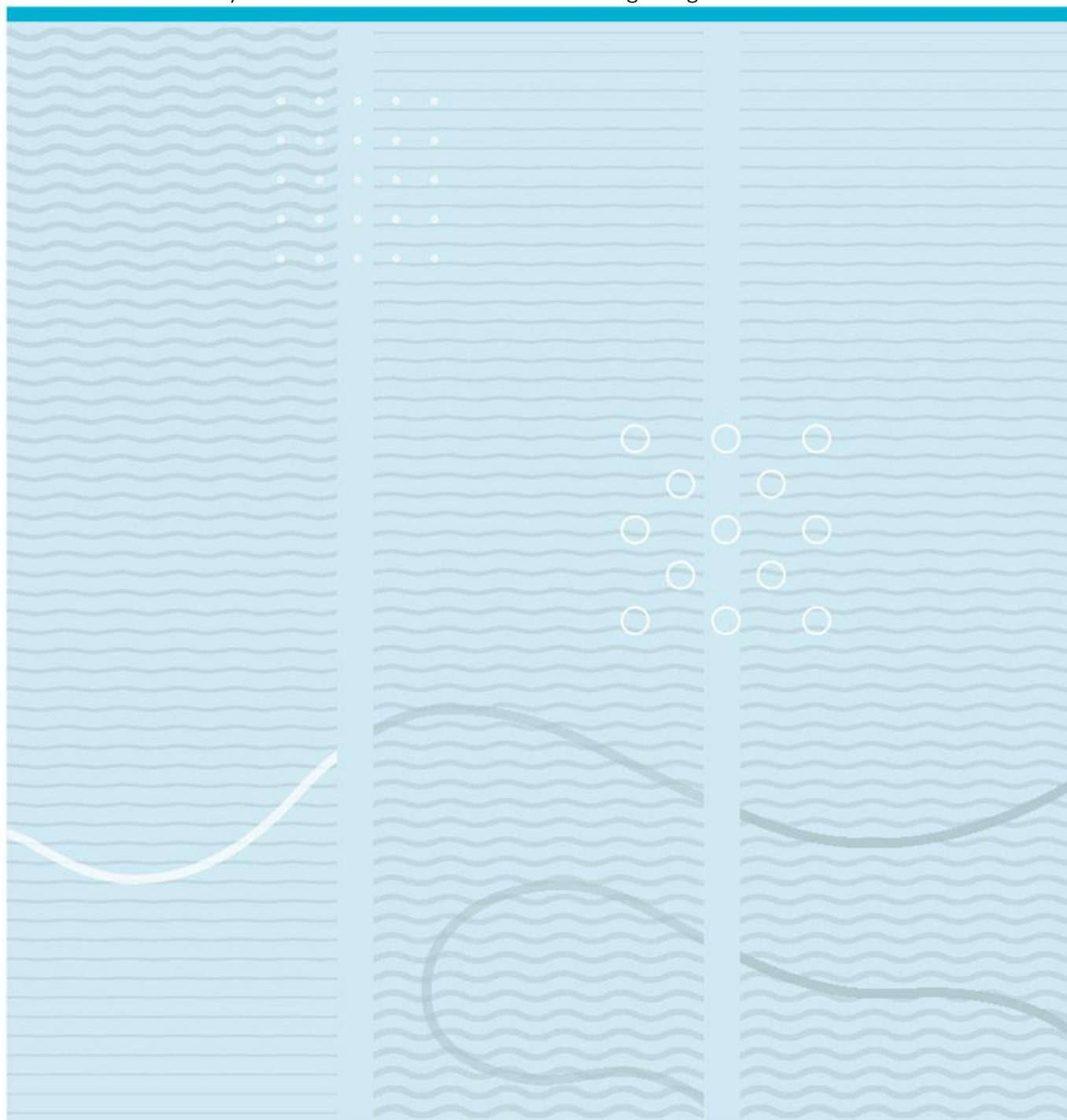

Anders Thormann Jensen

Naturlig inkludering?

En kritisk diskursanalyse af det «norske friluftslivet» i en integreringskontekst

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap
Institutt for friluftsliv, idrett og kroppsøving
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2021 Anders Thormann Jensen

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Sammendrag

I Norge har integrering af indvandrere været en stor del af samfundsdebatten de sidste 20 år, hvilket har medført at offentligheden på forskellige måder forsøger at tilrettelægge for integrering. Friluftsliv har en stærk position i det norske samfund, hvilket har resulteret i at det er blevet en større arena for integrering. Jeg undersøger hvordan brugen af friluftsliv i en integrationskontekst medieres af regeringen og Norsk Friluftsliv, som begge er to vigtige samfundsaktører, der ønsker at bruge friluftsliv i en integrationskontekst. Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse bruges som teoretisk og metodisk rammeværk. Den kritiske diskursanalyses formål er at identificere og analysere diskurser som udtryk for sprogbrug, der giver oplevelser og fænomener en bestemt betydning afhængigt af perspektiv. Gennem analysen bestående af to stortingsmeldinger der omhandler friluftslivspolitik samt 15 net-artikler fra Norsk Friluftslivs hjemmeside, har jeg identificeret følgende fire diskurser der medieres af regeringen og Norsk Friluftsliv i dataudvalget, når der skrives om Friluftsliv og integrering: en national identitetsdiskurs, en inkluderingsdiskurs, en egalitetsdiskurs og en helsediskurs. Diskurserne kommer til udtryk igennem en tro på, at friluftslivet er godt og helsefremmende, at alle har mulighed for at dyrke det, at det er særegent norsk og en vigtig del af den norske kultur, og derfor fungerer som en god arena for integrering. Analysen viser en tvetydighed der dokumenterne fremstiller friluftslivet som noget "typisk norsk" som indvandrere bør integreres ind i, hvilket kan tolkes som assimilering. Samtidig åbner de for at indvandrere kan være med å skabe nye friluftsliv traditioner, ved at accepterer og tilrettelægge for indvandreres friluftslivs præferencer. Det konkluderes med, at den tvetydige måde friluftslivet medieres på, kan være til at skabe et "os og dem" skille mellem majoritetsbefolkningen og etniske minoriteter, selvom regeringen og Norsk Friluftsliv giver udtryk for at ønske det modsatte.

Abstract

In Norway the integration of immigrants has been a big part of the public debate the last 20 years. The government has tried to integrate immigrants into the norwegian society by different means, and in this context friluftsliv has been used, because of the strong position it has in the Norwegian culture and society. During the 2000s friluftsliv gained a larger role as a platform for integration. The government and Norsk Friluftsliv are important actors that both wants to use friluftsliv as a platform for integration. This paper examines how these actors mediate the use of friluftsliv as an arena for integration using Norman Fairclough's critical discourse analysis (CDA) as a theoretical and methodological framework. In CDA, language is viewed as a social practice, that both constitutes and is constituted by a certain representation of the social practice within a field. The corpus consists of two white papers that focuses on friluftsliv, and 15 web-articles from Norsk Friluftsliv's webpage. The analysis of the corpus resulted in the following four discourses: A national identity discourse, an inclusion discourse, a health discourse and an equality discourse. The discourses are expressed through a belief in the benefits of friluftsliv, and the belief that friluftsliv is «particularly norwegian» and an important part of norwegian culture, and thus friluftsliv should be used for integration of immigrants. The analysis has shown an ambiguity where the documents portray friluftsliv as something "particularly norwegian" that immigrants should be integrated into, which can be interpreted as assimilation instead of integration. At the same time, the government and Norsk Friluftsliv are open to a change in friluftsliv, where immigrants can participate in creating new "friluftsliv traditions", by accepting immigrant preferences in friluftsliv and organizing activities according to their preferences. The paper concludes that the ambiguity of the portrayal of friluftsliv in an integration context can lead to a "us and them" divide between the majority population and the immigrants, even though the government and Norsk Friluftsliv expresses a wish for the opposite to happen.

Innhold

1	Indledning	8
1.1	Baggrund for projektet og problemstillinger	8
1.2	Problemstillinger	10
1.3	Begrebsafklaring og afgrænsning	11
1.3.1	Det norske begreb "integrasjon" og assimilering	11
1.3.2	Nationalisme.....	12
1.3.3	Kultur og etnicitet.....	12
1.3.4	Friluftsliv	14
1.3.5	Norsk Friluftsliv.....	15
1.4	Samfunnsrelevans og bidrag til forskning.....	15
1.4.1	Samfunnsrelevans	15
1.5	Opgavens struktur	17
2	Baggrund	18
2.1	Historisk bagtæppe	18
2.1.1	Kort om «norsk integrations-historie».	18
2.1.2	Diskurser om minoriteter	21
2.1.3	Friluftsliv som integreringsværktøj.....	23
2.1.4	Friluftsliv/Norsk friluftsliv	25
3	Tidligere forskning	31
3.1	Litteratursøg.....	31
3.2	Integrering/friluftsliv	31
3.2.1	Masteropgaver	34
4	Teori og metode	36
4.1	Den sproglige vending	36
4.2	Diskursanalyse	36
4.2.1	Metodologisk og teoretisk rammeværk	37
4.2.2	De tre tilgange	37
4.3	Diskursbegrebet hos Fairclough	38
4.4	Faircloughs kritiske diskursanalyse (CDA).....	39
4.4.1	Den tredimensionelle model	40
4.5	Tekstudvalg (Corpus)	45

4.5.1	Stortingsmeldingerne	46
4.5.2	Norsk Friluftslivs net-artikler	46
4.5.3	Søgestrategi.....	48
4.5.4	Afgrænsning	49
4.6	Analysen i praksis	50
4.7	Kritiske overvejelser om kritisk diskursanalyse.....	51
4.7.1	Diskursorden og afgrænsning af diskurser	51
4.8	Forskerens position	52
5	Resultater og diskussion	54
5.1	National identitetsdiskursen	56
5.1.1	Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet	57
5.1.2	Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet	57
5.1.3	Artikler fra Norsk friluftsliv	59
5.1.4	Diskussion.....	61
5.2	Inkluderings diskurs.....	62
5.2.1	Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet	63
5.2.2	Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet	64
5.2.3	Artikler fra Norsk Friluftsliv.....	67
5.2.4	Diskusjon	70
5.3	Helsediskurs.....	74
5.3.1	Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet	75
5.3.2	Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet	76
5.3.3	Artikler fra Norsk Friluftsliv.....	77
5.4	Egalitetsdiskurs/velfærdspolitik	78
5.4.1	Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet	79
5.4.2	Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet	80
5.4.3	Artikler fra Norsk Friluftsliv.....	81
5.5	Afsluttende diskussion.....	82
5.6	Konklusjon.....	86
6	Bibliografi.....	88

Forord

Jeg vil gerne takke min vejleder André Horgen for gode indspil, faglige samtaler og en gennemført god vejledning og opbakning i hele processen. Derudover vil jeg takke min kæreste Lisa som har været en stor hjælp under hele forløbet, min far og mor for altid at støtte mig, min svigerfar for korrektur læsning og tilbagemeldinger, og min svigermor for hyggelige samtaler og opbakning undervejs. Til sidst vil jeg rette en tak til Pål for gode samtaler.

Anders Thormann Jensen

Bø i Telemark, Maj 2021

Student nr: 161436

1 Indledning

I dette projekt vil jeg undersøge hvordan integrering i en friluftslivskontekst, bliver medieret af offentligheden og hvordan organisationen Norsk Friluftsliv responderer på denne mediering. Da jeg i starten af forløbet på masteruddannelsen i Kroppsøving, idrett og friluftsliv diskuterede forskellige problemområder med medstuderende, blev jeg introduceret til artiklen *Er jeg norsk? Vær så god, kjør debatt* på Aftenpostens hjemmeside, hvori forfatteren af artiklen Kaveh Rashidi stiller spørgsmål til, hvad der skal til før han kan blive anset som norsk. Han forklarer hvordan han har lavet et Twitter opslag der har fået masser af respons. Det som fangede min interesse, var en af kommentarerne Kaveh Rashidi fremhævede. I denne kommentar blev det hævdet at en "rigtig nordmand" var en der kunne gå mil efter mil på ski i stormvejr, med et barn i armene (Rashidi, 2019). Denne kommentar var egentlig ikke overraskende. I løbet af bacheloruddannelsen Friluftsliv, kultur- og naturveiledning stødte jeg på flere tekster, der omhandler friluftsliv som symbol på norskhed og har selv som brefører fået kommentarer der betvivlede min evner i fjeldet, med henblik på at jeg er dansker. Jeg blev interesseret i, hvordan friluftsliv opleves som indvandrer eller flygtning når man kommer til Norge. Kort tid efter faldt jeg over Lise Trangsruuds masteropgave (2012), der omhandler unge etniske minoriteters oplevelse af norsk friluftsliv, hvori hun nævner at hun havde overvejet en diskurs analyse der omhandler friluftsliv og integrering. Det inspirerede mig til at undersøge hvordan man i offentligheden tematiserer friluftsliv i en integreringssammenhæng og hvordan man argumenterer for brugen af friluftsliv som "integrationsværktøj". Det er denne undren der har været grundlaget for mit projekt.

1.1 Baggrund for projektet og problemstillinger

Integrering er en stor del af samfundsdebatten i Norge såvel som hele Europa. Flere organisationer i Norge har brugt friluftsliv som integrations værktøj med sigte på bedre integrering, og forbedring af forholdet mellem majoritetsbefolkningen og minoritetsbefolkningen (Gramnæs, 2016 ; Thiis-Evensen, 2016 ; Bjerkli, et al., 2017). Der er lavere deltagelse i friluftsliv hos minoritetsbefolkningen i Norge. Dette bliver blandt andet forklaret med at indvandrergrupper er overrepræsenteret i kategorierne med

lav uddannelse og indtægt (det fremgår ikke om det er statistisk overrepræsentering), eller at naturen kan fremstå farlig for nogle nytillkommere (Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016, s. 19).

Lavere deltagelse hos minoritetsbefolkningen er ikke bare et norsk fænomen (Krange & Strandbu, 2004, s. 95-96) I udlandet er "outdoor sports" i høj grad en "hvid" fritids aktivitet (Davis, 2018, s. 89-91; D. C, 2004, s. 513). Udenlandsk forskning har en del eksempler på statistisk underrepræsensation af folk med anden hudfarve end hvid i friluftsliv (D.C, 2004). I amerikanske "outdoor" medier har etniske minoriteter været underrepræsenteret (D.C, 2004). Etniske minoriteter og farvede besøger ikke nationalparker i samme grad som hvide amerikanere (Davis, 2018; Washburne, 1978). I Holland har naturværns organisationer udtrykt et behov for forskning på, hvilke kulturelle og demografiske faktorer som medfører en lavere andel af medlemmer med anden etnisk herkomst i naturværns organisationerne (Buijs, Elands, & Langers, 2009). I Norge er etniske minoriteter også underrepræsenteret i friluftsliv (Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016). Bjerkli et.al peger på, at regeringen ser det som problematisk at der er lavere deltagelse i friluftsliv hos minoritetsbefolkningen (2017). Regeringen ønsker altså at rekruttere flere deltagere fra denne befolkningsgruppe til friluftslivet, hvilket kan ses i forvaltningens prioritering af friluftsliv som et vigtigt integreringsværktøj. Regeringen lægger vægt på bedre helse og øget integrering ved brug af friluftsliv (Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016).

I Norge findes der både statslige og frivillige leverandører af friluftsliv som integrerings platform. Regeringen har ikke et eget iværksætterapparat til sikring af deres politiske mål i henhold til friluftslivet, og derfor videregives dette ansvar ved at tildele midler til organisationer, der skal forsøge at forvalte regeringens friluftslivspolitik. Herunder finder man blandt andet Norsk Friluftsliv, som er en paraplyorganisation for friluftslivsorganisationer i Norge. Der findes ligeledes organisationer som Den Norske Turistforening (DNT) og Røde Kors, som fx tilbyder Til Topps, som er et integreringstiltag hvor folk fra forskellige nationaliteter kan mødes og gå på tur til Galdhøpiggen (Thiis-Evensen, 2016). Norsk Friluftsliv mener, at brug af friluftsliv i oplæring af nytillkomne, bør lovfæstes (Norsk Friluftsliv, 2020). Friluftsliv anses som et politisk middel, der kan

hjælpe med at opnå bedre integration (Bjerkli, et al., 2017). Der er altså et ønske fra regeringens og organisationernes side om at bruge friluftsliv i en integreringsammenhæng. Professor ved *institutt for idrett og samfundsvidenskab* ved NIH, Åse Strandbu, stiller spørgsmålstegn ved dette synspunkt og spørger, om der ikke findes bedre områder for integrering end netop friluftsliv, hvis vi holder på troen om friluftsliv som særligt norsk (2000, s. 95). Lise Trangsrud følger op på Strandbu og stiller sig, i sin masteropgave, kritisk til forestillingen eller idealet om det norske friluftsliv i en integrerings sammenhæng: "Kanskje tydeliggjør heller nordmenns forhold til naturen forskjeller mellom nordmenn og innvandrere, forskjeller som virker for store til at integrering ses som en mulig realitet?" (2012, s. 49).

På trods af kritikken mod brugen af friluftsliv som integreringsværktøj og en manglende forskning i effekten af friluftsliv som integreringsplatform, er det fortsat en politisk målsætning, at friluftsliv skal være en del af integrering, men hvorfor er det vigtigt, at "nye nordmænd" bliver oplært i friluftsliv, og hvilke argumenter bliver der lagt vægt på, når man tildeler friluftslivet en afgørende betydning i integrations sammenhæng? Disse spørgsmål danner baggrunden for problemstillingerne i mit projekt.

1.2 Problemstillinger

I dette projekt vil jeg identificere og analysere de diskurser der medieres i Stortingsmeldingernes indhold, der omhandler friluftsliv, integrering og minoritetsbefolkningen. Jeg vil undersøge hvordan den diskursive praksis skaber en bestemt forståelse af friluftslivet som integrations platform. For at undersøge hvordan regeringen mediere friluftsliv og integrering, og hvordan Norsk Friluftsliv svarer på regeringens målsætning om at bruge friluftsliv som integreringsplatform, har jeg valgt følgende forskningsspørgsmål:

Hvordan mediere det offentlige Norge friluftsliv i en integrations kontekst?

Hvordan svarer paraplyorganisationen Norsk Friluftsliv på det offentliges ambition om friluftsliv som integreringsarena?

1.3 Begrebsafklaring og afgrænsning

1.3.1 Det norske begreb "integrasjon" og assimilering

Integration og assimilering er vigtige begreb i denne opgave, da opgaven fokuserer på hvordan friluftsliv bliver brugt som arena for integrering. Begreberne vil blive brugt til at diskutere hvordan måden der skrives om friluftsliv som integreringsplatform virker integrerende eller assimilerende.

Integration er et bredt begreb, som bruges meget forskelligt i forskellige sammenhænge. Integration stammer fra latin og betyder "at gøre hel" (Østerberg, 2012, s. 28). Det indebærer, at man føjer dele til en helhed. Denne opgaves brug af begrebet lægger sig op ad seniorforsker ved Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter, Cora Døvings definition:

Enheden er det norske samfunnet og bitene som skal føyes til, er en befolkning med røtter i ulike samfunn. Integrering er med andre ord betegnelsen på den sosiale prosess som, på et eller annet nivå, føyer sammen ulike minoriteter og majoriteten til "det norske samfunnet" (2009, s. 9).

I dette projekt skal integration yderligere forstås ud fra den norske brug af begrebet "integrasjon", som opstod som følge af øget indvandring til Norge i 1970'erne. Denne brug af begrebet indebærer, at man grundlæggende respekterer indvandreres ret til egen kultur og ikke aktivt prøver at "fornorske" dem. Samtidig indebærer "integrasjon", at "nye nordmænd" skal have samme rettigheder som majoriteten, både socialt, civilt og politisk (Brochmann, 2020). Men, som Haugen og Qureshi har påpeget, bliver integrering i praksis ofte forvekslet med assimilering. Indvandreres sproglige færdigheder i norsk og deres kulturelle færdigheder bliver ofte set på som succeskriteriet for integreringen; jo mere "norsk" en indvandrer er, jo bedre integreret er vedkommende (1996, s. 16).

Assimilation betyder "å smelte sammen, å gjøre likt" (Døving, 2009, s. 9). Assimilering indebærer at grupper og individer bliver gjort til en del af majoritetsbefolkningen på majoritetsbefolkningens præmisser. De assimilerede må ændre deres kulturelle

værdier, normer og lære majoritetssproget og derigennem tilpasse sig den rådende kultur (Wæhle & Tjora, 2020).

1.3.2 Nationalisme

I denne opgave vil nationalisme i friluftslivet blive drøftet, og der vil blive redegjort for, hvordan friluftslivet er blevet brugt i nationalistiske sammenhænge. Det er derfor vigtigt at afklare, hvordan nationalisme opfattes i denne opgaves kontekst. Nationalisme kan både ses som en følelse af samhørighed, som en befolkning kan føle, og en politisk ideologi (Knudsen, 2019). Ifølge historikeren Øystein Sørensen (1997) kan man definere nationalisme ud fra tre forskellige komponenter; politisk, kulturel- og emotionel nationalisme. Politisk nationalisme tager udgangspunkt i nationalstaten og et politisk selvstyre, som skal forsvares mod ytre og indre fjenders trusler mod nationalstaten. Kulturel nationalisme handler om at bevare et harmonisk og homogent kulturfælleskab, som forstås som en form for national identitetsdannelse. Friluftslivet kan, i denne sammenhæng, siges at fungere/have fungeret som et "samlingspunkt" for norsk national identitetsfølelse, dette kommer jeg nærmere ind på i baggrundskapitlet. Emotionel nationalisme handler om vigtigheden af nationale værdier og bånd (Sørensen, 1997, s. 112). Det er særligt de sidste to former for nationalisme, der er relevante for denne opgave.

1.3.3 Kultur og etnicitet

Kultur og etnicitet er vigtige begreber i denne opgave, da de vil blive brugt til at diskutere følgevirkninger af særligt inkluderings diskursen.

Jeg forstår ikke kultur som en fast størrelse, med klare grænser mellem kulturer, men snarere som en dynamisk og kompleks forståelse. Jeg støtter mig videre på Sørensen et al (2008) i min forståelse af kulturbegrebet. Det "komplekse kulturbegreb" har fire dimensioner. Det omfatter det vi har, det vi er, det vi gør og det vi kan (Sørensen, Høystad, Bjurström, & Vike, 2008, s. 41-42). Det vi *har* omfatter det en kultur kan vise frem, eksempelvis kunst, design, arkitektur, mad osv. Det vi *er* omfatter de ritualer,

skikke, manere og vaner som en kultur lever igennem som kulturarv. Det vi *kan* omhandler erfaring-og meningsdannelse i praksis. Det er den proces hvor noget gives betydning som kultur. Det vi *gør* dimensionen forstår kultur som:

noget som nogen *gør* med noget (andet) over for nogen (andre), og som derfor er uadskilleligt fra et relations-og et praksisbegreb. Kultur er i *gøren-*dimensionen de handlinger mennesker udfører som historiske og sociale væsener, og hvorigennem de effekturerer ligheder og forskelle mellem sig selv og de andre... (Sørensen, Høystad, Bjurström, & Vike, 2008, s. 42)

Thomas Hylland Eriksen (2010) peger på, at forskellige etniske grupper ikke nødvendigvis har forskellige kulturer, og at etnicitet i højere grad handler om relationer til andre grupper, end det handler om kultur. Videre at det kun er når kulturelle forskelle opfattes som vigtige og *gøres* relevante for social praksis, at etnicitet bliver relevant. En befolkningsgruppe kan altså opfatte sig selv, som tilhørende en bestemt etnicitet og samtidig opfatte andre grupper, som tilhørende en anden etnicitet. Her kan kulturbegrebet spille en rolle, da kultur ofte vil være noget af det som peges på og som ofte spiller en rolle, når man markerer de etniske forskelle (2010). Etnicitet er altså en form for kulturelt fællesskab, hvor en etnisk gruppe forstår sig selv som "én gruppe", samtidig som andre forstår denne gruppe som "én gruppe", ofte baseret på bl.a. sprog, madvaner, kulturarv, og religion.

I debatten om kultur og etnicitet bliver der ofte brugt relativt og differentielt kulturbegreb. Den indeholder en implicit kritik af ethnocentrismen, hvori man sætter sin egen kultur i centrum, og dømmer andre kulturer ud fra ens egen kulturs værdier og normer. Det relativistiske, brede og udvidede begreb kaldes det sociologiske kulturbegreb. Det kan forklares således at "det så at sige indlemmer det universelle i det relative og hævder at kunst og sædvane/moral udgør en enhed indenfor de enkelte (del)kulturerne» (Sørensen, Høystad, Bjurström, & Vike, 2008, s. 37).

I indvandrerdebatten kommer diskussionen om kulturel relativisme ofte frem. Det diskuteres hvor vidt, at man kan dømme dele af f.eks., en muslimsk kultur, på baggrund af omskæring af piger og kvindeundertrykkelse, da man tager udgangspunkt i en norsk eller vestlig kultur i denne fordømmelse.

1.3.4 Friluftsliv

I dette projekt holde mig til Regeringens definition af friluftsliv som er «Opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse» (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015, s. 10), da jeg netop ønsker at belyse hvordan regeringen og Norsk Friluftsliv tematiserer friluftsliv i en integreringsammenheng. Friluftsliv er et mangfoldigt begreb, der kan indeholde mange forskellige meninger og værdier. I starten af 1970'erne blev der etableret en normativ forståelse af norsk friluftsliv, med Nils Faarlund og Gunnar Breivik i fronten. Denne forståelse af friluftslivet forsøgte ifølge dosent André Horgen at ekskludere sport, idræt og turisme fra friluftslivsbegrebet ved at vægtlægge friluftslivets kontemplative værdier og samtidig fremhæve fraværet af konkurrence (Horgen, 2019) I denne opgave adskilles friluftsliv således fra idræt, på baggrund af regeringens definition af friluftsliv og den politiske adskillelse af idræts- og friluftslivspolitik.

Kirsti Pedersen Gurholt hævder at friluftsliv har været et "heavy contested" begreb, hvor der har været uenighed om, hvad friluftsliv er, også indenfor det akademiske friluftslivsfelt (2008, s. 56). Gurholt har også peget på, at der er forskellige kulturer indenfor friluftslivet, som er påvirket af blandt andet køn, klasse og etnicitet (1995). Flemsæter, Setten og Brown har vist at friluftsliv kan være konfliktfyldt, og at der ikke er enighed om hvad "norsk friluftsliv" er. De viser eksempelvis at der er konflikter mellem "turgåer" og sticyklister, og at på trods af, at allemannsretten giver folk lov til at færdes de fleste steder i Norge, er der "legitime" måder at færdes på (2015). Dette peger på, at der findes et ideal om et "rigtigt" friluftsliv. Regeringens definition af friluftsliv er bredt og inkluderende, men er dog præget af idealet om det enkle, naturnære friluftsliv:

Gjeldande friluftslivspolitik legg til grunn at friluftsliv er «opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse». Målsetjinga er å fremje det enkle friluftslivet – for alle, i dagleglivet og i harmoni med naturen. Friluftslivspolitikken legg hovudvekta på ein kjerne av ikkje konkurransprega, ikkje motoriserte fritidsaktivitetar som går føre seg på allment tilgjengelege, naturprega område. (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001, del 2, punkt 1).

Det bliver fremhævet at målsætningen er, at fremme friluftsliv for alle. Horgen skriver i sin doktoravhandling at friluftslivet bliver betragtet som ”godt, ønskelig og moralsk rigtig i flere nordiske land, og kanskje særlig i Norge” (2019, s. 45) og yderligere at «friluftsliv for alle» er en stærk ideologi som er ”forankret i natursyn, allemannsretten og forestillinger om friluftsliv som en verdifull og egalitær lekmanstradisjon i Norge” (Horgen, 2019, s. 12).

1.3.5 Norsk Friluftsliv

Norsk Friluftsliv er en paraply organisation, der omfavner 18 frivillige friluftslivsorganisationer, heriblandt findes bl.a. Den Norske Turistforening (DNT). Der er over 950.000 medlemmer og mere end 5000 grupper og foreninger (Norsk Friluftsliv, 2021a). Nogle af Norsk Friluftslivs hovedmål er at varetage de 18 organisationers interesser og fremme disse overfor myndighederne, styrke friluftslivets udbredelse og position i samfundet, og arbejde for et trygt og mangfoldigt friluftsliv for alle (Norsk Friluftsliv, 2021a).

1.4 Samfundsrelevans og bidrag til forskning

1.4.1 Samfundsrelevans

Migration er et øgende globalt fænomen. Immigration til vestlige lande er en af de vigtigste faktorer i befolkningsvæksten. Europæiske lande prøver at håndtere den øgede immigration til Europa og håndtering af immigranter er derfor højt på den politiske agenda i Europa (Meyers, 2004).

Antallet af indvandrere i Norge er steget fra 200.000 i 1993 til over 700000 i 2019. Derudover er ca. 180.000 børn af indvandrere (Eriksen & Næss, 2011, s. 23 ; Statistisk Sentralbyrå, 2019). Indvandring til Norge er faldet de sidste par år, men der foregår fortsat en polariseret debat om indvandrings spørgsmål i offentligheden. Bare hver femte nordmand mener at integrationen går godt i Norge, men et flertal er optimistiske

til udviklingen forholdet mellem indvandrere og resten af befolkningen (Brekke, Fladmoe, & Wollebæk, 2020, s. 7).

Indvandrere er oftere fattigere end befolkningen som helhed, og vedvarende fattigdom er et større problem blandt indvandrere. Derudover er en større andel på "trygdehjelp". Sundheden er generelt dårligere hos indvandrerbefolkningen og de har vanskeligere ved at håndtere dårligt helbred (Ali & Czapka, 2016). Dårlig helse er ikke kun knyttet til minoritets status men også uddannelse og klasse, hvilket hos regeringen blandt andet bliver forklaret med, at flere indvandrere tilhører de lavere klasser (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015). Derfor ser man i Norge et øget behov for at stimulere indvandrere befolkningen til mere fysisk aktivitet, gennem forskellige politiske tiltag. Som tidligere nævnt er friluftsliv et disse politiske tiltag.

I Norge er der indtil videre hovedsageligt forsket på, hvordan etniske minoriteter oplever friluftsliv, samt hvilket natursyn de har (Ali & Czapka, 2016). Af udenlandsk forskning har jeg ikke kunne finde noget studie, hvor man har fokuseret på hvordan der tales og skrives om friluftsliv i en integrations sammenhæng, jeg så derfor et gab i forskningen som var værd at udfylde.

Fra et socialkonstruktivistisk ståsted, hvor sproget får betydning for magtrelationer og sociale praksisser, er det vigtigt at få indsigt i hvilke diskurser der har hegemonisk status og videre hvilke konsekvenser det får for, hvordan der tales og skrives om integrering i en friluftslivskontekst. Videre hvilke muligheder og begrænsninger diskurserne rummer, om der er ekskluderende mekanismer indlejret i diskurserne, og hvilke konsekvenser det får for social praksis.

1.5 Opgavens struktur

Kapitel 2

Kapitlet fungerer som et historisk bagtæppe, der skal give et kort indblik i integrationens historie i Norge. Kapitlet skitserer hvordan man tidligere har forholdt sig til indvandring og etniske minoriteter i Norge, og hvordan disse holdninger har været diskursivt konstitueret i den offentlige sfære. Videre redegøres der for friluftslivet i en nationalistisk kontekst. Slutteligt er der redegjort for hvordan friluftsliv har udviklet sig som integrationsplatform i Norge.

Kapitel 3

Her redegøres der for tidligere forskning i relation til projektets temaområde.

Kapitel 4

Dette kapitel omhandler projektets teoretiske og metodiske udgangspunkt. Der redegøres for diskursanalyse som teori og metode, og for Faircloughs kritiske diskursanalyse, samt Faircloughs begrebsunivers. Her gennemgås også hvordan teksterne er blevet udvalgt, samt hvordan analysen er gennemført i praksis.

Kapitel 5

Kapitel 5 indeholder præsentationen af analysens resultater, tolkningen af de diskurser der er afdækket, og en diskussion af hvordan diskurserne står i relation til det sociale felt.

Kapitel 6

Dette er opgavens konkluderende kapitel. Her opsummeres resultaterne af diskursanalysen og det vises hvordan diskurserne bidrager til at konstituerer en bestemt måde at tænke om friluftsliv som integreringsplatform.

2 Baggrund

I dette kapitel vil jeg tegne et billede af hvordan friluftsliv og integrering har udviklet sig i Norge, for at prøve at vise hvorfor friluftsliv er endt i en position, hvor man fra regeringens side ønsker at bruge det som integreringsværktøj. Først vil jeg vise hvordan integrering har udviklet sig i Norge og hvordan man har forholdt sig til indvandringen og de nye landsmænd i en "diskursiv" kontekst. Derefter vil jeg redegøre kort for, hvordan friluftslivet er blevet brugt som integreringsværktøj, og hvornår man begyndte denne praksis og hvordan det har udviklet sig. Slutteligt vil jeg vise hvordan friluftslivet har fået en position i det norske samfund, som har medført at man bruger det som integrationsplatform.

2.1 Historisk bagtæppe

2.1.1 Kort om «norsk integrations-historie».

Integration bliver betragtet som et nyt fænomen i Norge, men allerede i 1920 var cirka 3 procent af befolkningen født i udlandet; det var først i 80'erne at lignende tal blev opnået (Brochmann & Kjeldstadli, 2008). Begrebet immigration bliver almindeligvis forbundet med den immigration der startede i slutningen af 1960'erne (Brochmann & Kjeldstadli, 2008, s. 13). De første arbejdsimmigranter kom til Norge i 1967 og i løbet af 70'erne øgede indvandringen til Norge (Døving, 2009, s. 7-8). Norge var historisk set senere ude som moderne "værtsland" for immigranter, sammenlignet med andre vestlige europæiske lande, og Norge har historisk set haft en relativt homogen befolknings sammensætning (Brochmann & Hagelund, 2010). Der var en forestilling om, at immigranterne der kom til Norge (og andre europæiske lande) ville rejse hjem igen, når det var muligt, men i løbet af 1970'erne gik det op for europæiske værtslande, at arbejdsimmigranterne var kommet for at blive. Der var på dette tidspunkt ikke udformet en gennemført integrations politik i Norge (Brochmann & Kjeldstadli, 2008). I løbet af 1970'erne, hvor immigranterne kom til, blev Norge samtidig en "stærkere" velfærdsstat med øgede offentlige udgifter. Da antallet af immigranter voksede, medførte det strammere reguleringer fra regeringens side, for at formindske immigrationen til Norge og for at forberede myndighederne på opgaven med at

integrerer de immigranter, der allerede var kommet til Norge. Denne udfordring resulterede i et midlertidigt "immigrations stop", som blev indført i februar 1975 (Brochmann & Kjeldstadli, 2008, s. 200-202). Vanskelighederne forbundet med integreringen af immigranterne var bl.a. knyttet til levevilkårene for de nytilflyttede.

Det var problematisk for de immigranter, der kom til i 70'erne at finde gode steder at bo pga. den daværende boligsituation, hvor det var "waiting lists for public housing". Den boligsituationen, som immigranter befandt sig i, blev kritiseret af aktivister og forskere (Brochmann & Kjeldstadli, 2008, s. 208). Akademia var præget af politisk aktivisme, og indenfor samfundsvidenskaben var venstrefløjen i en hegemonisk position, som blev brugt til at dyrke "action research", som sigtede mod politisk ændring gennem forskning. I integrationssammenhæng betød det, at forskere også blev social og sundhedsarbejdere. De hjalp bl.a. immigranter med deres "housing problems" og fungerede som tolke for immigranterne. Disse funktioner blev snart overtaget af myndighederne (Brochmann & Kjeldstadli, 2008, s. 209-210). Den integrationspolitik, som i eftertiden blev udformet i Norge, var påvirket af disse "action-research" forskere. Immigrationspolitikken var ligeledes påvirket af immigrationsstoppet, der fandt sted fra 1. juli 1974 til 30. juni 1975. Det var et midlertidigt stop, der skulle give arbejdsgivere mulighed for at forbedre forholdene for arbejdsimmigranter. Der blev dog ved med at komme flere immigranter til Norge, men det forgik mere selektiv ud fra en integrationspolitik, som skulle lukke tilstrækkelig mange arbejdsimmigranter ind i landet, så de kunne bidrage til økonomien, mens dem, der var til overs, ikke fik lov at komme ind i landet. Denne politik dominerede i de efterfølgende år, og den havde rod i en ide om, at man først og fremmest skulle integrere de immigranter, der allerede var kommet til Norge, før man tog flere ind. Antallet af indvandrere voksede i 80'erne- og 90'erne til totalt 282.487 personer i år 2000. I 1980-tallet var en stor andel fra Iran, og i 1990'erne kom mange indvandrere fra det tidligere Jugoslavien og Somalia (Brochmann & Kjeldstadli, 2008).

Sent i 1980'erne blev der udformet en grundigere integrationspolitik end hidtil.

Stortingsmelding nr. 39: *Om innvandringspolitikken* blev sendt ind til parlamentet.

Utlendingedirektoratet (UDI) skulle varetage og iværksætte en indvandringspolitik, med

henblik på at forbedre statens indsats på integrationsområdet. UDI fremhævede, at indvandrere skulle ligestilles med nordmænd gennem informations- og integrationsarbejde uden, at de nødvendigvis assimileres (Kommunal- og arbejdsdepartementet, 1987-1988). Velfærdspolitikkenes overordnede mål var mest mulig velfærd for hele befolkningen. Ideen om, at integrere de, som allerede var kommet til Norge, før man tog flere ind, blev altså videreført, ud fra den præmis, at det ikke er muligt at opnå mest mulig velfærd for alle, hvis velfærdsudgifterne bristede under et stigende indvandringstryk. Problemet med denne politik var dog, at man var nødt til at bruge midler på oplæring i bl.a. sprog og norsk kultur, hvis immigranterne skulle være ligestillede med nordmænd. Det medførte kritik fra dele af befolkningen, særligt i slutningen af 1980'erne (Brochmann & Kjeldstadli, 2008). Politikken, som blev udviklet i 80'erne, med fokus på, at immigranter skulle i arbejde, kan stadig spores i nyere tids indvandringspolitik. I Stortingsmelding nr. 30 fremhæves det, at «integreringspolitik og tiltak bør organiseres for at flere nyankomne innvandrere med fluktbakgrunn skal komme raskere i jobb eller utdanning og få en fast tilknytning til arbeidslivet» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2016, s. 7). Brochmann og Kjeldstadli påpeger, at Norge, som moderne velfærdsstat, ikke blot kan lade assimilering og integration ske af sig selv:

Modern welfare states *have not had time* to let history do the job, nor have they had the political legitimacy to pressure anyone too strongly to become *like the majority* over night. That is why inclusion needs to be managed, at the same time making allowance for internationally established human rights, including the right for minority members to retain their distinctive cultural characteristics. It is against this backdrop that Norway's integrationist policy has evolved (2008, s. 229).

Norge har altså udviklet sin integrationspolitik på baggrund af en multikulturalistisk tilgang, hvor man ikke mener, at assimilering er den rette løsning. Man accepterer derimod, at immigranter/indvandrere skal have mulighed for at bevare deres egen kultur.

Denne politik fortsatte ind i det 20.århundrede, hvilket kan ses i Stortingsmelding nr. 49, hvor et af de overordnede mål er at repræsentere og inkludere alle dele af befolkningen. Regeringen mener, at man fremadrettet bør fjerne skellet mellem "os" og

”dem”. Man fremhæver retten til at træffe sine egne valg, uafhængigt af etnicitet, religion eller kultur. I samme flæng bliver der stillet spørgsmål ved, om man bør bevise sin norskhed gennem fjeldvandring (Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement, 2003-2004, s. 63).

2.1.2 Diskurser om minoriteter

For at skabe en forståelse af nuværende diskurser om integration og friluftsliv er det aktuelt at se på, hvordan man tidligere har forholdt sig til indvandring og etniske minoriteter i Norge, og hvordan disse holdninger har været diskursivt konstitueret i den offentlige sfære. Dette kapitel ligger som et historisk bagtæppe, der kan være med til at skabe en forståelse af, hvordan vi snakker om integrering og friluftsliv i nutidens Norge.

Frode Helland, professor i nordisk litteraturvidenskab ved Universitetet i Oslo, har vist at et stærkt «os» og «dem» skille kan spores tilbage til Norges grundlovsforfatning i 1814, hvor paragraf 2 slog fast, at jøder ikke var velkomne i det Norske rige. Helland viser yderligere at, ud af et udvalg på 230 artikler fra perioden 1918 til 1940, var 23.64 % af artiklerne negativt indstillet mod jøder (Helland, 2019, s. 66). Det stærke «os» og «dem» skille var uafhængigt af, hvor længe jøderne havde boet i Norge og om de var norske statsborgere (Helland, 2019, s. 41). Retorikken om jøderne var præget af forskellige topos. Han etablerede blandt andet en religions kritisk topoi hvor jøderne reduceres til deres religion, kapitalistjøden og en konspirations topoi om jøden, hvor jøden var ude på at opnå verdensherredømme ved at lave en «stat i staten» og derved overtage Norge (og andre lande) (Helland, 2019, s. 51). Han viser senere at frygt retorikken hvor «de andre» kommer og overtager fortsat findes, men at den nu omhandler muslimer. Helland viser at en ny variant af religionskritik topoi findes i norsk offentlighed i nutiden, og at den især er rettet mod muslimer.

Debatten om integration er polariseret og fremtrædende i den norske offentlighed (Gullestad, 2002b, s. 47-48). «Os» og «dem» skillet bliver ofte forstærket i medierne i Norge og det kan ifølge Eide og Simonsen medføre at «de andre» bliver udsat for en mere deterministisk kulturforståelse, så de ikke har samme mulighed for at bryde med

de fordomme de bliver udsat for (2009). Debatten om immigranter eller etniske minoriteter er dog ikke kun præget af negative diskurser. Forskning har vist, at der både findes positive og negative diskurser om immigranter og flygtninge der kommer til Norge.

I 2009 etablerede Anne Simonsen og Elisabeth Eide fire «hoveddiskurser» i norsk mediedækning af flygtninge og immigranter fra perioden 1902 til 2002. De udvalgte et år, fra hvert årti i denne periode, og fandt ikke meget materiale om immigranter og flygtninge før 1976 (2009, s. 223). De fire hoveddiskurser der blev fundet er:

- Majoriteten/vi som et problem, minoriteten/de andre som offer
- Minoriteten/de andre som en trussel/problem for majoriteten
- Et farverigt samfund: Glædelig integration
- Minoriteten/de andre som ressource: Nye stemmer

(Oversat af undertegnede)

Et farverigt samfund og Minoriteten som ressource var mest fremtrædende i det tidlige materiale, hvor Majoriteten som et problem og Minoriteten som en trussel blev mere fremtrædende i det senere materiale. Majoriteten som problem handler i hovedsag om, at Norge ikke formår at tage vare på de flygtninge og immigranter der kommer ude fra, eksempler er at de ikke får et ordentlig tag over hovedet eller at nogle kommer op via «human trafficking». Indenfor denne diskurs bliver minoritets kvinder ofte sat i en offerrolle eller offer/helte rolle, hvor der er fokus på hvad de må gennemgå for at komme til Norge, hvordan de har måtte lide under negative sider ved deres kultur, eller hvordan de bliver dårligt taget vare på, når de først er ankommet til Norge.

Minoriteten som trussel diskursen handler om, hvordan etniske minoriteter, særligt dem fra kulturer/lande der er langt fra Norge, er mere kriminelle. Diskursen handler også om, hvordan de ikke hører til i Norge når de ikke adlyder loven og hvordan kulturforskelle gør det umuligt for de etniske minoriteter at blive «rigtige» nordmænd. Efter terror angrebet i 2001 er denne diskurs blevet påvirket af en frygt diskurs, hvor der er fokus på muslimerne som radikale og voldelige. Særligt muslimske mænd bliver sat i forbindelse med bande relateret vold. Glædelig integrationsdiskursen lægger vægt på de immigranter og flygtninge der glædeligt har valgt at integrere sig, og der lægges

særligt vægt på de norske værdier de har taget til sig. Der nævnes eksempler hvor immigranter kan bruge friluftsliv som en måde hvorpå, de kan bryde med stereotypen. De må blive «hyper-norske» og overdrive deres tilknytning til norske værdier (Eide & Simonsen, 2009, s. 237-239). I Glædelig integrationsdiskursen er der fokus på, at «de andre» er taknemmelige for at Norge har taget imod dem som værtsland, og at de nu må indordne sig Norges love og normer. Vært-og-gæst relationen bliver ofte brugt i forbindelse med immigration i Norge. Vært-og-gæst relationen kan forbindes med Glædelig integrations diskursen, men kan også tolkes i en mere negativ retning, hvor man ser immigranter og flygtninge som «parasitter» der «oversvømmer» Norge, og derved går den under «de andre som problem» diskursen (Eide & Simonsen, 2009). De andre som ressourcediskursen har medført en mere mangfoldig repræsentation af «de andre». Denne diskurs gør en fremstilling, hvor «de andre» ikke længere bare er ofre for deres egen kultur, mulig. Eide og Simonsen fremhæver eksempler hvor norske journalister bruger billeder af naturen i mødet med «foreigners» når de vil «invite them into the shared cultural universe» (Eide & Simonsen, 2009, s. 237). De viser et eksempel hvor to somaliers kærlighed til naturen og ski bliver fremhævet:

Like the cross country skier Abdulahi, Abdi is embraced by the Norwegian majority, if only temporarily. The entry ticket seems to be to embrace central Norwegian values with more enthusiasm than what most Norwegians do – to become super-Norwegian. Only then is the double identity (double culture) of these immigrant individuals acknowledged as a resource for the larger community. Only then can they escape the dangerous position of the stranger (Eide & Simonsen, 2009, s. 239).

Citatet viser at det ser ud til, at man som indvandrer/etnisk minoritet kan vælge at favne norske værdier, for så at blive accepteret i større grad af majoriteten.

2.1.3 Friluftsliv som integreringsværktøj

I 1997 modtog Oslo kommune 1 milliard kroner til forskellige tiltag, som havde til formål at give bedre vilkår for befolkningen i Oslo indre øst, hvor en stor del af befolkningen tilhører minoritetsgrupper. En del af disse penge gik til FRIGO, som, i samarbejde med skoler i Oslo indre øst, skabte aktivitetstilbud med henblik på at integrere etniske minoriteter (Ossiannilsson, 2007). Det er første eksempel, som jeg har fundet, hvor

staten giver penge til et friluftslivsprojekt, som er udtænkt i integreringssammenhæng. Nogle få år senere fremhævede Regeringen, i Stortingsmelding nr. 39, de udfordringer, som friluftslivet ville stå overfor i mødet med de flygtninge og indvandrere, der kommer til Norge i større antal (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2000-2001).

Disse udfordringer kan sidenhen siges at være taget op. Der findes flere tiltag, hvor man bruger friluftsliv som et værktøj til integrering, blandt andet fra paraplyorganisationen Norsk Friluftsliv, Den norske Turistforening (DNT), Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Røde Kors og Kommunesektorens interesse- og arbejdsgiverorganisation (KS).

I 2005 blev der afholdt Friluftslivets år, og i den forbindelse blev der givet tilskud til 25 arrangementer, hvor målgruppen især var folk med anden etnisk baggrund. 85 arrangører modtog støtte. I alt har 36 af disse arrangører meddelt, at de har gjort noget særligt for at tilrettelægge arrangementer, så personer med anden etnisk baggrund ville have mulighed for at deltage, og 25 af arrangørerne meldte, at personer med anden etnisk baggrund var den vigtigste målgruppe. Samlet set havde arrangementerne 8.613 deltagere (Direktoratet for naturforvaltning, 2008).

Røde Kors, DNT, IMDi og KS gik i 2007 sammen om integreringsprojektet Til Topps, som startede som et arrangement hvor flygtninge og indvandrere går til toppen af Galdhøpiggen sammen med frivillige fra Røde Kors (Røde Kors, 2018). I forkant af turen blev der opfordret til oplæring i lokale turgrupper rundt om i Norge (Direktoratet for naturforvaltning, 2008). Til Topps har været holdt årligt siden da, og har haft 12000 deltagere i perioden 2007 til 2018 (Røde Kors, 2018). På Røde Kors hjemmeside fremgår det at Til Topps på Galdhøpiggen er blevet lagt ned, men at der fortsat er Til Topps gennem de turgrupper der blev oprettet rundt om i landet i forbindelse med Til Topps projektet. De lokale turgrupper er ansvarlige for turene (Røde Kors, 2020).

I 2016 øremærkede UDI 53.1 millioner kroner til at øge indvandrers befolkningens deltagelse i friluftsliv (Bjerkli, et al., 2017, s. 36). I Stortingsmelding nr. 39: *Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet* (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001) blev der lagt vægt på behovet for et mere inkluderende friluftsliv, hvilket fortsat fremhæves i Stortingsmelding nr. 18: *Friluftsliv: Natur som kilde til helse og livskvalitet* (Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016). Der bliver fortsat givet penge til friluftslivs aktiviteter med henblik på at integrere indvandrere, blandt andet 1,2 millioner til Norsk Friluftslivs projekt «*Integrering gjennom friluftsliv*» og 10 millioner fra Klima- og miljødepartementet til at fremme friluftslivs aktiviteter for folk med indvandrerbaggrund, i 2019 og 2020 (Norsk Friluftsliv, 2020a).

Direktoratet for naturforvaltning (2008) har påpeget at det ikke er unikt for Norge at friluftsliv bliver fremhævet i integreringssammenhæng. I deres rapport "Friluftsliv for etniske minoriteter" viser de at både Danmark og Sverige også har brugt friluftsliv til at inkludere indvandrere.

Brugen af friluftsliv i integrerings sammenhæng er dog uanset med til at vidne om friluftslivets stærke position i det norske samfund, hvilket vidner om at friluftsliv historisk set har spillet en vigtig rolle i Norges identitetsdannelse.

2.1.4 Friluftsliv/Norsk friluftsliv

Der findes en del norsk forskning der omhandler friluftsliv som norsk kulturfænomen, og friluftsliv er før blevet fremhævet som et af de mest centrale kulturelle træk i norsk kultur (Tordsson, 2003; Horgen, 2019; Gurholt, 1995, Nedreid, 1993).

Ifølge Kirsti Pedersen Gurholt, har det været en tradition indenfor det akademiske friluftslivsfelt, at betragte friluftsliv som noget særegent norsk (1995). Denne tradition har dog været genstand for kritik. Der findes to opponerende sider i debatten om friluftsliv som noget «særligt norsk». På den ene side finder man en forestilling om, at friluftsliv er noget unikt, som kun findes i Norge, som er bygget på en norsk nationalkarakter, og på den anden side finder man kritikere af ovenstående syn på

friluftslivet. Kirsti Pedersen Gurholt har blandt andet fremhævet Nils Faarlund, Nina Witoszek, og Ola Vaagbø som «underbyggere» af myten om «den norske turkultur», og videre at disse forskere har været nationalitetsorienteret i deres forskning. De bidrog ifølge Horgen til at ensøre forståelsen af norsk friluftsliv som noget særegent norsk, hvor det enkle, naturnære friluftsliv var i centrum (Horgen, 2019). Det «norske» forhold til naturen som fremhæves i denne gren af friluftslivsforskning, bliver ofte knyttet til løsrivelsen fra Danmark og Sverige, som en slags symbol på norsk selvstændighed (Gurholt, 1995, s. 30-33). På hvilken måde får disse forestillinger betydning for hvordan regeringen medierer friluftsliv i en integrerings sammenhæng? Før jeg diskuterer dette vil jeg uddybe den nationalistiske forståelse af friluftslivet og den kritik denne forståelse har været genstand for.

2.1.4.1 Friluftsliv som symbol på norskhed

Friluftsliv er blevet koblet til dannelsen af den norske nation og norsk national identitet i det 1800 og 1900 århundrede, med inspiration fra nationalromantiske tanker og ideer (Goksøyr, 1994; Tordsson, 2007). Den Norske Turistforenings (DNT) arbejde med at udvikle og fremme fjellturismen i det tidlige 1900 tal, er stærkt knyttet til norsk national identitet og symboler på "norskhed" (Gurholt, 1995, s. 29). Tordsson hævder at norske nationsbyggere fremhævede forskellene mellem Norge og resten af Europa; Norge er vild natur og landsbyer, Europa er forbundet med højkultur og større byer. Yderligere fremhæver han at de norske fjelde har været vigtige i skabelsen af en norsk national identitet (Tordsson, 2010). De store polarhelte som Nansen og Amundsen har igennem deres "kampe" i vild natur også bidraget til at gøre friluftsliv og nok særligt vinterfriluftsliv til det "norskeste af alt" (Gurholt, 1995, s. 31; Tordsson, 2010). Tordsson (2005, s. 180) fremhæver at skiene skulle gøre nordmænd norske. Olav Christensen viser via digte og sange fra 1700-tallet, at der findes en stærk forbindelse mellem national identitetsdannelse og vinterfriluftsliv og man har forestillet sig at vinteren og det barske klima har formet folkets stærke og sunde karakter (1993). Dette har fået konsekvenser for de kvaliteter som er blevet fremhævet som norske, og hvad det vil sige at være en "rigtig nordmand" (Christensen, 1993, s. 147). Andreas Klepp hævder videre, at "myten" om at nordmænd er født med ski på benene er blevet

forstærket gennem Norges succes i skisport (Klepp, 1993). Forestilling om friluftsliv som "særegent norsk" er sidenhen blev reproduceret. Det er altså ikke et historisk levn, men findes fortsat i det norske samfund, blandt anden indenfor akademia (Horgen, 2019).

Etnologen Tove Nedrelid har hævdet at friluftsliv "måske" handler om at blive en "rigtig nordmand" (1993). I sin bog *Ut på tur på nordmanns vis* ønsker hun at placere norsk friluftsliv som et af de synligste og mest varierede udtryk i norsk kultur (s. 7). Videre hævder hun at «Vårt friluftsliv er helt klart et nøkkelsymbol i norsk kultur» (1993, s. 285). Nedrelid påstår at allemannsretten er en af årsagerne til at nordmænd føler sig så hjemme i naturen (Nedrelid, 1993, s. 25). Nedrelid fremhæver behovet for at finde noget "særligt norsk", som opstod i romantikken efter 400 år med dansk herredømme, og hævder videre at naturen blev "fast og uatskillelig knyttet til Norge som en egen selvstendig stat" (Nedrelid, 1993, s. 36).

Nina Witoszek, Professor ved Universitetet i Oslo, har hævdet at «norsk natur ble så emosjonelt og ideologisk ladet på 1800-tallet at nordmenn aldri siden har kunnet se den løsrevet fra og uberørt spørsmål om identitet og nasjon» (1998, s. 44) og vedkender sig således myten om det norske friluftsliv. Videre hævder Witoszek at der under 1800-tallets nationalromantiske tankegods var en opfattelse af, at den ægte norske folkesjæl fandtes blandt fjordene og fjeldene, ikke i byerne og i kulturen.

Byerne/kulturen/kosmopolen blev set som en undertrykkende og fremmed magt, gerne forbundet med udenlandsk indflydelse, som nationalister måtte forhindre i, at opnå en hegemonisk status i Norge, og derved frarøve folket dets «ægte norske kultur» som fandtes blandt «Bondens hytter i vore Dale» (Witoszek, *Norske naturmytologier: fra Edda til økofilosofi*, 1998, s. 45). Witoszek knytter igennem sin bog *Norske naturmytologier: fra Edda til økofilosofi* friluftslivet til et natursyn, som hun påstår har vært vedvarende i norsk kultur siden de første historiske kilder, og videre at der findes en «norsk mentalitet» knyttet til naturen. Denne «nedarving» af en norsk mentalitet forklarer hun med begrebet «memer», som er kulturelle minner som går i arv, som kulturen består af (1998).

2.1.4.2 Er friluftslivet virkelig så norsk?

Anders Johansen, professor ved Institutt for informasjons- og medievitenskap ved Universitetet i Bergen, har hævdet, at der ikke findes noget særegent norsk friluftsliv, og at det faktisk lader sig oversætte til andre sprog. Han nævner Tove Nedreliid i sin kritik, og fremhæver hendes definition af friluftsliv. Hun taler om en «uniform norsk identitetsfølelse» men fremhæver samtidig, at friluftsliv rummer en mangfoldighed af meninger for nordmænd, og derved modsiger hun sig selv. I hans kritik minder han yderligere om, at der ikke er så mange nordmænd, der går på fjeldet og i skoven, som man måske forestiller sig, og det er ikke en aktivitet, som har foregået lige så længe, som man «lett innbilder seg» (Johansen, 1995, s. 60-61). Han henviser til, at norsk friluftsliv først opstod, da englænderne kom til Norge for at dyrke «sporten», og at «sporten» (underforstået fjeldsporten) stammer fra Frankrig (Johansen, 1995, s. 61). Yderligere hævder Johansen, at "man" påstår at "vår norske kultur" er gammel, og at kernen af den norske kultur kan spores tilbage til middelalderen, at den kobles til den norske natur. Han kritiserer dog denne "myte", med at naturen kun er *norsk* i den forstand, at den findes indenfor den norske stats grænser (Johansen, 1995, s. 35). Johansen fremhæver fem punkter han ikke ser sig enig i:

- 1) At vandring og tilstøtende gjøremål er det samme som norsk friluftsliv, og at friluftslivet i Norge er det samme som nordmennenes beskjeftigelse i naturen i det store og det hele.
- 2) At nordmennene i sitt friluftsliv feirer et sett av verdier som er enestående.
- 3) At det finnes en kollektiv personlighet som disse verdiene er et kondensert uttrykk for. Et eget slags «norsk menneske» som – mer enn andre mennesker – finner seg selv i møtet med naturen.
- 4) At sansen for naturen som et vesenskjenntegn ved norsk mentalitet er til å kjenne igjen som et særpreg ved den norske kulturen i det store og hele.
- 5) At norsk kultur og mentalitet, i sitt vesen, ikke har forandret seg siden middelalderen (Johansen, 1995, s. 61).

Han kritiserer altså overordnet set troen på, at der findes en norsk «særpræget» måde at være på som har rødder tilbage i tiden, og at denne væremåde i så fald ikke har skiftet karakter siden middelalderen. Heri ligger altså en kritik af tanken at nordmænd har et særligt norsk forhold til naturen eller at friluftsliv er knyttet til at være en «rigtig» nordmand.

Dosent André Horgen hævder i sin doktorgradsafhandling, at troen på friluftsliv som genuint norsk har stået stærkest i det akademiske friluftslivsfelt, baseret på pensumlister i 90'erne i akademia der beskæftiger sig med friluftsliv (2019, s. 48) og stiller sig også kritisk til, at der er en genuin norsk måde at dyrke friluftsliv, men anerkender "at tradisjonen bl.a. bygger på idéimport, er i endring og ikke er så genuint nasjonal som man kanskje forestiller seg." (2019, s. 49).

Ifølge Gurholt (1995, s. 32) kan forestillingen om det norske friluftsliv, der vægtlægger friluftslivets betydning for dannelsen og vedligeholdelsen af en egalitær national identitet, kritiseres for at være både myteunderbyggende, for at skjule underliggende sociale forskelle og for at underdrive de forskelle der findes indad i norsk friluftsliv. Den sidstnævnte kritik tilslutter Marianne Gullestad sig. Hun har hævdet at på trods af det mangefold af meninger og praksisser knyttet til friluftslivet der findes, lever myten om ét uniformt norsk friluftsliv fortsat (1998). Strandbu påpeger i øvrigt at det ikke sikkert at alle i den norske majoritetsbefolkning identificerer sig med friluftsliv i nogen nævneværdig grad (2000, s. 87). Friluftslivet står måske stærkt som et symbol på norskhed, men som i praksis ikke er lige så udbredt og populært som det er som et nationalt samlende symbol.

2.1.4.3 «Det norske friluftsliv» og indvandrere

Det ser altså ud til, at der skelnes mellem en forestilling om at friluftslivet er særegent norsk, eller at der er «én norsk måde» at dyrke friluftsliv på og på hvad friluftslivet *faktisk* er. Det handler måske ikke i så høj grad om, hvad det norske friluftsliv er i praksis, men mere om et ideal om hvad det *bør* være. Tordsson har hævdet at friluftslivets ideologier lever i bedste velgående, og at nordmænd ønsker at fremstille sig selv som mere aktive friluftslivsydøvere end de egentlig er (Tordsson, 2005). Den Norske Turistforening og Norsk Friluftsliv har fremhævet andre eksempler på dette, heriblandt at 540000 nordmænd *tror* at de er medlem i DNT, uden at de faktisk er det (DNT, 2021) og yderligere viser Norsk Friluftsliv igennem en «uhøytidelige undersøkelse» at tre ud af fem nordmænd fremhæver friluftsliv på deres tinder profiler (Norsk Friluftsliv, 2017). Nina Witozek viser til at 19 av 20 nordmænd har fremhævet naturen som vigtig for deres opfattelse af "det gode liv" og personlig identitet. Blandt

indvandrere var det bare 2 ud af 20 som fremhævede naturen som vigtig (1998, s. 281). Yderligere har Strandbu (2000) vist, at minoritetsungdom i Oslo i højere grad forbinder friluftsliv med "norskhed" end unge fra arbejderklassen fra samme byområde, hvilket kan indikere at idealet om friluftsliv står stærkere i majoritetsbefolkningen. Det skal dog nævnes at unge fra middelklassen i højere grad tilsluttede sig ideen om friluftsliv som symbol på norskhed, hvilket kan indikere at det i lige så høj grad er et klassespørgsmål som et spørgsmål om "kulturel" tilhørighed eller "minoritetsstatus".

3 Tidligere forskning

3.1 Litteratursøg

For at finde relevant forskningslitteratur er Oria, Google Scholar og samtaler med vejleder blevet benyttet. På Oria har jeg benyttet søgeord: Integrering+Diskurs, Integrering, friluftsliv+integrering, friluftsliv+national, friluftsliv+etniske minoriteter og integrering+diskrus. Derudover havde jeg kendskab til forskere, der har skrevet om friluftslivets tilknytning til norsk nationalitet og norsk identitetsdannelse, heriblandt Kirsti Gurholt Pedersen, Lise Trangsrud, Tove Nedreid og André Horgen. Google Scholar blev hovedsageligt benyttet til at finde udenlandsk forskning. Her brugte jeg søgeord: Outdoor life+integration, outdoor life+ethnic minorities, outdoorlife+immigrants. Jeg læste derudover referancelister fra de artikler og bøger, som jeg fandt, for at udvide min litteratursøgning.

Jeg har fundet litteratur, der omhandler etniske minoriteters oplevelse af friluftsliv fra bl.a. Canada, Holland og USA, som har gjort lignende fund, som de studier, som jeg har inddraget i opgaven, har fundet. Jeg har derfor valgt at undlade af inddrage dem i kapitlet her.

3.2 Integrering/friluftsliv

Warsame Ali og Ela Czapka har i 2016 gennemført en undersøgelse af holdninger til naturen og udendørs aktiviteter hos indvandrere fra Polen, Somalien og Pakistan, med henblik på at finde frem til, hvad der blev opfattet som forhindringer og hvad der kunne fremme deltagelse i udendørsaktiviteter (2016). Metoden der blev brugt var gruppeinterviews af fire familier fra henholdsvis Polen, Somalien og Pakistan. De fandt ud af, at de, som har boet i Norge i længere tid, ikke nødvendigvis havde fået påvirket deres holdninger til udendørsaktiviteter. Flere af informanterne kendte ikke til tilbud om friluftslivsaktiviteter, hvilket bliver set på som problematisk: "Lang botid uten kjennskap til helsefremmende tilbud og aktiviteter kan gjøre innvandrere mer utsatt for fremtidige helseproblemer" (Ali & Czapka, 2016, s. 16). Nogle af de polske informanter satte pris på, at der er mange forskellige tilbud om udendørsaktiviteter og bedre

infrastruktur end i Polen. Somaliere og pakistanere havde mere fritid i hjemlandet. Derudover nævnte de også, at der ikke er så mange valgmuligheder for dem i Norge. Et eksempel, som bliver fremhævet, var manglende aktiviteter kun for kvinder. Informanterne fremhævede arbejde, dårlig tid og træthed som de vigtigste hindringer for at deltage i friluftsliv. Nogen så på friluftslivs aktiviteter som ”utenfor deres rækkevidde” (Ali & Czapka, 2016, s. 17). Studiet konkluderer, at det er vigtigt at fremhæve lavtærskel tilbud, og tydeliggøre de tilbud, der allerede findes. Studiet blev udført i samarbejde med Norsk Friluftsliv, hvilket kan have påvirket vinklingen af studiet, da Norsk Friluftsliv kan have en agenda i henhold til at ville fremme friluftsliv i Norge.

Helene Figari, Hanne Haaland og Olve Krange har i 2009 udarbejdet en rapport for Norsk institutt for naturforskning (NINA). Rapporten omhandler indvandrers grupper brug af natur og grønne arealer i Groruddalen, og undersøger hvilke meninger/holdninger til naturområdet der kommer til udtryk hos informanterne. Stort set alle indvandrerkvinderne gav udtryk for, at ”turgåing” er et vigtigt element i deres hverdag. Det sociale blev fremhævet som et vigtigt element i deres brug af grøntområder. God helse blev også fremhævet af informanterne, og nogle informanterne brugte det som ”alenetid”, hvor de havde mulighed for at være ”selv”. Det fremhæves, at det er en motivationsfaktor, som skiller sig ud hos indvandrerkvinderne. Det er at komme ud, væk fra ensomheden og af at sidde inde alene. Indvandrerkvindernes havde en præference for tilrettelagte naturområder som f.eks. byparker, og de lagde også vægt på, at det var ønskeligt med et turmål. Turmålet adskiller sig dog fra det, som man vanligvis forbinder med et turmål, da det f.eks. kunne være IKEA. Figari, Haaland og Krange konkluderer med at ”turgåingen” ”fungerer som et lavterskeltilbud for innvandrerkvinnene, i tråd med politiske målsettinger om økt fysisk aktivitet. At det sosiale ved innvandrers friluftsliv ikke bare knytter an til det å være flere sammen ute, men også beror på kvaliteter ved landskapet som virker motiverende for å komme seg ut og i aktivitet, bør få konsekvenser for den politiske satsingen på feltet” (Figari, Haaland, & Krange, 2009, s. 4).

Marjolein E. Kloek, Arjen E. Buijs, Jan J. Boersema og Matthijs G.C. Schouten (2017) har forsket i immigranternes brug af grønne områder i Holland ud fra et identitetsperspektiv, med særligt henblik på at undersøge, om der er mere diversitet blandt immigranternes brug af grønne områder, end hvad der er "commonly prescribed" (Kloek, Buijs, Boersema, & Schouten, 2017, s. 59). De viser at etnicitet, alder og identitet spiller en rolle i brugen af grønne områder, og at der er mere homogenitet mellem immigranter og majoritetsbefolkningen, end hvad der vanligvis bliver fremhævet. Informanterne fremhæver hellere etnicitet, som en faktor der påvirker brugen af grønne områder eller deltagelsen i "friluftsliv", end det at være immigrant eller en del af majoritetsbefolkningen. Der blev lagt særligt vægt på immigranter med tyrkisk eller kinesisk ophav, og det viste sig, at tyrkere så sankning som noget "typisk tyrkisk", og kinesere så sankning som noget "typisk kinesisk". Informanterne med tyrkisk ophav fremhævede, at barbecue med familie og venner og grønt området var mindre vigtigt end det sociale. Informanterne med kinesisk ophav lagde i mindre grad vægt på deres etnicitet, og opfattede deres fritidsaktiviteter som meget lig majoritetsbefolkningens. Hollændere fremhævede stort set ikke deres etnicitet, og de var de eneste, der var positive i forhold til "camping" og de eneste, der nævnte windsurfing som en aktivitet, som de dyrkede udendørs. Der konkluderes med, at man ikke bør fokusere udelukkende på immigrantstatusen, når man undersøger "outdoor recreation" eller friluftslivsvaner, da man risikerer at gøre en homogen gruppe heterogen i sin forskning.

Buijs, Elands og Langers har i 2009 udført et studie i Holland, med henblik på at undersøge hvordan etniske hollændere og første-og anden generations immigranter fra Tyrkiet og Marokko, opfatter billeder af naturen. Billeder blev inddelt i tre kategorier:

The wilderness image, the functional image, and the inclusive image. The wilderness image focuses on ecocentric values and the independence of nature; the functional image focuses on anthropocentric values and intensive management and the inclusive image focuses on ecocentric values and an intimate relationship between humans and nature." (Buijs, Elands, & Langers, 2009, s. 113).

Hollændere foretrak "wilderness images", som er af "ikke-urban" natur, eksempelvis sumpområder og sandbanker. Immigranterne foretrak "functional images", og havde

mindre præference for "ikke-urban" natur (Buijs, Elands, & Langers, 2009). De konkluderer med at:

The current practice of nature restoration in many European countries and the primacy given to promoting 'wild' and unmanaged landscapes does not seem to concur with the preferences of immigrant-groups for more managed landscapes. This is a serious obstacle to the efforts of nature conservation organizations to develop a more inclusive nature policy (Buijs, Elands, & Langers, 2009, s. 122).

3.2.1 Masteropgaver

Jeg har fundet en masteropgave der knytter sig perifært til opgavens tema:

Lise Trangsrud har i sin masterafhandling *Friluftsliv for ungdom med minoritetsbaggrunn: Symbolsk makt og norskhetenskapital* (2012) undersøgt, hvordan unge med minoritetsbaggrund oplever norsk friluftsliv, og hvad norsk friluftsliv betyder for dem. Informanterne var tilknyttet Frigo eller Wild X, som begge er projekter, der arbejder med friluftsliv i en integreringsammenhæng. Trangsrud hævder, at minoritetsungdommen kan oparbejde en form for "norskheds" kapital igennem deltagelse i friluftsliv, men at de også står fast ved, at friluftsliv ikke kun er norsk. De lader "norsk friluftsliv" blive en del af deres identitet, samtidig med at de trækker på kulturelle træk fra deres ophavsland i deres identitetsdannelse. Hun fremhæver at:

Friluftsliv kan bidra til en opprettholdelse av et dominansforhold mellom majoritetsbefolkningen og etniske minoriteter. Den symbolske makten kommer til uttrykk gjennom minoritetsungdommenes anerkjennelse av majoritetsbefolkningens definisjoner for hva som er riktige og viktige verdier for å være integrert i det norske samfunnet (Trangsrud, 2012, s. 3).

Trangsrud konkluderer, at "det i like stor grad er majoritetsbefolkningen som er "fanget" i en forestilling om friluftslivets betydning for hva det vil si å være norsk" (Trangsrud, 2012, s. 3). Trangsruks opgave viser altså, at det ser ud til, at der er forestillinger blandt etniske minoriteter såvel som majoriteten om, at friluftsliv er noget særligt "norsk" og at det "norske friluftsliv" adskiller sig fra andre landes friluftsliv, m.a.o. at man bliver en "rigtig nordmand" af at beskæftige sig med friluftsliv.

For at opsummere, så er der blevet forsket i, hvordan etniske minoriteter i Norge, og i udlandet oplever naturen og friluftslivet, samt hvilke præferencer de har for natur og hvilke barrierer de oplever for at deltage i friluftsliv. Der mangler fortsat forskning på området, med henblik på at lave lignende undersøgelser i Norge, som dem der er blevet lavet i Holland, hvor man så på naturpræferencer og etnicitet. Videre vil jeg opfordre til at forske dybere i ekskluderende mekanismer i friluftslivet, med særligt fokus på etniske minoriteter, og videre forsøger jeg, med denne opgave, at bidrage til at dække et nyt kundskabsfelt, ved at se på hvordan friluftsliv som integreringsplatform bliver tematiseret i offentligheden, hvilke argumenter der er med til at legitimere brugen af friluftsliv, og hvilke konsekvenser offentlighedens mediering kan have for social praksis i feltet.

4 Teori og metode

Formålet med denne undersøgelse har været at undersøge hvordan friluftsliv som integrerings platform konstrueres diskursivt i stortingsmeldinger. Undersøgelsen tager udgangspunkt i stortingsmeldinger og artikler fra Norsk Friluftsliv der omhandler friluftsliv, nationalitet, integrering og etniske minoriteter. I dette kapitel vil jeg redegøre for hvordan jeg med udgangspunkt i Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse, har analyseret stortingsmeldinger med henblik på at forstå hvordan friluftsliv konstitueres diskursivt i sammenhæng med integration og nationalitet. Indledningsvist vil jeg redegøre for diskursbegrebet og dets teoretiske og metodiske rammeværk.

4.1 Den sproglige vending

Indenfor samfundsvidenskaberne har der siden 1960'erne, hvor Berger og Luckmann udgav første udgave af *The social construction of reality* (1991), været debat om "den sproglige vending". På den ene side af debatten finder en naturvidenskabelig tilgang til samfundsvidenskab, som søger almene årsagssammenhænge og på den anden side finder man "den sproglige vending", som er en fortolkende videnskabstradition, der søger at tolke aktørers handlinger og intentioner (Bratberg, 2017, s. 13). Drivkraften bag denne fortolkende videnskabstradition stammer fra en svækket tro på lovmæssigheder i social adfærd og en manglende tro på, at forskere er i stand til at gøre objektive observationer. "Den sproglige vending bærer med sig nogle af socialkonstruktivismens principper, eksempelvis at den sociale verden er subjektiv og afhængig af fortolkning (Bratberg, 2017, s. 14).

4.2 Diskursanalyse

Diskursanalyse er en fællesbetegnelse der anvendes indenfor en række forskellige fagfelter. Formålet med diskursanalysen er at undersøge sociale fænomener og praksisser og hvordan der tales og skrives om disse fænomener og praksisser i bestemte sociale grupperinger, institutioner og kulturer (Bratberg, 2017). En diskurs er en måde at repræsentere, forstå eller tale om verden på, og indenfor disse grupperinger, institutioner eller kulturer vil der dannes bestemte måder at forstå et fænomen på, som er udgangspunktet for en diskurs og for måden man repræsentere diskursen, som man

er underlagt. Eksempelvis kan man troligt sige, at mange nordmænd er underlagt en friluftslivsdiskurs hvor en bestemt form for færdsel i naturen bliver anset som noget sundt, positivt og ofte særegent norsk, hvilket også kommer til udtryk i Stortingsmeldinger der omhandler friluftsliv (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001 ; Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016), i akademia (Nedrelid, 1993; Tordsson, Friluftsliv, kultur og samfunn, 2010) samt i social praksis rundt om i Norge, hvilket kan ses i tilrettelægning af turstier i nærmiljøer, søndagsturer på ski, skiturer i påsken o.l. Disse repræsentationer behøver ikke at repræsentere vores egentlige virkelighed, men kan være forestillinger om hvordan verden er konstitueret. En diskursanalyse er altså en analyse af disse forestillinger, og hvordan de sprogligt kommer til udtryk i tekst, på billeder eller igennem tale (Jørgensen & Phillips, 1999). Diskursanalysen retter ifølge Øyvind Bratberg, forskerens opmærksomhed mod kollektive forestillinger, hvordan de produceres og reproduceres (2017, s. 30). Dette kan eksempelvis være en kollektiv forestilling om, at friluftsliv er "særegent norsk".

4.2.1 Metodologisk og teoretisk rammeværk

Diskursbegrebet er en multidisciplinær tilgang, der kan anvendes på forskellige sociale felter, og i mange typer af undersøgelser. Jørgensen og Phillips beskriver hvordan diskursanalysen er en "hel pakke". Det indebærer at man anerkender det metodologiske og videnskabsteoretiske standpunkt der er grundlaget for en diskursanalyse. Diskursanalyse bygger på en socialkonstruktionistisk ontologi og epistemologi (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 12-13). Diskursanalysen har rødder i strukturalistisk sprogfilosofi og fransk poststrukturalistisk teori der hævder at det er sproget der danner rammen for hvad vi kan tænke og sige, og derved bestemmer hvad vi opfatter som virkeligt. Der findes forskellige "grader" af poststrukturalisme afhængig af hvilken tilgang diskursanalytisk tilgang man vælger.

4.2.2 De tre tilgange

Jørgensen og Phillips fremhæver tre tilgange til diskursanalysen: Ernesto Laclau og Chantal Mouffes' diskurs teori, diskurspsykologien, og Norman Faircloughs kritiske

diskursanalyse, som dette projekt beror sig på (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 15-17). En af forskellene, på diskursteorien og Faircloughs kritiske diskursanalyse, er graden af poststrukturalismen, som jeg har været inde på. Diskursteorien hævder at diskurserne er konstituerende for alle sociale praksisser, hvorimod den kritiske diskursanalyse skelner mellem diskursive og ikke diskursive sociale praksisser og mener, at de indgår i et dialektisk forhold med hinanden, hvor de sociale praksisser kan forme diskurserne og diskurserne kan forme de sociale praksisser (Fairclough, Kritisk diskursanalyse, 2008). Disse ikke diskursive praksisser kan være "samfundskræfter der ikke alene har en diskursiv karakter". Det kan eksempelvis være strukturer i organisationer, institutioner, det politiske system eller uddannelsessystemet (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 74). Diskurspsykologien søger ikke at afdække de store samfundsdiskurser, men snarer at "undersøge relationerne mellem individer og grupper betydningdannelse og handlen på den ene side og bredere samfundsmæssige strukturer og processer på den anden." (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 16). Diskurspsykologien er altså ikke ude efter at afdække interne psykologiske forhold, men derimod at undersøge hvordan individer bruger "hverdagsdiskurser" til at fremstille sig selv og sin omverden på gennem tale og skrift (Jørgensen & Phillips, 1999). Diskursteorien søger, som sagt, at afdække større samfundsdiskurser og er af en mere abstrakt karakter. Den kritiske diskursanalyse, som denne opgave læner sig op ad, er positioneret imellem diskurspsykologien og diskursteorien, da den har fokus på både hverdagsdiskursen og individers/grupperes rolle i reproduktion af diskurser, og hvordan disse diskurser fører til ændring i sociale praksisser (Jørgensen & Phillips, 1999).

4.3 Diskursbegrebet hos Fairclough

Fairclough forstår "en diskurs" som en bestemt måde at tale på, der giver en begivenhed eller et fænomen betydning fra et bestemt perspektiv (Fairclough, 2008). Diskursen adskiller sig fra andre diskurser gennem dette specifikke perspektiv. Eksempelvis adskiller de to diskurser «minoriteten som problem-diskursen» og «majoriteten som problem-diskursen», som Elisabeth Eide har fundet, sig fra hinanden (2018). Disse forestillinger eller måde at tale på, kan påvirke vores sociale virkelighed og kan påvirke retningen et samfund eller en kultur bevæger sig i. Diskurser bliver både begrænset og formet af sociale strukturer (Fairclough, 2008, s. 17). For at kunne tale

om eksistensen af en diskurs må der være en vis grad af gentagelse af et indhold, der deles af en vis mængde mennesker (Skrede, 2017). Sociale identiteter, sociale relationer og videns- og betydningssystemer er delvist konstrueret af de enkelte diskurser i denne diskursopfattelse (Jørgensen & Phillips, 1999). Man kan altså igennem en diskursanalyse af Stortingsmeldinger, finde frem til hvilke videns- og betydningssystemer regeringen knytter til friluftsliv og integration.

Diskurs bliver hos Fairclough brugt på tre forskellige måder (Skrede, 2017, s. 26):

- Semiosis/Meningsdannelse: en bred forståelse, der involverer alle sociale praksisser, som involverer brug af tegn og tegnsystemer. Denne brede forståelse tager højde for, at der findes andre semiotikker end sprog, f.eks. billeder, lyde og kropssprog.
- Sprog knyttet til et specifikt socialt felt eller en social praksis, f.eks. i klatremiljøer, som jeg selv er den del af, hvor der er udviklet et særligt sprog til at snakke om "et smukt rids" eller "flyd fornemmelse på væggen", som folk udenfor klatrefeltet ikke nødvendigvis behersker eller sætter pris på.
- En måde at konstruere dele af verden på, som er forbundet med et bestemt samfundsmæssigt perspektiv, f.eks. en nyliberal diskurs eller en socialliberal diskurs.

4.4 Faircloughs kritiske diskursanalyse (CDA)

Faircloughs kritiske diskursanalyse (CDA) tager udgangspunkt i kommunikative begivenheder og diskursordner. Kommunikative begivenheder er et "tilfælde af sprogbrug" (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 79) og kan bl.a. være tekst, billeder, video og tale.

Diskursordener kan siges at være summen af diskurser indenfor et socialt domæne. Diskursordner dannes typisk ved at kæde visse genrer, diskurser og stile sammen. Det kan derfor ses som en sammensætning af sociale praksisser, der inkluderer nogle ting og ekskluderer andre ting (Skrede, 2017). Diskursordenen er et system, der både

former og formes af specifikt sprogbrug. Diskursordnen determinerer altså, hvilke genrer og diskurser der er mulige (Jørgensen & Phillips, 1999).

Tekstudvalget i denne analyse er blevet analyseret med udgangspunkt i Faircloughs tredimensionelle model. Den tredimensionelle model er central i Faircloughs kritiske diskursanalyse.

4.4.1 Den tredimensionelle model

Faircloughs tredimensionelle model tager udgangspunkt i, at al sprogbrug er en kommunikativ begivenhed med tre dimensioner: Tekst, diskursiv praksis og social praksis. I den tredimensionelle model er teksten central for analysen. Det er den diskursive praksis, der kobler teksten og den sociale praksis sammen. Analysen foregår både inden for den enkelte dimension i modellen og i spændingsfeltet mellem dimensionerne (Jørgensen & Phillips, 1999). Modellen prøver at forene tre analytiske traditioner, som alle tre er nødvendige for en diskursanalyse:

”Det er henholdsvis lingvistikens tradition tæt sprog-og tekstanalyse, den makrosociologiske tradition for at analysere social praksis i sammenhæng med sociale strukturer og den fortolkende eller mikrosociologiske tradition, hvor man ser social praksis, som noget folk aktivt producerer og tilskriver mening på basis af fælles *common sense*-procedurer.” (Fairclough, 2008, s. 28).

Modellen er et teoretisk udgangspunkt for diskursanalyse, men rent praktisk, vil dimensionerne ofte overlappe, og ikke foregå i en kronologisk rækkefølge.

Figur 1: Faircloughs tre-dimensionelle model for kritisk diskursanalyse (CDA) (Fairclough, 2008, s. 29).

4.4.1.1 Teksten

Den første dimension i modellen omhandler tekst og indbefatter tekst forstået som tale, skrift, billeder eller en kombination af disse. I dette niveau af modellen analyseres tekstens egenskaber på ordniveau, og man identificerer forskelligt sprogbrug som markører for en diskursiv praksis. Den kan komme til udtryk gennem, vinkling, tematik, grammatik og lingvistik. Det kan kaldes den "beskrivende" del af analysen og formelle træk ved teksten, som analyseres, er i centrum (Fairclough, 2008).

Fairclough beskriver, hvordan den lingvistiske del af analysen kan forenkles for at tilpasse analysemodellen til multidisciplinære kulturelle, psykologiske og sociologiske undersøgelser (Fairclough, 2008, s. 30). I denne del af analysen bruges begreberne:

Modalitet

Modalitet omhandler, om noget bliver fremstillet som en mulighed eller nødvendighed. Skrede skælnes mellem fire hovedtyper af talefunktioner: påstande og spørgsmål, som handler om udveksling af kundskab, og beordring og tilbud, som handler om udveksling af aktiviteter (Skrede, 2017, s. 49). Modalitet handler altså om, *hvordan* noget bliver formuleret. Det kan altså ses, som afsenderens måde at udtrykke fakta og holdninger på. Fairclough skiller ifølge Skrede mellem epistemisk modalitet og deontisk modalitet. Epistemisk modalitet er udveksling af kundskab (Skrede, 2017, s. 50). Et eksempel kan være påstanden «indvandrere foretrækker byparker fremfor vild natur», en modaliseret

version af denne påstand vil være, «indvandrere kan foretrække byparker frem for vild natur», og modalitet siger dermed noget om «graden af sandhed» i en sætning, eller hvor meget afsenderen tilslutter sig denne «sandhed». Deontisk modalitet handler om udveksling af aktivitet, og er i en forstand en type ordre, eksempelvis er sætningen «gør som jeg siger» en deontisk modalitet, som ikke er modaliseret (Skrede, 2017, s. 50). En modaliseret version vil være «du bør gøre, som jeg siger». De typiske modalitetsmarkører er modale verber som kan, må, vil, bør og skal (Skrede, 2017, s. 51). Modalitet gradbøjer altså, hvor «bastant» en påstand er.

Nominaliseringer og passivering

Nominalisering handler om at skjule aktøren i en sætning ved at erstatte verber med substantiver. Ved at skrive «kritik af regeringen under folketingsmøde» fremfor «regeringen blev kritiseret af oppositionen under folketingsmøde» fjerner man aktøren i sætningen, og derved nedsættes ansvaret for udsagnet også, da det ikke fremgår, hvem der har ansvar for kritikken, og samtidig fremstilles kritikken som en ting og ikke en proces (Skrede, 2017, s. 48). Nominalisering forekommer ofte som metaforiske repræsentationer fremfor kongruente repræsentationer. Processer fremstilles altså som ting eller enheder, et eksempel er globalisering, som ofte bliver skrevet og talt om som en ting, mennesker ikke kan styre, på trods af at der ligger mange politiske og økonomiske valg bag denne proces (Skrede, 2017, s. 48-49).

4.4.1.2 Den diskursive praksis

I modellens anden dimension, den diskursive praksis, afdækkes tekstens form, produktionsprocesser, distributionsprocesser og konsumptionsprocesser. I denne dimension analyseres bl.a. intertekstualiteten og interdiskursiviteten, altså hvordan tekstproducenten/afsenderen af teksten anvender allerede etablerede diskurser og genrer i teksten, og hvordan modtageren anvender allerede etablerede diskurser i sin fortolkning af teksten. Modtageren kan være individuel eller kollektiv (Fairclough, 2008). Analysen af intertekstualiteten foregår i spændingsfeltet mellem tekst- og diskursiv praksis dimensionerne. Forskeren må gå frem og tilbage mellem dimensionerne for at finde spor i teksten, der udtrykker intertekstualitet.

Intertekstualitet og interdiskursivitet

Fairclough ser på intertekstuelle relationer som en del av teksters lingvistiske niveau, og han skælnet mellom manifeste og latente intertekstuelle referencer. De manifeste referencer er åbenlyse, i form af henvisninger til andre tekster eller citater. De latente referencer er mindre åbenbare, og det er ikke gjort eksplisitt, at man trækker på andre tekster (Fairclough, 1992, s. 117-118). Intertekstualitet handler om, hvordan historien påvirker en tekst samtidig med at det refererer til tekstens indvirkning på historien, idet en tekst alltid trækker på tidligere tekster (Jørgensen & Phillips, 1999).

Intertekstualiteten er altså et udtryk for forbindelsen mellem specifikke tekster og et udtryk for en vis forbindelse mellem al tekst. Tekster kan indgå i intertekstuelle kæder. Intertekstuelle kæder indeholder tekster fra samme, og på tværs af genrer, der deler elementer, tema, eller vinkling. En ny tekst bidrager således til historisk udvikling, det kan både være gennem en reproduktion af tidligere diskurser, som derved stabiliserer diskursen, eller gennem en destabilisering af en nuværende diskurs, ofte gennem en ny kreativ blanding af diskurser. Denne kreative blanding, der kan ske på tværs af grænserne mellem diskursordner, kaldes hos Fairclough interdiskursivitet. Nye former for artikuleringer kan føre til forandring indenfor en diskursorden og imellem diskursordner, hvilket videre kan føre til social forandring. En lav interdiskursivitet udtrykkes gennem en konventionel brug af diskurser, der stabiliserer nuværende diskursordenen, og en høj interdiskursivitet udtrykkes gennem ustabilitet i diskursordenen på baggrund af kreativ brug af diskurser imellem og indenfor diskursordenen (Jørgensen & Phillips, 1999). Spændingsfeltet mellem den diskursive og den sociale praksis er altså fokuset i analysen af interdiskursivitet. Et eksempel på en stabilisering af en diskurs, finder vi i flere af artiklerne fra Norsk Friluftsliv, der fremhæver "friluftsliv som særegent norsk" og derved reproducerer og forstærker denne forestilling/diskurs.

Antagelser

Antagelser er noget vi bruger i dagligdagen og er ofte baseret på en antagelse om, hvordan noget er: «I motsetning til intertekstuelle relasjoner, som synliggjør forskjeller ved å inviterer andre tekster ind i sin egen tekst, kan en utjevne forskjeller ved å anta et felles vurderingsgrunnlag.» (Skrede, 2017, s. 55). Et eksempel på dette er, at regeringen

og Norsk Friluftsliv antager, at friluftslivet fungerer godt i en integrationssammenhæng, uden at man har forsket dybere i effekten. Det kan både ses som en eksistentiel antagelse og en værdiantagelse. Eksistentielle antagelser er antagelser om, hvad der findes, og værdiantagelser handler om, hvad der er godt eller dårligt (Skrede, 2017, s. 56).

Rekontekstualisering

Rekontekstualisering er beslægtet med interdiskursivitet og intertekstualitet, og handler om hvordan organisationer kan trække på eksterne diskurser, og trække dem ind i organisationens diskurser, og derved internalisere dem i en ny kontekst (Skrede, 2017, s. 54).

4.4.1.3 Social praksis

I den tredje dimension i Faircloughs tredimensionelle model, sættes den diskursive praksis i relation til et bredere samfundsperspektiv. I denne dimension analyserer man, hvordan diskursordnen enten reproduceres eller ændres igennem den diskursive praksis (Jørgensen & Phillips, 1999). Derefter forsøger man at afdække, hvilke konsekvenser det har/kan have for den sociale praksis. Man bygger altså bro mellem den diskursive og den ikke-diskursive praksis, ved at forsøge at svare på om den diskursive praksis opretholder status-quo, eller om den fører til ændring i den sociale praksis og i diskursordnen (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 98).

Hegemoni

Hegemoni begrebet kan ifølge Fairclough bruges til at analysere det dialektiske forhold mellem ideologi og diskurs. Hegemoni er dominans på tværs af kultur, politik og ideologi og kan anskues som en kamp mellem diskurser, som influerer og får indflydelse af kommunikative begivenheder. Kommunikative begivenheder kan enten styrke eller svække den rådende diskursorden i et givent felt (Jørgensen & Phillips, 1999).

Ideologi

Fairclough forstår ideologi som konstruktioner af virkeligheden, som er konstitueret i forskellige dimensioner af diskursive praksisser. Ideologi bidrager til at forme dominansrelationer, enten ved at producere, ændre eller reproducere dem (Fairclough, 2008, s. 46). Ideologier er mest effektive, når de bliver naturaliserede, med andre ord, når bestemte diskursive og sociale praksisser fremstår så naturlige, at man ikke stiller spørgsmål ved dem. Ideologier vil typisk være relativt stabile over tid, men man skal ifølge Fairclough ikke overdrive denne stabilitet, da han fremhæver, at transformation og ideologiske kampe finder sted (Fairclough, 2008, s. 47). Eksempelvis kan man pege på en friluftslivsideologi i Norge, hvor friluftslivet har så naturlig en plads i det norske samfund, som noget udpræget positivt og særegent norsk, at der næsten ikke stilles spørgsmål ved, om det er tilfældet. Man ser dog, at der er modstand, måske særligt indenfor academia, som jeg pegede på i baggrundskapitlet. Diskursive praksisser er ideologiske, såfremt de indeholder betydninger, der opretholder eller ændrer dominansrelationer eller magtstrukturer (Fairclough, 2008, s. 51).

Myter

Myter er et begreb Laclau og Mouffe bruger om ord/begreber, der bringer noget sammen i en helhed gennem flydende betegnelser, altså tegn, der afhængig af kontekst og afsender, vil variere i betydning (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 51). Et eksempel på en myte er "det norske friluftsliv", der på trods af en mangfoldighed af forskellige aktiviteter, meninger og værdier, som man har afdækket hos den norske befolkning, fortsat er med til at skabe en "virkelighed", hvor "det norske friluftsliv" fremstår som en uniform "kultur", som den norske befolkning deler, selvom værdierne i friluftslivet afhænger af, hvem der ytrer sig.

4.5 Tekstudvalg (Corpus)

Tekstudvalget (corpus) er afhængigt af det Fairclough kalder "the archive", som han definerer som "the totality of discursive practice, either recorded past practice or ongoing practice, that falls within the domain of the research project" (1992, s. 227).

Teksterne i dette projekt, er udvalgt gennem en systematisk gennemgang af

Stortingsmeldinger, der omhandler friluftsliv som integreringsplatform, og artikler fra Norsk Friluftsliv, der omhandler samme tema.

4.5.1 Stortingsmeldingerne

En stortingsmelding anvendes, når regeringen ønsker at orienterer Stortinget om sager, som regeringen ønsker at diskutere i Stortinget. Det er en rapport om det arbejde, der er gjort indenfor et bestemt område, det kan eksempelvis være inden for politik tilknyttet idræt, friluftsliv og integrering. Stortingsmeldingen og debatten om den i Stortinget, danner ofte grundlaget for senere lovforslag eller forslag til politiske tiltag på et givent område. Et forslag til Stortinget indebærer, at regeringen beder Stortinget om at vedtage bestemte forslag. Hvis Stortinget ønsker at trække et lovforslag tilbage, bliver der også skrevet en stortingsmelding. En stortingsmelding diskuterer fremtidig politik og er derfor en præcis repræsentation af den politik, som regeringen ønsker at føre på et givent felt. En stortingsmelding er ikke kun målrettet til stortinget, men også til andre parter, der kan være involveret eller have interesse på det pågældende område. Eksempelvis vil en stortingsmelding, der omhandler friluftsliv, gerne henvende sig til de organisationer, der har ansvaret for at forvalte den friluftslivspolitik, som regeringen gennemfører. En stortingsmelding kan derfor ses som en *nøgletekst*, da den bliver læst af mange, har konsekvenser for politikken som udformes, og troligt kan have påvirkningskraft på andre tekster, og derved fungere som konstituerende for andre tekster og den sociale praksis (Hitching & Nilsen, 2011, s. 120-121).

4.5.2 Norsk Friluftslivs net-artikler

På tabel 1 vises udvalgte tekster fra Norsk Friluftslivs hjemmeside. Teksterne er inddelt efter hjemmesidens eget layout og kategorisering af teksterne i henhold til faneinddelingen af artiklerne. Nogle af artiklerne havde ingen fane-inddeling og er derfor blanke. De ældste artikler der indgår i tekstudvalget, er fra 2017.

Tabel 1. Net artikler fra Norsk Friluftsliv brukt som kilder

Nr.	Artikkel	Fane
1	Jakhelln, L. (2020, Oktober). Vil at innvandrere skal få lære å bruke skog og mark. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/vil-at-innvandrere-skal-fa-laere-a-bruke-skog-og-mark/	Pressemelding
2	Norsk Friluftsliv. (2020, Marts). Hvorfor inkludere?. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/hvorfor-inkludere/	Information
3	Meland, S. (2020, Oktober). Hvorfor får ikke alle mulighet til å delta i friluftslivet, Melby?. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/kommentar-hvorfor-far-ikke-alle-mulighet-til-a-delta-i-friluftslivet-melby/	Meninger
4	Manouchehrim, D-Æ. (2020, September). Naturlig inkludering. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/naturlig-inkludering/	Meninger
5	Cukurkay, H. (2017, august). Ingen så rart på meg fordi jeg gikk med hijab. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/sa-rart-pa-gikk-hijab/	Meninger
6	Cervenka, P. (2020, Juni). I skogen sier de hei. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/i-skogen-sier-de-hei/	Meninger
7	Ince, H. (2018, november). Kvinnekamp i naturen. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/kvinnekamp-i-naturen/	Portretter
8	Nordstrøm, W. (2018, november). Hverdagsintegrering i naturen. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/hverdagsintegrering-i-naturen/	
9	Cervenka, P. (2018, Oktober). Hvor møter du din neste bestevenn?. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/hvor-moter-du-din-neste-bestevenn/	Meninger
10	Norsk Friluftsliv. (2017, oktober). Skal alle med?. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/skal-alle-med/	Konferanse
11	Jakhelln, L. (2017, juni). Friluftsliv kan styrke innvandreres levevilkår. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra:	

	https://norskfriluftsliv.no/inkluderende-friluftsliv-styrke-innvandrerer-levekar/	
12	Refseth, Tonje. (2017, august). Hvorfor satser du ikke på det som fungerer, Listhaug?. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/satser-pa-fungerer-listhaug/	Mening
13	Norsk Friluftsliv. (2020, marts). Hvordan inkludere?. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/hvordan-inkludere/	Information
14	Cervenka, P. (2019, januar). Med åbne armer. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/med-apne-armer/	Portretter
15	Thommessen, C. G. (2017, juli). Sprek integrering. <i>Norsk Friluftsliv</i> . Hentet fra: https://norskfriluftsliv.no/sprek-integrering/	

Oversigt over udvalgte tekster fra Norsk Friluftsliv. Det kan læses på tabellen hvem forfatter er, hvornår de respektive artikler er udgivet, titel på de forskellige artikler og hvor de er hentet fra. Nogle af artiklerne er kategoriseret ud fra den fane som artiklen tilhører på Norsk Friluftslivs hjemmeside.

4.5.3 Søgestrategi

Udvalget af stortingsmeldinger, der er analyseret i denne undersøgelse, er afgrænset til tidsperioden 2001-2016. Afgrænsningen er på baggrund af, at stortingsmeldingens tema både skal indbefatte friluftsliv og integrering. Der er tidligere stortingsmeldinger der omhandler disse to, men som enkeltstående temaer uden relation til hinanden. Jeg endte med de to stortingsmeldinger Str.meld. nr. 39: *Friluftsliv, ein veg til høgare livskvalitet* (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2000-2001) og Str.meld. nr. 18: *Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet* (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015). Søgningen på stortingsmeldingerne er lavet med udgangspunkt i forkundskab om disse stortingsmeldinger fra tidligere forskning, samt google søg på: Stortingsmelding om friluftsliv og integrering. Herved fandt jeg begge de stortingsmeldinger, som jeg analyserer i denne opgave. Derefter måtte jeg, i selve stortingsmeldingerne, afgrænse den del, der omhandler friluftsliv og integrering eller friluftsliv og minoritetsbefolkningen.

For at finde artikler fra Norsk Friluftsliv, er jeg gået ind på deres hjemmeside www.norskfriluftsliv.no og gået ind på fanen "Temaer" i toppen, hvor jeg valgte fanen "Inkludering". Derudover er jeg gået ind på fanen "Publikasjoner" og set efter relevante titler. Her fandt jeg pressemeldingen *Vil at innvandrere skal få lære å bruke skog og mark*.

4.5.4 Afgrænsning

Efter den indledende søgning efter stortingsmeldinger, der har relevans for problemstillingen, måtte jeg ind og finde dele af stortingsmeldingerne, der omtaler friluftsliv og integration. Rent praktisk har det betydet, at jeg er gået igennem indholdsfortegnelsen, som giver en god oversigt over indholdet i stortingsmeldingerne. Jeg har åbenlyst fravalgt de dele af Stortingsmeldingen, der ikke er relevante for projektet, det er blandt andet sektioner om "Skjærgårdstjenesten", "Hytter som utgangspunkt for friluftsliv", "Lokale ferdselsårer" o.l. Jeg har derimod måttet lave en vurdering af, hvor der kunne være relevant data i nogle af sektionerne. Jeg indså hurtigt, at der ofte blev nævnt brug af nærrområder i sammenhæng med friluftsliv for etniske minoriteter, både i forskning, fra regeringen- og organisationernes side. Derfor gik jeg også ind i de segmenter af stortingsmeldingen, der omhandler brug af natur- og udbygelse af naturområder i tætbebyggede områder. Videre har jeg brugt åbenlyse overskrifter som guideline, nogle eksempler herpå er "Eldre befolkning og økt innvandring", "Velferdsøkning og sosial ulikhet", "Tilrettelegging for et mangfoldig friluftsliv" fra St. meld. nr. 18 (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015). Videre har jeg læst de overordnede mål for friluftslivspolitikken, sektionerne om friluftsliv og helse, da jeg under læsningen af andre sektioner fandt ud af, at helse blev fremhævet, som et argument for brugen af friluftsliv som integreringsplatform. Slutteligt læste jeg sektioner om friluftslivets historik i Norge for at se, om der var noget tekst om friluftsliv som norsk nationalsymbol.

Afgrænsningen af Norsk Friluftslivs artikler har foregået via en gennemlæsning af de artikler der findes under fanen "Inkludering". Under gennemlæsningen var der artikler, der var rettet direkte mod organisationer eller udøvere af friluftsliv. Der var eksempelvis

en artikel, der omhandlede lån af udstyr, hvor der var links til forskellige organisationers netsider, hvor man kan gå ind og låne udstyr. Artikler som førnævnte, der er for perifer til problemstillingen, har jeg undladt at tage med.

4.6 Analysen i praksis

I denne undersøgelse har jeg indledningsvist forsøgt at skabe et overblik over friluftslivsfeltet i en integreringskontekst i Norge, gennem det sammendrag af litteratur, der præsenteres i baggrundskapitlet. Det har givet indsigt i integreringens udvikling i Norge og hvordan indvandrere og integrering er blevet tematiseret i norsk offentlighed. Derudover har jeg fået indsigt i friluftslivet som "symbol på norskhed", både fra et historisk perspektiv og fra et akademisk perspektiv, og slutteligt hvordan friluftsliv er blevet brugt i en integreringssammenhæng. Parallelt med indsamlingen af tekst fra Stortingsmeldingerne og fra Norsk Friluftsliv, har jeg gennemlæst tekster fra andre aktører for at få et bedre overblik over brugen af friluftsliv som værktøj for integrering hos andre aktører, heriblandt DNT, Oslo og Omland Friluftsråd og Wild X. Dette blev gjort med henblik på at få større indsigt i den sociale og diskursive praksis udenom det tekstudvalg, der er genstand for en mere detaljeret analyse i opgaven. Jeg havde derfor en mængde forkundskab og en forforståelse af den sociale-og diskursive praksis, der er tilknyttet friluftsliv som integreringsværktøj, før jeg gik i gang med at analysere tekstudvalget. Med en forkundskab om friluftsliv som integreringsværktøj, gav det mest mening for mig at fokusere på intertekstualiteten mellem teksterne og det diskursive udenom tekstudvalget først. Ved at fokusere på intertekstualiteten først, identificerede jeg nogle elementer i teksterne, som dannede grundlag for identificeringen af de diskurser, der bliver trukket på i tekstudvalget, og hvordan de knytter sig til den sociale praksis. Jørgensen og Phillips skriver om udfordringen i praktisk at adskille en diskurs fra en anden i en diskursanalyse, og de foreslår, at man ser diskurs som "et analytisk begreb", som man lægger ned over virkeligheden, og som danner rammen for ens undersøgelse, hvilket medfører, at man strategisk må afgøre, hvor grænsen mellem diskurserne går ud fra formålet med ens forskning (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 149). I dette tilfælde har formålet være at undersøge, hvordan friluftsliv kontekstualiseres i en integrering sammenhæng. Det har betydet, at der trækkes på nogle diskurser i den generelle argumentation for at støtte friluftsliv som kulturfænomen og helse

fremmende tiltag, som bliver fremhævet udenom brugen af friluftsliv som integreringsværktøj, men som også bliver brugt i en integrerings kontekst.

4.7 Kritiske overvejelser om kritisk diskursanalyse

Jørgensen og Phillips viser, hvordan Faircloughs kritiske diskurs analyse kan kritiseres. Det er hovedsageligt med henblik på uklarheder i terminologien (Jørgensen & Phillips, 1999). Det største problem, ifølge Jørgensen og Phillips, er uklarheder i skellet mellem det diskursive og det ikke-diskursive. Konsekvensen af dette er, at dette skel ofte må specificeres i henhold til problemområdet, og der mangler en "guide-line" for, hvor meget analyse af social praksis der er tilstrækkelig, eller hvilke former for teori der kan/bør anvendes i analysen af social praksis (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 101). Videre problematiseres vanskeligheden ved at vise akkurat hvor og hvordan det diskursive påvirker det sociale og omvendt (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 102).

4.7.1 Diskursorden og afgrænsning af diskurser

Jørgensen og Phillips fremhæver behovet for et begreb der omfatter de forskellige diskurser, som "konkurrerer i samme rum", hvilket findes i begrebet diskursorden (Jørgensen & Phillips, 1999). Fairclough definerer ifølge Jørgensen og Phillips en diskursorden som værende kompleks, modsætningsfuld sammensætning af diskurser og genrer, inden for samme sociale område eller institution (1999, s. 146). Videre vægtlægges behovet for at læse andre undersøgelser, i henhold til at etablere en diskursorden, da omfanget af en undersøgelse ifølge Jørgensen og Phillips skal være ganske stort, før man kan sige at have afdækket en diskursorden, derfor anbefales det, at man "installerer" en diskursorden i sin undersøgelse, for at skabe et rammeværk for analysen (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 146).

4.8 Forskerens position

Som udgangspunkt mener jeg ikke, at det er negativt at bruge friluftsliv som integrerings arena. Jeg har selv arbejdet med DNT projektet Natur på Norsk ved Nome Assylmottak og havde indtryk af, at det var en god oplevelse for deltagerne. Jeg kan ikke sige noget om, hvor vidt det havde nogen effekt i forhold til deltagernes integration i det norske samfund, grundet arbejdets begrænsede omfang. Jeg havde heller ikke nogen form for opfølgning på deltagerne. De sidste par år har jeg beskæftiget mig aktivt med forskellige typer friluftsliv i forbindelse med mit uddannelsesforløb i bachelorprogrammet:

Friluftsliv, kultur og naturveiledning ved USN i Bø, og jeg kan derfor siges at være kendt med friluftslivsområdet. I løbet af uddannelsesforløbet blev jeg introduceret til akademiske tekster om norsk friluftsliv, som vægtlagde tilknytningen til nationalromantikken og friluftslivets stærke position i norsk kultur. Jeg gik ind til dette projekt med en hypotese om, at der er en forestilling i Norge om, at friluftsliv er godt, at det er et af de vigtigste kulturtræk i Norge og at der er en forestilling om at «rigtige nordmænd» har et aktivt friluftsliv. Min antagelse var, at disse forestillinger fremstår nærmest naturgivne og påvirker diskursen om integrering og friluftsliv, hvilket har skaber et ønske om at bruge friluftsliv i integrerings sammenhæng, da man ønsker at give indvandrere oplæring i norsk kultur. Yderligere gik jeg ind til projektet med en tro på, at jeg næsten kun ville finde eksempler på denne forestilling. Min forforståelse er dog blevet afkræftet i form af, at jeg har identificeret tre andre diskurser, der ikke omhandler friluftslivet i en nationalistisk kontekst. Videre kan det se ud til, at der er andre faktorer der i højere grad bidrager til, at friluftsliv bliver brugt som værktøj til integrering (se kapitlet Afsluttende diskussion). Jørgensen og Phillips beskriver, hvordan man som forsker kan distancere sig fra sin hverdagsforståelse af et felt, som man undersøger, ved at prøve at distancere sig selv fra datamaterialet, hvilket kan være nyttigt i dele af analysen. For at fremmedgøre mig selv fra min forforståelse, har jeg forsøgt at være nøgtern i min analyse, ved at tage udgangspunkt i de diskurser og udsagn jeg læste i tekst materialet og ved at være åben overfor andre mulige diskurser og måder at medierer integrering og friluftsliv, end den nationalistiske mediering, som jeg forventede. Dette gjorde jeg blandt andet ved at have en åben problemstilling, der fokuserer mest på første og anden fase dimension af Faircloughs model. Ved at undlade at fokusere på den sociale dimension af Faircloughs analysemodel, særligt i de

indledende faser af analysen, har jeg søgt at skabe afstand mellem min hverdagsforståelse af friluftsliv som integreringsplatform og friluftsliv som udtryk for norsk nationalisme. Da opgaven er udformet udfra et socialkonstruktivistisk ståsted, må jeg også erkende, at de teoretiske principper, der gør sig gældende i socialkonstruktivismen, også gælder for resultaterne i denne opgave. Min forståelse kan tænkes at have præget resultaterne, på trods af at jeg har forsøgt at forholde mig objektivt til analysedelen og de resultater, som jeg har fundet. De resultater, jeg har fundet eller produceret, er altså ikke mere sande end andre mulige resultater og vinklinger på problemområdet. På trods af at socialkonstruktivismen ikke vedkender positivismens tro på, at man kan finde/producerer "sande" resultater, kan man identificere de rammer forskningen gøres i og gøre rede for det grundlag, som den viden man producerer er bygget på, hvilket jeg har forsøgt at gøre i metode og teori kapitlet (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 168).

5 Resultater og diskussion

Jeg vil i dette kapitel præsentere resultaterne af undersøgelsen, der er centreret omkring fire hoveddiskurser. De fire hoveddiskurser, der er identificeret, udvalgt og analyseret i denne tekst, er alle med til at konstituerer et bestemt syn på friluftsliv i en integrerings kontekst og får derfor betydning for den sociale praksis, der er knyttet til feltet. De fire hoveddiskurser er som følgende: en national identitets diskurs, en inkluderingsdiskurs, en helsediskurs og en egalitetsdiskurs.

National identitetsdiskursen er formentligt en "global" diskurs i den forstand, at de fleste nationer forsøger at definere, hvad der gør dem til et "folk", som skiller sig ud fra andre nationers "folk". I dataudvalget trækker den på en forestilling om, at friluftsliv er noget af det mest norske der findes, og friluftslivet placeres som et af de vigtigste kulturtræk i norsk kultur, og den er dermed med til at afgrænse, hvad der er "norsk". Denne forestilling bliver brugt som argument for, at det bør bruges i en integreringskontekst, og den knytter sig derfor til inkluderingsdiskursen, hvori der er fokus på at inkluderer indvandrere (og andre grupper) til det norske friluftsliv (og samfundet).

I inkluderingsdiskursen er der fokus på, at inkluderer indvandrere og minoritetsbefolkningen i det norske samfund. Den kan altså ses som en politisk diskurs, som er opstået i tråd med den øgende indvandring til europæiske lande. Friluftsliv bliver i denne kontekst set som en vigtig arena for hverdagsintegrering og som et værktøj, der kan give indvandrere bedre kulturindsigt og skabe gode relationer, både i forhold til arbejdsmarkedet og i forbindelse med opbygning af et socialt netværk. Den diskurs er sammenvævet med egalitetsdiskursen, da man i begge diskurser finder et ønske om at inkluderer alle i friluftslivet.

Helsediskursen er en diskurs, der favner bredt i den forstand, at den omhandler helsepolitik, folkesundhed, fysisk aktivitet, overvægt, bekæmpelse af sygdom osv. Den får relevans for friluftslivet, da friluftslivet fremhæves som gavnlig for psykisk og fysisk sundhed. Friluftsliv fremmer fysisk aktivitet, og i denne diskurs trækkes der på

muligheden for at tilrettelægge et friluftsliv, hvor alle kan deltage, og den knytter sig herved til inkluderingsdiskursen og egalitetsdiskursen.

Egalitetsdiskursen er en større samfundsdiskurs og kan betragtes som et udtryk for en socialdemokratisk velfærdspolitik. I en friluftslivskontekst bruges diskursen til at fremhæve, at friluftslivet skal være tilgængeligt for alle. Allemannsretten fremhæves, og det påpeges, at der er et øget behov for et mangfoldigt friluftsliv, så alle kan deltage på lige fod. "Friluftsliv for alle" er et mantra i denne diskurs, og kan også spores i ønsket om, at indvandrere skal deltage mere i friluftslivet. Det er ikke kun indvandrere, der bliver trukket frem i denne diskurs, men snarere hele befolkningen og særlig de grupper, der har lav deltagelse i friluftsliv, bl.a. indvandrere, børn og folk der tilhører den lavere klasse.

De fire diskurser griber ind i hverandre og får betydning for, hvordan friluftsliv, som integreringsplatform, tematiseres, og hvilke argumenter der bliver trukket på, når regeringen og Norsk Friluftsliv søger at legitimerer brugen af friluftsliv i en integreringskontekst. Argumenterne bliver ofte brugt sammen, i den forstand at Norsk Friluftsliv eksempelvis trækker på national identitetsdiskursen for at argumenterer for, at friluftsliv kan fungere som inkluderings-/integreringsværktøj. Diskurserne er altså ikke separate enheder, men jeg har valgt at fremlægge dem hver for sig, for at skabe bedre oversigt, og fordi diskurserne er centrum for analysen. Diskurserne skal ses som et resultat af analysen, og de præsenterede diskurser er udvalgt af de mulige diskurser, der kan identificeres i artiklerne fra Norsk Friluftsliv og de to Stortingsmeldinger, der udgør korpus. Blandt de andre diskurser, der findes i korpus, inkluderer miljø/bærekraftsdiskurser, politiske diskurser og kønsdiskurser. De fire diskurser er blevet udvalgt og analyseret, da de forekommer ofte, kommer tydeligt frem i teksterne og bidrager til at konstituerer en friluftslivsdiskurs, som er bestemmende for hvilke elementer, der trækkes på, når friluftsliv sættes i en integreringskontekst. De fire diskurser er ikke nogen jeg har etableret, og de er alle en del af større samfundsdiskurser om nationalitet, helse, demokrati og integrering.

I fremlæggelsen af resultaterne og analysen gennemgår jeg først en given diskurs for at skabe en forståelse af, hvad denne diskurs omhandler, og hvorfor den er vigtig for opgavens problemstilling, hvorefter jeg fremlægger empirien, og viser hvordan teksterne tilknytter sig den givne diskurs. Efter at have introduceret en diskurs, starter jeg med at gennemgå empirien. Først ligger jeg empirien fra St. meld. nr. 39: *Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet* frem, derefter empirien fra St. meld. nr 18: *Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet*, og til sidst går jeg ind på empirien fra Norsk Friluftslivs artikler. Denne rækkefølge følger jeg i gennemgangen af alle de fire diskurser. I underkapitlerne om national identitetsdiskursen og inkluderingsdiskursen afsluttes kapitlerne med en diskussion om de implikationer, som diskurserne kan have for social praksis. Resultat og diskussionskapitlet afsluttes med en overordnet diskussion om diskurserne og de konsekvenser, de kan have for den tilknyttede sociale praksis.

5.1 National identitetsdiskursen

I national identitetsdiskursen bliver friluftslivet knyttet til en norsk national identitet og en norsk kulturarv. Tordsson peger på, at diskursen om "nasjonal egenart" har været central for selvforståelsen for den nye elite, der opstod i løbet af 1800-tallet og deres forhold til naturen, såvel som den var central for dannelsen af en fælles norsk nation (2003). I denne diskurs fremhæves en "bestemt norsk måde" at dyrke friluftsliv på, hvor der er lav grad af tilrettelægning og færdsel sker på eget ansvar. Når "det norske friluftsliv" fremhæves, bliver naturoplevelsen ofte sat i centrum. I denne diskurs er det vigtigt at fremhæve friluftslivets position i det norske samfund via referencer til, hvor ofte nordmænd går på tur, og at der er en norsk måde at dyrke friluftsliv. "Friluftslivet som særligt norsk" bliver brugt som et argument for, at det kan virke som et integreringsværktøj, da det kan give indvandrere nødvendig kundskab om sociale koder og norsk kultur. Diskursen trækker på elementer fra "myten om det norske friluftsliv", som jeg skitserede i kapitlet "Norsk friluftsliv". Regeringen fremhæver friluftsliv, som en vigtig del af den norske nationalidentitet og kulturelle arv. Den kan ses som en politisk eller historisk diskurs, der kan bidrage til at skabe en forestilling om et fælles folk med én fælles kultur, for at styrke befolkningens følelse af tilhørighed til Norge.

5.1.1 Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet

I denne stortingsmelding er sundhed centralt for legitimering af friluftsliv, men der findes også spor af nationalisme knyttet til friluftsliv i denne stortingsmelding. At friluftslivet har noget at sige om det at være norsk fremhæves i stortingsmeldingen gennem intertekstualisering, hvor der trækkes på forskning, der viser at rundt 60 % af befolkningen mener, at "Friluftsliv er en vigtig del av det å være norsk" (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2000-2001). Regeringen understøtter altså implicit denne forestilling/holdning som argument for, at det er vigtigt at bevare friluftslivet som norsk kulturarv.

Det bliver også i denne stortingsmelding skitseret, hvordan friluftslivet spillede en rolle i dannelsen af den norske nation, og hvordan de norske fjelde skulle adskille Norge fra Danmark. Videre bliver der trukket på vigtigheden af "vinter og kulde" som nationale symboler gennem intertekstualisering til *Jakten på det norske: Perspektiver på utviklingen av en norsk nasjonal identitet på 1800-tallet* (Sørensen Ø., *Jakten på det norske: perspektiver på utviklingen av en norsk nasjonal identitet på 1800-tallet*, 1998). Her trækkes der troligt på forestillingen om Norge som en "vinternation", hvor befolkningen er født med ski på benene, som blev skitseret i baggrundskapitlet. I stortingsmeldingen er der ingen direkte kobling til brugen af friluftsliv som arena for integrering, men national identitetsdiskursen har troligt haft indflydelse på de diskursive og sociale praksiser i friluftslivsfeltet, og derved også ved måden man bruger friluftsliv i en integreringskontekst. De nationalistiske træk man finder i denne stortingsmelding, går igen i den nyeste stortingsmelding, der omhandler friluftslivspolitik.

5.1.2 Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet

Stortingsmeldingen omhandler friluftslivets mål og har, som den tidligere stortingsmelding, særligt fokus på sundhedsaspektet af friluftsliv, hvilket også fremgår af titlen. Der er dog også andre målsætninger at finde i teksten, og meldingen omhandler overordnet set friluftslivets rolle i det norske samfund.

Stortingsmeldingen åbner sit sammendrag og herved hele meldingen med følgende udmelding: "Regjeringen vil ta vare på friluftsliv som en levende og sentral del av norsk kulturarv og nasjonal identitet" og er herved med til at reproducere "myten om det norske friluftsliv". Videre skrives der om friluftslivets historie i en nationalromantisk kontekst, med henblik på at styrke friluftslivets position som "særligt norsk". Det skitseres kort, hvordan friluftslivet har fået en central plads i norsk kultur, og hvordan friluftsliv blev brugt i skabelsen af en norsk national identitet, her trækkes der blandt andet på Den Norske Turistforenings centrale rolle i opbyggelsen af et norsk friluftsliv. Der trækkes også på Henrik Ibsens *På Vidderne*. Det er et digt, der er kendt for, at ordet friluftsliv forekom for første gang i digtet, hvilket netop fremgår i intertekstualiseringen. Brugen af denne intertekstualitet kan tænkes at være en måde at legitimere friluftslivets centrale plads i norsk kultur og fremme en bestemt forståelse af friluftslivet. I stortingsmeldingen skrives der videre, hvordan "Friluftsliv forente by og land og skapte en felles nasjonal identitet." (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015, s. 14). Regeringen skriver her implicit med en antagelse om, at det er friluftslivet der har samlet befolkningen, og underkommuniserer indirekte andre historiske begivenheder, på trods af at nationalisme og nationsbygning har fundet sted i flere europæiske lande, hvor friluftslivet ikke har haft en central plads i nationsdannelsen. Idéen om, at friluftsliv kan samle befolkningen, kan fortsat spores hos regeringen, når de ønsker at integrere indvandrere gennem friluftsliv. Yderligere lægges der stor vægt på, at der er tale om "det norske friluftsliv", hvilket kan ses i følgende paragraf, hvor ordene "norsk friluftsliv" fremgår med høj frekvens:

Det **norske friluftslivets** historiske egenart og forankring er tydelig i **dagens norske friluftsliv**. Det som særlig kjenner tegner **det norske friluftslivet** er den enkle tilretteleggingen og det enkle utstyret. I tillegg er naturopplevelse svært sentralt i den **norske friluftslivstradisjonen**. Undersøkelser viser at stillhet og fred, naturopplevelse, å komme bort fra stress og mas er blant de viktigste årsakene til at folk driver med friluftsliv. Sentralt i **den norske friluftslivstradisjonen** er også ferdsel på eget ansvar (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015, s. 14).

Det kan se ud til, at regeringen finder det vigtigt at fremhæve, at det friluftsliv, de ønsker at ivaretage, er "det norske friluftsliv". Yderligere bliver "friluftslivstradisjonen" brugt to gange. Der henvises til en tradition, altså noget som har været stabilt i en

længere periode. Forestillingen om et ensrettet norsk friluftsliv får støtte i stortingsmeldingen på trods af, at der i samme stortingsmelding peges på, at friluftslivet er og har været i ændring. En forklaring på behovet for at fremhæve "norskheden" i friluftslivet kan være, at den forestilling er så stærk i store dele af den norske befolkning, at man ukritisk reproducere den. Thomas Hylland Eriksen (1993) har introduceret en anden mulig forklaring, hvor man i Norge har fundet et øget behov for at finde ud af, hvad der er "norsk" i takt med øget globalisering og indvandring. Derfor fremhæver man friluftsliv som særligt norsk i et ønske om at fastholde eller genskabe den fælles nationale identitet i en tid, hvor det er blevet mindre tydeligt, hvad det vil sige at være norsk.

Regeringen tilsluttede sig fortsat "myten om det norske friluftsliv" i stortingsmeldingen fra 2015-2016, hvilket kan indikere en stabil diskursorden i perioden fra 2001, hvor den første af stortingsmeldingerne i korpus blev udformet, og frem til 2015-2016, hvor næste stortingsmelding i korpus blev udformet. At diskursordenen er stabil, ser yderligere ud til at blive understøttet i tekstudvalget fra Norsk Friluftsliv, hvor man ser at Norsk Friluftsliv svarer regeringen ved at trække på samme nationale identitetsdiskurs, som man finder i begge stortingsmeldinger.

5.1.3 Artikler fra Norsk friluftsliv

Norsk friluftsliv trækker på de samme nationale diskurser, som regeringen trækker på, når de skriver om det norske friluftsliv. Behovet for at fremhæve hvor norsk friluftslivet er, kommer også til udtryk hos Norsk Friluftsliv.

I pressemeldingen *Vil at innvandrere skal få lære å bruke skog og mark* hævdes det, at "Det finnes nærmest ikke noe norskere enn turen og friluftslivet" (Jakhelln, 2020). Her viser Norsk Friluftsliv, at de tilslutter sig forestillingen om at friluftsliv er "særegent norsk" i en modaliseret grad. Alligevel gør ordet "nærmest" at udmeldingen fremstår mindre bastant. I artiklen skrives der yderligere, at den "norske måde" at dyrke friluftsliv på, er ukendt for mange flygtninge (Jakhelln, 2020). Det ligger altså implicit i udtalelsen, at der er en "norsk måde" at dyrke friluftsliv på, og den tilslutter sig derved

”myten” om det norske friluftsliv. I titlen på artiklen ligger en passivisering af afsender i form af, at det ikke fremgår tydeligt, *hvem* der vil, at indvandrere skal lære at bruge skov og mark. Videre indgår ”innvandrere” i titlen, men i selve artiklen nævner Norsk Friluftsliv flygtninge, og det kan se ud til, at indvandrere og flygtning bliver forvekslet med hinanden i nogle tilfælde. I teksten står det yderligere at ”Innvandrere som kommer til Norge får i dag opplæring i norsk språk og samfunn. Vi bør også sikre at de innvies i den norske turkulturen, mener Norsk Friluftsliv”. Det er uklart, om hvem ”vi” er i dette udsagn. Det kan tænkes, at der henvises til det norske samfund, da første del af udsagnet omhandler oplæring af indvandrere, når de kommer til Norge. At ”vi” er ukendt, kan også skabe en følelse af tilhørsforhold til et ”vi” hos læseren, og derved kan chancen for at læseren tilslutter sig udsagnet øges. Yderligere ser det ud til, at det at friluftslivet er særligt norsk også bruges til at legitimere brugen af friluftsliv i en integrationskontekst, og det ser ud til at diskurserne her overlapper. Norsk Friluftslivs holdning kommer tydeligt frem i sætningen, og deres attitude til den norske turkultur tydeliggøres igennem brugen af ”innvies”, som ofte bliver brugt i ceremonielle eller højtidelige sammenhænge (Det norske akademis ordbok, 2021). Slutteligt bliver tilslutningen til ”norskhed” i friluftslivet tydeliggjort, ved at ordet norsk fremgår fjorten gange i artiklen. Generalsekretær for Norsk Friluftsliv, Siri Meland understøtter også troen på friluftsliv som ”særligt norsk”.

I kommentaren ”*Hvorfor får ikke alle mulighet til å delta i friluftslivet, Melby?*” (Meland, 2020) bliver der, i starten af teksten, trukket på ordsprog, der legitimerer friluftslivet og viser, hvor typisk norsk det er, før det igen konkluderes, at friluftslivet er noget af det mest norske der findes: ”Det finnes ikke dårlig vær, bare dårlige klær. Ut på tur, aldri sur. Søndagstur, skitur og bli-kjent-tur. Det finnes nærmest ikke noe norskere enn turen og friluftslivet.” Gennem referencer til kendte ordsprog, der ofte bruges for at fortælle om de positive egenskaber ved friluftsliv, kan det tænkes, at Meland bevidst eller ubevidst prøver at overbevise læseren om sin påstand om, at friluftslivet er typisk norsk. De kendte ordsprog fungerer yderligere som en identitetsmarkør for norskhed, samtidig med det styrker forestillingen om ”nordmanden”, der er blevet formet af det barske klima (Christensen, 1993). Det kan også være et retorisk greb, der skal skabe en genkendelsesfølelse hos læseren, og skabe en tilhørighed til udsagnet. Meland trækker

yderligere på en forestilling om et norsk fællesskab: "Hvis det er noe vi i Norge er like glade i som friluftslivet, så er det den norske dugnadsånden." (Meland, 2020). Sætningen er en påstand om, hvad nordmænd er glade for. Gennem den høje grad af tilslutning til udsagnet fremstår sætningen som universelt gældende, og "vi i Norge" kan igen ses som en måde, hvorpå Meland styrker det "forestillede fællesskab", ifølge Andersons terminologi (1991). At friluftslivet bliver brugt til at skabe en følelse af fællesskab og tilhørighed kommer også til udtryk i artiklen *Naturlig inkludering* (Manouchehrim, 2020)

I teksten *Naturlig inkludering* (Manouchehrim, 2020) argumenteres der for brugen af friluftsliv som integreringsværktøj ved at henvise til, at der er stærke norske værdier tilknyttet friluftslivet, og at friluftsliv kan den give den tilhørighedsfølelse, som man konstant efterstræber som "ny i Norge". Her gøres brug af en antagelse om, at alle indvandrere kan få denne tilhørighedsfølelse gennem friluftsliv, og videre fremstår behovet for tilhørighed som en universel sandhed. Der trækkes også på udtrykket "Kari og Ola Nordmann" som navne, der bruges til at betegne den "typiske" nordmand. Det bliver brugt med henblik på at vise, at den "typiske" nordmand kan bidrage til integrering ved at vise indvandrere, hvordan man går på tur. Gennem denne reference styrkes forestillingen om, at den "typiske" nordmand er interesseret og kompetent i friluftslivsrelaterede aktiviteter.

5.1.4 Diskussion

Datamaterialet udgør vigtige tekster fra aktører, der formentligt har stor indflydelse på de diskursive og sociale praksisser tilknyttet friluftsliv. Teksterne viser, at nationalitetsdiskursen fortsat lever i bedste velgående, når vigtige samfundsaktører indenfor friluftsliv medierer friluftsliv i nationalistiske kontekster og argumenterer for friluftsliv som integreringsplatform. Benedict Anderson, professor i internationale studier og forfatter til et vigtigt bidrag til forskning på nationalisme; *Imagined Communities*, har skrevet om, hvordan man gennem et nationalt "forestillet fællesskab" har skabt en følelse af samhørighed med folk inden for statens grænser, som befolkningen aldrig kommer til at kende (1991). "Myten om det norske friluftsliv" kan

altså ses, som et bidrag til at styrke dette "forestillede fællesskab". Ifølge Laclau og Mouffe er myter noget der kan bringe ting sammen i en helhed gennem brugen af flydende betegnelser (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 51), hvilket kan vise at "myten om det norske friluftsliv" får friluftslivet til fremstå som en uniform kultur, som "den norske befolkning deler", på trods af det mangefold af aktiviteter og værdier der er tilknyttet friluftsliv (se baggrundskapitlet). Historikeren Øystein Sørensen peger på, at nationalistiske forestillinger må *resonere* med befolkningen for at skabe denne følelse af nationalt fællesskab (1998), og det kan se ud som om, denne diskurs eller forestilling fortsat resonere i dele af den norske befolkning. Friluftsliv som symbol på norsk national identitet har hegemonisk status i dataudvalget, og jeg har ikke fundet nogle eksempler, hvor denne forestilling bliver opponeret fra regeringen eller Norsk Friluftslivs side. Fairclough beskriver, hvordan hegemoni ikke kommer til udtryk som en dominerende magt, men i højere grad ved at naturalisere ideologi i den diskursive praksis (2008), hvilket ser ud til at være tilfældet i dataudvalget. Denne diskurs bliver brugt til at positionere friluftslivet, som en åbenbar integreringsplatform i den forstand, at friluftslivet kan fungere som en indgang til det norske samfund, men man kan samtidig stille spørgsmålstegn ved, om det i praksis har den modsatte effekt, og skaber barriere for deltagelse i den forstand, at indvandrere føler, at de ikke "hører hjemme" i friluftslivet.

5.2 Inkluderings diskurs

I inkluderingsdiskursen lægges der vægt på, at friluftslivet kan og bør bruges i integreringssammenhæng. Et af argumenterne er, at friluftsliv er vigtigt for den norske befolkning, og at nordmænd er mere åbne, når man møder dem i naturen. Den norske turkultur bliver set som vigtig for hverdagsintegreringen, da det giver kulturel kompetence og mulighed for at skabe sig netværk igennem organiserede ture, dugnad og i fritiden. I denne diskurs ser man et behov for at nytænke friluftslivet, så det tilpasses den mere mangfoldige befolkning, og diskursen trækker derved på en "mangfolds" diskurs eller politik, som er beskrevet i to masteropgaver af Linn-Marie Celand Saga (2017) og Hanne Christoffersen (2010). Diskursen er fundet i stortingsmeldinger, der omhandler integrering, særligt *stortingsmelding nr. 49*:

Mangfold gennem inkludering og deltagelse (Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement, 2003-2004), heri finder man et fokus på mangefold. I denne diskurs ses den mangfoldige befolkning som en ressource, og den knytter sig derved til «De andre som ressurs diskursen» beskrevet af Eide og Simonsen, som jeg redegjorde for i baggrundskapitlet (2009). Yderligere fremhæves indvandrere, der har taget friluftslivet til sig, i nogle af artiklerne.

Derudover fremlægges behovet for oplæring i norsk friluftsliv i forhold til, hvilket tøj man skal have på, og hvilke dyr der findes i naturen, så naturen fremstår mindre fremmed og farlig. I denne sammenhæng trækkes der igen på dugnad, som en måde at få gennemført denne oplæring. Der opfordres ofte til lavtærskel tilbud i nærmiljøer med henblik på, at mange indvandrere foretrækker byparker frem for vild natur. Hos Norsk Friluftsliv er der et ønske om at få lovfæstet brugen af friluftsliv i integrationssammenhæng med argumentet, at det ikke bør være tilfældigt, hvem der får oplæring i friluftsliv.

5.2.1 Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet

I denne stortingsmelding er der begrænset fokus på friluftsliv i en integrerings/inkluderingsammenhæng. Den blev skrevet i 2001, hvor friluftsliv som integreringsarena kun fandtes i et begrænset omfang (Se baggrundskapitel). I meldingen er *Flerkulturelt friluftsliv* overskriften på et afsnit, hvor det fremgår, at mange af flygtningene og indvandrerne, der kommer til Norge, har en anden kultur, hvor fritidsaktiviteter i naturen er nedprioriteret. Friluftsliv ses som en mulig indgangsvinkel til det norske samfund, og regeringen udtrykker, igennem stortingsmeldingen, et behov for et mere mangfoldigt og inkluderende friluftsliv. Det betragtes som en udfordring at stimulere til deltagelse i friluftsliv hos en befolkningsgruppe, hvor friluftsliv er helt fremmed (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001). I afsnittet siges det også, at en relativ homogen befolkning, der er vokset op med friluftslivs traditioner, har været stort set enige om friluftslivets værdier, men at dette troligt vil ændre sig i takt med, at antallet af indvandrere i befolkningen øges (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001). Dette bliver udtrykt med høj grad af affinitet.

5.2.2 Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet

I stortingsmelding nr. 18 fremhæves der et behov for en gennemgang af friluftslivspolitikken, blandt andet på baggrund af øget indvandring (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015). I denne melding står der, at der er et behov for at "tenke nytt" i forhold til tilrettelægning og stimulering til deltagelse i friluftsliv, pga. af mangfoldigheden i befolkningen. Stortingsmeldingen knytter sig derved til en "mangfoldsdiskurs (Saga, 2017 ; Christoffersen, 2010), hvori man ønsker at inkludere alle, og ser det som hele befolkningens ansvar at integrere indvandrere. I "mangfoldsdiskursen ses mangefold frem for lighed, som et mål. Det blev til et mål, da Bondevik igennem *stortingsmelding nr. 49: Mangfold gjennom inkludering og deltagelse* meldte ud, at "etniske minoriteter tilbys rettigheter og kulturell toleranse i bytte mot at de aksepterer de basale prinsippene for lov og rett som gjelder i Norge,...[et fokusskifte] fra nasjonal enhetskultur til mangfoldskultur innenfor medborgerskapets ramme" (Brochmann & Hagelund, 2010, s. 263). Det skal nævnes, at mangefoldet som mål ikke kun gælder indvandrere, men målet er generelt mangefold og inkludering for alle (Saga, 2017 ; Christoffersen, 2010). Det fremkommer yderligere, at befolkningen er blevet mere varieret med henblik på kultur og etnicitet, og at:

Befolkningen med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn har til dels betydelig lavere deltagelse i friluftsliv enn etnisk norske og vestlige innvandrere, og mange har en annen tradisjon for opphold og ferdsel i natur. Disse gruppene søker ofte ut i parkene og de tilrettelagte grøntområdene i nærmiljøet for å få naturopplevelse, rekreasjon og fysisk aktivitet. De benytter i vesentlig mindre grad mindre tilrettelagte naturområder (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015, s. 15)

Dette citat kan ses på fra flere vinkler, og det er vanskelig at definere hvilken diskurs den indgår i. I en integreringssammenhæng kan det tolkes som et udtryk for en slags "os og dem" tankegang, i henhold til Frode Hellands forskning (2019), i den forstand at der bliver sat fokus på, at indvandrere har et anderledes friluftsliv pga. deres etnicitet/kultur, uden at man tager højde for, at det samme kan siges om etnisk norske, der heller ikke kan siges at have "én friluftsliv kultur" ifølge bl.a. Gurholt (1995) og Flemsæter, Setten og Brown (2015). Gurholt hævder, at man i Norge ofte bruger "vi" og

”dem” til at vedligeholde forestillingen om et nationalt norsk fællesskab. Videre påpeger hun på, at interne forskelle gerne undertrykkes i en nations bygningsproces (2002b), hvilket kan være en forklaring på, at man underkommunikere forskellene i norsk friluftsliv. Det skal dog nævnes, at der i stortingsmeldingen også fokuseres på ændringer i friluftslivet, på baggrund af nye og moderne former for friluftsliv, som særligt unge dyrker og en øget globalisering, der kan tænkes at skabe tilhørsforhold til kulturer på tværs af landegrænser (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015), men dette behøver ikke at være ensbetydende med, at Gurholt ikke har en valid pointe, da man fortsat fremhæver, at forskellene på måden indvandrere dyrker friluftsliv på er etnisk eller kulturelt betingede. Citatet kan også ses som et ønske om, at indlemme *alle* i friluftslivet gennem en forståelse for og et ønske om, at tilrettelægge andre former for friluftsliv, end dem man typiske anser som norske. Derved knytter citatet sig snarere til en inkluderingsdiskurs eller egalitetsdiskurs. Videre kan det være et udtryk for et ønske om, at bruge nærmiljøet (også i en integreringsammenhæng), som findes helt overordnet i stortingsmeldingen, med argumenter om øget folkesundhed gennem et bærekraftigt friluftsliv, og derved trækkes der måske mere på en helsediskurs og en miljødiskurs.

Det bliver betragtet som problematisk, at ikke-vestlige indvandrere har lavere deltagelse i friluftsliv, hvilket Bjerkli et. al også har påpeget (2017). For at forklare den lavere deltagelse i friluftsliv, peges der blandt andet på, at indvandrere statistisk har lavere uddannelsesniveau og indtægt, og at der derfor bør tilrettelægges lavtærskel tilbud for denne målgruppe, da det kan være en ”inngang til mer fysisk aktivitet for denne gruppen og til økt integrering.” (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015, s. 19). Regeringen fremhæver frivillighed, som en måde hvorpå indvandrere kan inkluderes gennem brug af friluftsliv:

Deltakelse i frivillig aktivitet bidrar til fellesskap og inkludering, og kan gi verdifulle personlige og profesjonelle kvalifikasjoner for den enkelte. For personer med innvandrerbakgrunn kan friluftsliv være en god inngang til inkludering og forståelse av det norske samfunnet (Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016, s. 73).

I citatet ses en høj grad af tro på, at deltagelse i frivillig aktivitet bidrager til fællesskab og inkludering, det er altså formuleret som værende en sandhed, og derved fremstår det som noget, der gælder for alle til enhver tid. Det kan hænge sammen med, at der i Norge er en stærk tiltro til "dugnad", hvilket også kan spores indenfor bl.a. idræt, hvilket kan ses i stortingsmeldingen *Str. Meld. Nr. 26: Den norske idrettsmodellen*, hvori det fremgår, at "...frivillig sektor har spilt en betydelig rolle i utviklingen av demokratiet og oppbyggingen av det norske samfunnet" (Det Kongelige Kulturdepartement, 2011-2012). Frivilligheden bliver altså set som et vigtigt element i det norske samfund overordnet set, såvel som i inkluderings- og integreringsprocessen, hvilket kan have en sammenhæng med ønsket om at delegerer ansvaret for integrering ud til hele befolkningen, som man finder i "mangfolds" diskursen (Saga, 2017 ; Christoffersen, 2010), og en overordnet tiltro til frivillighed i det norske samfund. Videre fremhæver regeringen at:

Innvandrere selv er også en verdifull ressurs i arbeidet med å rekruttere andre innvandrere til friluftsliv. Kurs og opplæring, som gir kunnskap og ferdigheter i å gå på tur og drive med friluftslivsaktiviteter på egenhånd, er viktige deler av friluftslivstilbudet rettet mot ikke-vestlige (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015)

Her opfordrer regeringen indvandrere til selv at bidrage til dugnad og integrering og vise, at de ønsker, at indvandrere selv tager ansvar for integreringsprocessen. Regeringen trækker på "de andre som ressource" diskursen, hvor man ønsker at fremhæve indvandrere/etniske minoriteter som en ressource i stedet for en belastning for samfundet (Eide & Simonsen, 2009).

Regeringen ønsker at friluftslivsorganisationer, indvandrerorganisationer og kommuner "bør samarbeide for å utvikle attraktive friluftslivstilbud for personer med innvandrerbakgrunn. Summen av disse aktørenes kompetanse, ansvar og kontaktnett gjør det enklere å utvikle målrettede tiltak for denne gruppen" (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015, s. 81). Regeringen placerer altså et ansvar hos disse aktører for at bruge friluftsliv i en integreringskontekst. Modaliteten er interessant, da regeringen igennem brugen af ordet "bør" samarbejde vises en stærk affinitet til udsagnet, og derfor viser et kraftigt ønske om at få det til. Der findes flere eksempler

hvor dette er gjort tidligere (For mere information se baggrundskapitlet). Det kan være et tegn på, at regeringen med det øgede antal tilbud, der er opstået siden Stortingsmelding nr. 18: *Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet*, er blevet mere opmærksomme på brugen af friluftsliv som integreringsplatform. Det kan også tænkes, at organisationerne har påvirket regeringen i en retning, hvor friluftsliv, som integreringsarena, er blevet mere ønskeligt. Opfordringen om et samarbejde mellem organisationer vil formentligt påvirke friluftslivsorganisationers sociale og diskursive praksis.

5.2.3 Artikler fra Norsk Friluftsliv

I artiklerne fra Norsk Friluftsliv fremhæves friluftslivet som vigtig for «den vigtige hverdagsintegreringen» (Jakhelln, 2020 ; Nordstrøm, 2018). I pressemeldingen *Vil at innvandrere skal få lære å bruke skog og mark* fremhæves dét, at mange indvandrere mangler kundskab om friluftsliv, som årsag til, at de ikke bruger skov og mark, selv når de har boet i Norge i ti år eller mere. Formuleringen er bestemt og ”pegefinger-agtig” i den forstand, at der ikke tages højde for, at der kan være andre faktorer end manglende kundskab om friluftsliv som gør, at mange indvandrere ikke bruger skov og mark:

For mange flyktninger er den norske måten å bruke naturen på derimot helt ukjent. Noen bor i Norge i flere tiår uten å komme seg ut i skog og mark, rett og slett fordi de mangler den nødvendige kunnskapen, sier Siri Meland, fungerende generalsekretær i Norsk Friluftsliv (Jakhelln, 2020).

Man ser det altså som problematisk, at indvandrere ikke gør brug af naturen. Norsk Friluftsliv mener at: ”Kunnskap om norsk turkultur, bekledning og ferdsel i naturen gjennom årstidene, er så viktig at det bør være en naturlig del av opplæringen” (Jakhelln, 2020). Meland gør videre brug af udtrykket ”ikke alle vet at ull er gull” og videre at det er ”lett å ta for gitt det vi har fått inn med morsmelka” og understøtter altså, at mange indvandrere mangler kundskab om friluftsliv samtidig med, at hun med høj grad af påståelighed hævder, at mange nordmænd får friluftslivet ind med modermælken, hvilket er en metafor, der underbygger myten om nordmænd, som et friluftslivsfolk, og det bliver dermed et argument for, at friluftsliv bør bruges i integreringssammenhæng (Meland, 2020). Norsk Friluftsliv ønsker altså, at oplæring i

friluftsliv for indvandrere bør lovfæstes (Jakhelln, 2020 ; Meland, 2020). Det kan hænge sammen med, at man hos Norsk Friluftsliv naturligvis ønsker at fremme friluftslivet, da organisationen er en paraplyorganisation, der skal fremme friluftslivet, og ivaretage medlemsorganisationernes interesser.

Der trækkes på de samme argumenter om inkludering, som man finder hos regeringen; at det giver kundskab om norsk kultur, at det giver fællesskab og muligheden for at bygge netværk, og at man igennem frivillighed kan komme ind på arbejdsmarkedet og ”slå rødder” i det norske samfund (Meland, 2020). I artiklen *Naturlig inkludering* hævdes det, at ”Forskning viser at mennesker som bruger naturen, utelukkende får positive resultater av det. Fra et integreringsperspektiv er det en mulighed vi ikke benytter godt nok i dag og en mulighed vi ikke har råd til å miste” (Manouchehrim, 2020). Citatet fremlægges med en stærk tro på, at friluftsliv er essentiel for en succesfuld integrering i Norge samtidig med, at det fremlægges, at naturen ikke bliver brugt nok. Heri kan der ligge en implicit argumentation rettet mod regeringen. Et argument der kommer frem er, at mennesker har behov for tilhørighedsfølelse, og der trækkes på en manifest intertekstualisering til Sylo Tarakus «Frihetskamp i Islam» for at vise, at folk har behov for at tilhøre en masse, og det fremgår heraf, at friluftsliv er en oplagt arena for integrering, da det har en stærk plads i norsk kultur. I artiklen henvises der til organisationen LIM (Ligestilling, Integrering og Mangfold), som artikelforfatteren selv er en del af og repræsenterer igennem artiklen, og det kan tyde på, at Norsk Friluftsliv søger at styrke deres argumenter ved at fremhæve artikler fra en organisation, der arbejder med integrering som hovedområde. Ved at fremhæve andre, der stiller sig kritisk til, at man ikke bruger naturen nok, fremhæver Norsk Friluftsliv en kritik, som ser ud til at være rettet mod regeringen. Kritikken af regeringen kommer også til udtryk på andre punkter. Meland kritiserer regeringen for at drive hastværk med den nye integreringslov, og at hun frygter, at frivilligheden bliver overset.

Meland opfordrer regeringen til at lade frivilligheden hjælpe til med, at få indvandrere med ud i naturen: ”stedet der det er aller størst sjanse for å møte på en nordmann som sier hei”, og hun henviser til et af argumenterne, der går igen i flere af artiklerne fra Norsk Friluftsliv; at nordmænd er mere åbne, når man møder dem i naturen, og derfor

fungerer friluftsliv godt i en integreringsssammenhæng. Dette bliver eksemplificeret i artiklen; *ingen så rart på meg fordi jeg gikk med hijab*. Her bliver det sagt, at "Vi blir snillere ute i skog og mark, mer omtensomme, vennlige og oppmerksomme. Vi tar mer hensyn, og mennesker møter hverandre med et nikk og et smil (Cukurkaya, 2017)". I artiklen gøres der brug af passivisering i den forstand, at det ikke kommer tydeligt frem, hvem "vi" er, hvilket kan bidrage til at skabe en troværdighedsfølelse og en samhørighedsfølelse hos læseren, og samtidig fremstår udsagnet som dogmatisk. Det bliver lagt frem med en høj tilslutning til udsagnet, så det fremstår som en almenyldig sandhed, der gælder for alle. Titlen på artiklen viser også til, at man, ifølge artikelforfatteren, "ser igennem" kulturelle forskelle i naturen, og at man derigennem får mulighed for at bevare sin kultur, når man dyrker friluftsliv (Cukurkaya, 2017). De positive aspekter ved friluftslivet bliver også, i flere af artiklerne, fremhævet af andre indvandrere, der selv har haft gode oplevelser med friluftsliv i en integrationssammenhæng (Cukurkaya, 2017 ; Ince, 2020 ; Thommessen, 2017). Det kan ses som en form for assimilering, i den forstand at "mødet" mellem indvandrere og nordmænd foregår på majoritetens præmisser. Yderligere bliver nogle af de Indvandrere, der har oplevet succes med brugen af friluftsliv som integreringsplatform fremhævet af Norsk Friluftsliv, hvilket kan ses som en slags interdiskursivitet, hvor man trækker på "de andre som ressource" diskursen (Eide, 2018).

Meland gør brug af en manifest intertekstualisering, i form af en reference til et ønske fra kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby, som ønsker, at der lægges vægt på hverdagsintegreringen. Videre skriver Meland, at hun håber Melby vil lytte (til Norsk Friluftsliv). Gennem denne aktive form for transivitet lægger hun op til, at Guri Melby bør svare eller tage ansvar i henhold til det ønske Meland fremlægger. I St. Meld. 30 (2015-2016) *Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk* argumenteres der for, at hverdagsintegrering og individuel integrering er vigtig, og at hverdagsintegreringen er vigtigt for at få et fællesskab i lokalmiljøet (Justis- og beredskapsdepartementet, 2016). Det kan altså se ud til, at Meland, og dermed også Norsk Friluftsliv, spiller på integreringsministeren og regeringens egne mål for integreringen, når de argumenterer for friluftslivet i en integreringsssammenhæng (Meland, 2020).

I artiklen; *Hvorfor inkludere?* intertekstualiserer Norsk Friluftsliv igennem en implicit reference til andre artikler, hvor indvandrere fremhæver naturen som en god integreringsarena, heriblandt *Ingen så rart på meg fordi jeg gikk med hijab* (Cukurkaya, 2017) og *Naturlig inkludering* (Manouchehrim, 2020), når de fremhæver naturen som ”en åpen og fordomsfri arena som ikke stiller spørsmål om hvem du er og hvor du kommer fra” (Norsk Friluftsliv, 2020b). De bruger altså tekster og historier, som de selv har valgt at fremhæve, som argument for, at naturen er åben og fordomsfri, og man ser altså, at Norsk Friluftsliv igennem interaktionel kontrol vinkler deres artikler, så friluftslivet udelukkende fremstår positivt i en integrationssammenhæng. De historier, hvor indvandrere er sprunget fra, eller har valgt andre aktiviteter fremhæves ikke, hvilket er forståeligt, med tanke på, at Norsk Friluftslivs formål er at fremme friluftslivet og stimulere til øget deltagelse hos hele befolkningen (Norsk Friluftsliv, 2021a). Eksempler på indvandrere, der tidligere har været bange for naturen, men ikke er det længere, bliver også trukket frem (Ince, 2020), hvilket kan ses som en form for fremhævelse af en ”fornorsknings” process, hvor man fremviser indvandrere og etniske minoriteter, som er blevet ”mere norske” (Eide & Simonsen, 2009). En lignende mekanisme kan ses i artiklen *Kvinnekamp i naturen*, hvor det fremhæves, at Havva Ince tog sin hijab af i forbindelse med endelig at føle sig inkluderet (igennem friluftsliv) (Norsk Friluftsliv, 2018).

5.2.4 Diskussion

Inkluderingsdiskursen kan ses på som et udtryk for den mekanisme Eide og Simonsen fandt i deres forskning, hvor etniske minoriteter kan påtage sig en ”hyper-norsk” identitet for så at blive accepteret pga. deres deltagelse i friluftsliv og deres gode forhold til norsk natur (2009). En anden mulighed er, at Norsk Friluftsliv blot fremhæver success historier og det, som ser ud til at virke, fordi de har en interesse i at udbrede friluftsliv. Det er derfor en selvfølge at fremhæve de gange det virker. Det samme gælder for dem, som har oplevet succeshistorier, de vil troligt fremme dét, de selv har haft glæde af. Hos Norsk Friluftsliv finder man i større grad eksempler på, at

indvandrere fremhæves i et positivt lys, når de dyrker friluftsliv, end hos regeringen, hvilket nok skyldes, at det er to forskellige typer af tekst.

Alle de historier, hvor friluftslivet ikke har ført til god integrering, er udelukket fra artiklerne. Der er altså en antagelse fra Norsk Friluftslivs side om, at friluftsliv fungerer som integreringsplatform. Antagelsen om, at friluftsliv fungerer som integreringsplatform, er blevet kritiseret af Bjerkli. et al. (2017) på baggrund af, at der ikke er nok forskningsbaseret evidens for effekten heraf. Videre har Strandbu (2000, s. 86) vist, at deltagelse i friluftsliv, som målestok for integrering, er baseret på et forenklet syn på integration, i og med at unge med minoritetsbaggrund kan være velintegrerede i det norske samfund på områder, hvor der er lav interesse for friluftsliv. Der er altså ikke nødvendigvis nogen sammenhæng mellem deltagelse i friluftsliv og god integrering. Det skal dog nævnes igen, at der findes flere eksempler, hvor friluftslivet bliver trukket frem som en god integreringsplatform af indvandrere, der selv har erfaring med at bruge friluftslivet i integrationssammenhæng (Cukurkay, 2017 ; Ince, 2020 ; Thommessen, 2017). Man kan stille spørgsmål ved, om det er nødvendigt at bruge friluftslivet i en integrationskontekst, og om det i højere grad fører til assimilering end inkludering og integrering. Når regeringen og Norsk Friluftsliv hævder, at friluftsliv er noget af det norske, der findes, samtidig med, at de ønsker at bruge det til inkludering, kan det være vanskeligt at skelne om det i praksis er integrering eller assimilering de ønsker. Haugen og Qureshi har påpeget, at integrering og assimilering ofte forveksles i praksis; indvandreres kulturelle og sproglige færdigheder bliver ofte målestok for, hvor godt de er integreret, og jo mere "norsk" en indvandrer er, jo bedre "integreret" er vedkommende (1996, s. 16). Som jeg skrev i baggrundskapitlet, har den norske stat ikke politisk legitimitet til åbenlyst at assimilere indvandrerbefolkningen (Brochmann & Kjeldstadli, 2008) og regeringen skriver også selv, at de ikke ønsker assimilering, så det er troligt ikke et bevidst mål, at assimilere indvandrere igennem brugen af friluftsliv. Det kan snarere se ud til at være et udtryk for en stærk tro på friluftslivets goder. Ønsket om, at *alle* skal dyrke friluftsliv, kan ses som en styrkende argument for, at assimilering ikke er målet med at bruge friluftsliv.

Ifølge Brochmann og Hagelund er det essentielt i en velfærdsstat, at man skaber en følelse af tilhørighed og stabilitet hos befolkningen, da et offentligt forvaltningssystem er dyrt og kræver meget tillid fra borgerne i staten. Det medfører altså, at staten må føre en inkluderende politik. Det er derfor et varigt projekt at opretholde nationen, da siddende regeringer konstant må tage højde for, hvordan de skaber tillid og solidaritet (Brochmann & Hagelund, 2010, s. 18, 22). Det får betydning for, hvordan regeringen forvalter deres friluftslivspolitik i en integrationskontekst, da man igennem en velfærdspolitik ønsker at inkludere, og samtidig forventer at nationens borgere, såfremt det er muligt, arbejder og bidrager til samfundet. De argumenter, der bliver brugt af regeringen og Norsk Friluftsliv for at bruge friluftsliv som arena for integrering, går da også blandt andet på, at det kan bidrage til at skabe et socialt netværk, og derigennem kan indvandrere potentielt skaffe sig et arbejde. Ansvar for denne proces bliver både lagt på organisationerne (fra regeringens side) og på indvandrerne selv. Det kan altså se ud til, at Norsk Friluftsliv svarer på regeringens ambition om at bruge friluftsliv som integreringsarena, ved at prøve at imødekomme regeringens mål, da de blandt andet ønsker at bruge friluftsliv til at skabe et netværk, og give indvandrere mulighed for at deltage i frivillighed, og derved giver dem mulighed for selv at tage ansvar for deres integreringsproces. Norsk Friluftsliv tager det dog et skridt videre, ved at opfordre til, at oplæring i friluftsliv skal lovfæstes.

I inkluderingsdiskursen bliver det ofte fremhævet, at indvandrere har andre friluftslivspræferencer, hvilket kan være et udtryk for, at man i denne sammenhæng, hellere fremhæver forskelle på baggrund af etnicitet end på baggrund af kultur, forstået på den måde, at man ikke tager højde for lignende forskelle i friluftslivspræferencer i den norske befolkning. At man nogle gange ser kultur-og kulturforskelle på baggrund af etnicitet, indenfor en multikulturalistisk eller flerkulturel tankegang, har været genstand for kritik. Professor i antropologi, Zvi Bekerman, har problematiseret multikulturalismebegrebet på baggrund af, at man gør kultur til et essentialistisk begreb, der i forsøget på at hylde forskellige kulturer ser hver "gruppe/kultur", som en defineret størrelse, som adskiller sig fra andre kulturer/grupper, på baggrund af ophavsland og tidlig socialisering, og herigennem er der snarere tale om et fokus på race/eticitet, som baggrund for kulturelle forskelle, end et fokus på, at der også findes

kulturforskelle i en etnisk homogen befolkning (2002, s. 2). Thomas Hylland Eriksen er inde på samme problematik. Han hævder at begrebet "flerkulturel/multikulturel" ofte bruges om indvandrere/etniske minoriteter. Det problematiserer han, da han mener, at det er en forsimpning at hævde, at etniske nordmænd kun har én kultur. Begrebet "flerkulturelle" bidrager altså til at "oprettholde ideen om at det går skarpe kulturelle grænser mellem nordmenn og minoriteter, som om hver av gruppene hadde sin egen, isolerte kultur" (Eriksen, 2005, s. 31). Med andre ord, vil det, at regeringen og Norsk Friluftsliv skriver om indvandrere på en måde, hvor de fremhæver kulturforskelle, kunne bidrage til at skabe en forestilling om, at etniske nordmænd og etniske minoriteters kulturer er isolerede fra hinanden og ikke flyder sammen og påvirker hinanden. Thomas Hylland Eriksen (2010) peger videre på, at forskellige etniske grupper ikke nødvendigvis har forskellige kulturer, og at etnicitet i større grad handler om én etnisk gruppes relation til andre etniske grupper, end det handler om kultur. En befolkningsgruppe må altså opfatte sig selv ud fra en bestemt etnicitet og samtidig opfatte andre grupper som tilhørende en anden etnicitet. Et eksempel kan være, når etniske nordmænd ikke ser anden- og tredjegerations indvandrere som norske. Kultur er ofte noget af det, der fremhæves, når man markerer etniske forskelle (Eriksen, 2010), hvilket kan indikere at, at regeringen og Norsk Friluftsliv potentielt bidrager til at skabe et skel mellem "os og dem"/ majoritetsbefolkningen og minoritetsbefolkningen, gennem deres mediering af friluftsliv som integreringsarena.

At regeringen og Norsk Friluftsliv fremhæver forskellene mellem etniske minoriteter- og etniske nordmænds friluftslivspræferencer kan dog også ses som et udtryk for, at man fra regeringens side ønsker at fremme et mere inkluderende friluftsliv, som tager højde for, at ikke-vestlige indvandrere, ifølge flere undersøgelser, har andre præferencer for brug af natur end mange har i vesten (Ali & Czapka, 2016 ; Buijs, Elands, & Langers, 2009 ; Figari, Haaland, & Krange, 2009), hvilket kan vise en mere positiv og åben indstilling, hvor regeringen og Norsk Friluftsliv ønsker, at indlemme indvandrere i noget, som de anser som positivt og sundhedsfremmende. Som nævnt tidligere, har der været et fokusskifte fra en nationalenhedskultur til en mere mangfoldig kulturforståelse, hvor man vil give etniske minoriteter rettigheden til at bevare deres kultur, hvis de følger norske principper om lov og ret (Brochmann & Hagelund, 2010, s. 263), hvilket også kan

være en forklaring på, at man i regeringen og Norsk Friluftsliv skriver, at der kan være behov for at ændre friluftslivet, så det bliver tilpasset etniske minoriteters præferencer. Dette kan vise til en villighed til at lade etniske minoriteter dyrke et "ideelt" anderledes friluftsliv end "det norske", og derved er der ikke tale om assimilering.

Videre bliver der udelukkende trukket på positive diskurser om indvandrere i tekstudvalget. Af de fire hoveddiskurser Eide og Simonsen har identificeret (2009, s. 223), bliver der kun trukket på "de andre som ressource"- og "et farverigt samfund: glædelig integration" diskurserne. "De andre som problem" er der ingen eksempler på, ligesom der ingen eksempler er på "majoriteten som problem/de andre som ofre" diskurserne. Regeringen og Norsk Friluftsliv stiller sig altså positive til indvandrerne i tekstudvalget, og begge aktører udtrykker et ønske om at inkludere/integrere indvandrere i det norske samfund. Måden, hvorpå friluftslivet bliver lagt frem på, kan dog uanset være assimilerende i praksis, på trods af regeringen og Norsk Friluftslivs målsætning om integrering.

5.3 Helsediskurs

Helsediskursen er relevant i henhold til problemstillingen, da medieringen af friluftsliv i en integrations kontekst ofte indeholder argumenter om, at friluftsliv fremmer fysisk aktivitet og derved forbedre den fysiske og psykiske helse for indvandrere. I helsediskursen argumenteres der for, at der er behov for mere fysisk aktivitet hos hele befolkningen, der bliver trukket på en friluftslivsdiskurs, hvor man ser friluftslivet som gavnligt for psykisk og fysisk helse. Gurholt og Haukeland (2020) hævder, at man i den nuværende friluftslivsdiskurs har en overordnet tro på, at friluftsliv er helsefremmende og bidrager til en øget livskvalitet, hvilket også kan ses fra både regeringen og Norsk Friluftslivs side. Helsediskursen er en større samfundsdiskurs, som omhandler folkehelse, blandt andet i form af fysisk aktivitet. Helsediskursen baserer sig, i denne opgaves kontekst, på kundskab om, at fysisk aktivitet er sundt, og at befolkningen derfor bør være aktive. I Norge findes der flere helseperspektiver for offentligheden, og helsebegrebet er gået væk fra at have et ensidigt fokus på fravær af sygdom til også at inkludere bl.a. fysisk aktivitet, psykisk helse og sociale relationer (Folkehelseinstituttet,

2018). Det får betydning for friluftslivet, som bliver set som en vigtig del af regeringens folkehelsepolitik, da man mener, at friluftsliv både kan bidrage til fysisk aktivitet, bedre psykisk helse og derudover bidrage til socialt samvær (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015). Hos Norsk Friluftsliv ser man også friluftsliv som løsningen på helseproblemet. Der argumenteres med, at friluftslivet kan nå nogle af de grupper af befolkningen, som den organiserede idræt ikke når, og derved kan man opnå højere aktivitets niveau hos befolkningen. Der bliver ofte lagt vægt på lavtærskel tilbud, der ikke kræver så meget udstyr og er let tilgængeligt. Det kan eksempelvis være gåture i nærmiljøet og i byparker. Et andet aspekt, der bliver trukket frem, er, at forskning viser, at aktivitet i naturen bidrager til bedre psykisk helse. I en integreringsammenhæng bliver helsediskursen brugt til at argumentere for brugen af friluftsliv, på baggrund af, at mange indvandrere er mindre fysisk aktive end majoritetsbefolkningen og har flere helseplager. Det begrundes blandt andet med en lavere uddannelsesniveau. Lavtærskel tilbud ses som endnu vigtigere i arbejdet med friluftsliv i integreringsammenhæng, hvor der argumenteres for, at mange indvandrere fortrækker byparker og nærmiljø, og at mange indvandrere ikke har kundskab og motivation til at dyrke mere krævende former for friluftsliv.

5.3.1 Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet

Denne stortingsmelding blev skrevet på et tidspunkt, hvor der ikke var så stor fokus på brugen af friluftsliv i en integrationskontekst, og der er således mindre fokus på indvandrere og integrering i denne stortingsmelding, end man finder i Stortingsmelding nr. 18: *Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet* (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015), det er derfor nødvendigt at se på, hvordan man omtaler helse i et bredere perspektiv, for at forstå, hvordan helsediskursen får indflydelse på friluftslivs diskursen i en integrationskontekst. Friluftsliv bliver i denne stortingsmelding betragtet som: "kilde til rekreasjon, folkehelse og en positiv fritid, samt den store betydningen friluftsliv har for at barn skal kunne utvikle motoriske ferdigheter." (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2000-2001, Innleiing). Stortingsmeldingen har særlig fokus på børn og unge, og der er ikke mange eksempler i teksten, hvor indvandrere bliver trukket frem i en specifik helsekontekst. Stortingsmeldingen er

præget af en overordnet tro på, at naturen er gavnlig for mennesker: ”Naturen synest å appellere til noko grunnleggjande i oss, den gir oss livsglede og hjelper oss til å gjenopprette den mentale og fysiske balanse når den moderne livsforma slit for hardt på oss.” (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2000-2001). Her er en eksistentiel antagelse om, at mennesker får gavnlige helseeffekter af at være i naturen, og samtidig en antagelse om, at det moderne liv slider på mennesket. Dette syn på naturen har troligt konsekvenser for, hvordan man tilrettelægger for friluftsliv fra regeringens side, og derved får natursynet og helsesynet konsekvenser for den sociale praksis tilknyttet friluftsliv i en integreringskontekst.

5.3.2 Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet

I denne stortingsmelding bliver friluftsliv fremhævet, som ”en viktig kilde til høyere livskvalitet og bedre helse for alle” (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015). Regeringen ønsker at stimulerer til mere friluftsliv, særligt for de grupper, der er mindst aktive, hvilket inkluderer indvandreregrupper. Det at inaktivitet hos den norske befolkning er problematisk, bliver lagt frem gennem en manifest intertekstualisering til tal fra Helsedirektoratet:

Dette gir negative utslag i den nasjonale helsetilstanden. Nøkkeltall fra Helsedirektoratet fra 2011 viser at 15-åringer er mer stillesittende enn folk i aldersgruppen 65–85 år. Dette er en bekymringsfull trend. I følge tallene fra Helsedirektoratet har en av fem nordmenn en kroppsmasseindeks på over 30, noe som tilsvarer fedme (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015).

Friluftsliv bliver altså set, som en mulig løsning på dette problem, og der henvises til, at indvandrere dyrker mindre friluftsliv og generelt er mere inaktive (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015). Det ligger altså implicit i stortingsmeldingen, at regeringen ønsker at stimulerer indvandrere til at dyrke mere friluftsliv. Argumentet for, at friluftsliv er særligt egnet, ser man i en tekstboks med overskriften: ”Boks 3.2 Helsemessige virkninger av naturopplevelse” (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2015, s. 16). I tekstboksen fremgår det, at friluftsliv både stimulerer til fysisk aktivitet og naturoplevelser, som i sig selv anset som helsefremmende. Her trækkes der er på en friluftslivsdiskurs, hvor naturoplevelsen er i centrum, og naturen

bliver set som sundhedsfremmende (Tordsson, 2003, s. 180). Tordsson hævder, at friluftslivet blandt andet legitimeres på baggrund af helsegevinst og livskvalitet (Tordsson, 2003, s. 351), og han henviser til St. meld. Nr 39: *Friluftsliv, ein veg til høgare livskvalitet* (Det kongelige klima-og miljødepartement, 2000-2001), som er baseret på bidrag fra forskellige aktører indenfor friluftslivsfeltet og derfor kan læses som et slags "felles multiplum når det gjelder forestillinger om hva friluftslivet er, og hvilke verdier det rommer" (Tordsson, 2003, s. 351). Det kan være en god indikator på, at helse er et centralt element i friluftslivsdiskursen og derfor også bliver brugt, når der argumenteres for brugen af friluftsliv i integreringsammenhæng.

5.3.3 Artikler fra Norsk Friluftsliv

Hos Norsk Friluftsliv bruges helse også som et argument for brugen af friluftsliv i en integreringskontekst. I pressemeldingen *Vil at innvandrere skal få lære å bruke skog og mark* siger Meland: "For de som skal bo i Norge er det helt elementært å ha kunnskap om friluftsliv og hvordan man for eksempel kler seg for å ferdes utendørs til alle årstider. Det er viktig både med tanke på fysisk og psykisk helse, sier Meland." (Jakhelln, 2020). Det er med høy grad af affinitet til udsagnet, når Meland hævder, at det er "elementært" at have kundskab om friluftsliv i en kontekst, hvor det implicit handler om indvandrere, og det fremhæves, at det er vigtigt med tanke på fysisk og psykisk helse. Det kan altså ses som en reproducering af den hegemoniske diskurs, der hævder, at friluftslivet i sig selv er sundt, som der altså trækkes på for at legitimere friluftslivet. Hvis man skal stille sig kritisk til dette, er det nærliggende at spørge, om det virkelig er nødvendig med kundskab, hvis man kun benytter sig af byparker i større byer, og ikke færdes i fjeldet. Videre om kundskab om friluftsliv er afgørende nødvendig for at bo i Norge, med tanke på, at der er mange alternative aktivitetstilbud, som kan bidrage til bedre helse. I artiklen *Kvinnekamp i naturen* fremhæves det, at Havva Ince er kendt for at være hård og ærlig overfor de turdeltagere, som hun har med: "Du må prøve å være et forbilde for dine barn! Du har jo to barn med i dag, derfor må du være sterk, insisterer Havva. Hun er kjent for sin både ærlige og tøffe tilnærming når hun snakker til turdeltagerne sine." (Norsk Friluftsliv, 2018). Her kan det tænkes, at der trækkes på en diskurs, hvor "det sunne slittet" er i centrum. At man fremhæver frivillig fysisk

udfordring, kan ses som et udtryk for traditionelle protestantiske værdier, hvor man skal "yde for at nyde". Ifølge Max Weber har denne pietistiske protestantisme ført til et rationale, hvor hårdt arbejde blev "vejen til frelse", hvor man belønnes for sit hårde arbejde, når man kom i himmelen (Weber, 1995). Det kan altså ses som et kulturelt levn fra denne tankegang, som Flemsæter, Setten og Brown også sætter i forbindelse med friluftslivet (2015). De viser, at der er i Norge findes en forestilling om, at man bør yde, når man dyrker friluftsliv, det bør foregå i et vidst tempo, og man skal gøre sig fortjent til "toppen". Denne diskurs kan tænkes at have konsekvenser for den sociale praksis, man eksempelvis ser et udslag af den i projektet "til Topps", som delvis kan siges at tage højde for alle niveauer, da der tilrettelægges forskellige turer, men samtidig går "hovedturen" til toppen af Galdhøpiggen, Norges højeste fjeld (Thiis-Evensen, 2016). Diskursens fremstilling af "det gode slid" skaber troligt et ønske om, at nogle deltagere skal op på Norges højeste top. I artiklen *Sprek integrering* er det sikkert ikke tilfældigt, at Norsk Friluftsliv har valgt netop den titel til artiklen. Det ligger implicit i overskriften, at man bliver "sprek" af at dyrke friluftsliv, og der trækkes på en helsediskurs, hvor det er vigtigt at være fysisk aktiv. Det bliver altså implicit et argument om, at friluftsliv kan fungere både som integreringsplatform og platform til at øge fysisk aktivitet, hvilket også er et af de mål, som regeringen har sat (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015). Norsk Friluftsliv trækker ikke i samme grad på helsediskursen som integrering/inkluderingsdiskursen og national identitetsdiskursen, men den bliver brugt som et sideargument, der skal styrke friluftslivets plads som integreringsplatform, hvilket kan forklares med, at artiklerne, der er inkluderet i dataudvalget, eksplicit handler om integrering/inkludering og ikke de helsefremmende effekter af friluftslivet. Det indebærer dog ikke, at helseargumentet er en mindre drivkraft bag legitimeringen af friluftsliv som integreringsarena, da helseaspektet af friluftsliv ser ud til at være et af de vigtigste legitimeringsgrundlag fra regeringens side.

5.4 Egalitetsdiskurs/velfærdspolitik

Egalitetsdiskursen har ophav i en skandinavisk ligheds tankegang, hvor man ser lighed som en vigtig kulturel værdi. Ifølge Gullestad snakker man gerne om norsk lighed, jantelov og egalitet (Gullestad, 2002b). Egalitetsdiskursen kan også ses som et udtryk

for en velfærdspolitik, der bygger på følgende principper: lige muligheder for alle, alle skal have ret til samfundsgoder (universalisme), alle har et ansvar (i dette tilfælde kan det siges at være for egen helse og integrering/inkludering) og alle, der kan arbejde, skal arbejde, og derved bidrage til samfundet, med henblik på omkostningerne ved et velfærdssamfund (Brochmann & Hagelund, 2010, s. 7). Hos regeringen kommer denne diskurs/politik til udtryk gennem et ønske om, at alle skal have lige muligheder for at dyrke friluftsliv, og man ønsker at udjævne eller tage højde for klasse- og kulturelle forskelle med henblik på at stimulere *alle* til fysisk aktivitet. «Friluftsliv for alle» er et mantra, der findes både hos regeringen og Norsk Friluftsliv. Mantraet er ikke forbeholdt friluftsliv, man ser samme mantra indenfor idrætspolitik, hvor statens overordnede mål for idrætspolitikken er "idrett og fysisk aktivitet for alle" (Kulturdepartementet, 2011-2012). Det kan dog også været et udtryk for, at helseudfordringer i det norske samfund, forbundet med inaktivitet, betragtes som alvorlige, og man derfor bør fremme de tiltag, der bidrager til øget fysisk aktivitet. Egalitetsdiskursen ser derfor ud til at være tæt knyttet til helsediskursen i dataudvalget.

I en friluftslivskontekst kommer egalitetsdiskursen eksempelvis til udtryk igennem allemannsretten, i form af at allemannsretten skal sikre, at alle har lige ret til at færdes i naturen, og at alle har mulighed til at benytte naturen.

5.4.1 Stortingsmelding nr. 39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet

I denne melding kommer egalitetsdiskursen tydeligt frem. Det er dog ikke i en integrationskontekst, men det kan fortsat vise, hvordan man tidligere har tilrettelagt friluftslivet og pege på, hvor de nuværende værdier og den nuværende politik kommer fra. Det strategiske formål med friluftslivspolitikken er, at: «Alle skal ha høve til å drive friluftsliv som helsefremjande, trivselsskapande og miljøvennleg aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles.» (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001, Innleiing). Den høje grad af modalitet viser en kraftig tilknytning til ønsket om, at alle skal have lige mulighed for at dyrke friluftsliv. Der trækkes blandt andet på bedre trivsel og helse som grundlag for, at alle skal have muligheden for at dyrke friluftsliv. Regeringen skriver videre i stortingsmeldingen, at allemannsretten skal opretholdes for alle dele af

befolkningen (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001, Innleiing), og der henvises til egalitetstankegangen, hvor alle er like, og bør have like rettigheter til samfundsgoderne, som i dette tilfælde er den norske natur. I stortingsmeldingen fremgår det, at regeringen ønsker, "Å sikre og utvikle gode høve for friluftsliv i nærmiljøet vil seie å leggje vekt på dei areala som er lettast tilgjengelege for alle grupper i befolkninga." (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001, Hovudlinjer i ein ny friluftslivspolitik). Regeringen viser igen, at der lægges vægt på at tilrettelægge for flest mulige folk, og for alle grupper i befolkningen, og er dermed med til at reproducere egalitetsdiskursen.

5.4.2 Stortingsmelding nr. 18: Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet

Regeringen gentager mantraet "friluftsliv for alle" i denne stortingsmelding. En hurtig ordsøgning viser, at "for alle" gentages 32 gange i meldingen, hvilket kan være en god indikator for, at egalitetsdiskursen findes i friluftslivspolitikken. I denne stortingsmelding bliver friluftslivet forbundet med en egalitær tankegang igennem en påstand om, at friluftsliv kan dyrkes af alle:

Friluftsliv kan utøves av alle, uansett bosted og nesten uavhengig av fysisk form, bevegelighet og kunnskap. Gjennom allemannsretten har alle rett til å ferdes fritt i utmark, uten å måtte betale for det. Dette er selve grunnforutsetningen for det norske friluftslivet." (Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016, s. 10).

Regeringen viser altså, at de anser friluftslivet, som egnet for alle, og de peger på, at allemannsretten sikrer fri færdsel for alle, og videre at det er gratis. Det ligger implicit i sætningen, at naturen eller friluftsliv er et velfærdsgode i den forstand, at regeringen henviser til en lov, der sikrer fri og gratis færdsel i naturen og herved indirekte viser, at staten sikrer denne gode igennem lovgivningen.

Der gøres brug af interdiskursive referencer, da regeringen forbinder helsediskursen og egalitetsdiskursen i forbindelse med argumentation for, at grønne områder i nærmiljøet er vigtige: "I forbindelse med økt oppmerksomhet på folkehelse, har det også blitt lagt større vekt på å få flest mulig til å utøve friluftsliv jevnlig, og at terskelen for friluftsliv

skal være lavest mulig. Da blir grøntområdene i nærmiljøet svært viktige.” (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015, s. 15). Dette kan henge sammen de egalitære idealer, der finnes i norsk politikk, hvilket også kan ses i regjeringens ønske om at utjevne sosiale forskjeller: ”For å utjevne sosiale forskjeller bør det satses på de aktivitetene som har bredest appell.” (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015, s. 79). Regjeringen skriver i stortingsmeldingen, at ”Det er behov for mer kunnskap om innvandreres deltakelse i friluftsliv og deres behov, ønsker og prioriteringer for å kunne oppnå økt deltakelse i friluftsliv fra denne gruppen” (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2015, s. 81). Dette kan både tolkes som et uttrykk for en inkluderingsdiskurs, men det kan også tolkes som et uttrykk for en egalitetsdiskurs, i den forstand, at ønsket om, at stimulere til øget deltagelse hos innvandrere, stammer fra et overordnet ønske om øget deltagelse i friluftsliv hos *alle*.

5.4.3 Artikler fra Norsk Friluftsliv

Hos Norsk Friluftsliv fremgår egalitetsdiskursen igennem et udsagn i artikkelen *Naturlig inkludering*, hvor modaliteten er interessant for formidlingen: ”Alle bør få oppleve friluftsglede. Vi må derfor være oppmerksomme på hvordan økonomi, kultur og funksjonsevne kan ekskludere – slik at alle som ønsker å delta i friluftslivet får muligheten til det.” (Norsk Friluftsliv, 2020b). Gjennom ordvalget ”bør”, viser de både en sterk tiltro til friluftslivets goder og et kraftig ønske om at rekruttere flest mulige ved at nedsatte ekskluderingsmekanismer. De viser videre, at de ønsker en vis sosial utjevning, da de vil tilrettelægge for økonomiske og kulturelle forskjeller for at få flest mulige med, og viser herigjennom en tilknytning til en egalitær tankegang, hvilket også kommer til uttrykk i Melands kommentar; *Hvorfor mulighet til å delta i friluftslivet, Melby?*, hvor Meland ønsker, at ”Alle bør få muligheten til å bli med” (Meland, 2020), hvilket blir et argument for, at opplæring i friluftsliv for nytilkomne innvandrere bør lovfæstes. Naturen blir hos Norsk Friluftsliv også fremhevet i en egalitetskontekst:

Dette er en ressurs som er tilgjengelig for alle, fra kongen og dronningen til den nylig ankomne som ikke har fått tid til å lære seg norsk språk og sedvaner. Natur som ingen eier. Uansett hvor du befinner deg i dette langstrakte landet, kan du ta på deg yttertøyet og bruke naturen. Den setter ingen grenser med

tanke på ferdighet og kompetanse, den tilbyr noe for alle aldre og alle typer mennesker (Manouchehrim, 2020).

Her trækkes der på en folkelig egalitær diskurs, hvor naturen ikke skelner mellem kongen, dronningen og resten af befolkningen og kan tilbyde noget for "alle typer mennesker". Naturen "indordner" sig altså efter lighedsprincippet, som man finder i egalitetsdiskursen. Det er blevet påpeget i et masterprojekt af Tone Knudsen Haarr, at Norge ser positivt på det folkelige, og at samfundet er præget af antiintellektualisme og en manglende kulturelite:

"vi har ikke kulturelite i Norge fordi den norske folkesjela forhindrer det". "Norge" eller "det norske" er et nodalpunkt, er privilegert tegn, som andre tegn ordnes i forhold til og henter mening fra. Gjennom å settes inn i denne nasjonale diskursen, settes kulturelitetegnet i et motsetningseller opposisjonsforhold til dette nodalpunktet. På denne måten gir myten om Norge mening til myten om kultureliten og omvendt: Kultureliten er alt det norske ikke er – og vice versa (2009, s. 89).

Ovenstående citat kan tolkes som havende ligheder med det tankegods, som jeg skitserede i baggrundskapitlet, hvor man i romantikken fremhævede naturen frem for kulturen, og så på byen og højkultur som noget "europæisk" og ikke noget norsk. Det folkelige indgår altså i en national diskurs, hvilket kan indikere, at lighedsprincippet og det folkelige bliver knyttet til "norskhed", og at de to diskurser kan overlape.

5.5 Afsluttende diskussion

Fairclough beskriver, hvordan forandring af diskurs typisk initieres med at nogen problematiserer de rådende konventioner og forestillinger (Fairclough, 1992, s. 96). Ifølge Fairclough bidrager ideologi til at forme dominansrelationer, enten ved at producere, ændre eller reproducere dem. Ideologier er mest effektive, når bestemte diskursive og sociale praksisser fremstår så naturlige, at man ikke stiller spørgsmål ved dem (Fairclough, 2008, s. 46). Dataudvalget viser ingen tegn på, at rådende forestillinger indenfor diskursordenen problematiseres. Der er altså en stabil diskursorden, og der er ikke tegn på diskursiv forandring, hverken i dataudvalget fra regeringen eller Norsk Friluftsliv og det ser ud til, at diskurserne har indlejret ideologi i den forstand, at de fremstår naturlige: "The ideologies embedded in discursive

practices are most effective when they become naturalized, and achieve the status of 'common sense' (...)" (Fairclough 1992 s. 87). Ideologien i diskurserne bidrager til at legitimere friluftslivets position som arena for integrering. Det fremstår bla helt naturligt i national identitetsdiskursen, at friluftsliv er noget af det mest norske der findes.

Friluftsliv fremæves som noget godt og ønskeligt, hvilket blandt andet fremgår af stortingsmelding nr. 39: *ein veg til høgare livskvalitet*:

Det å kunne ferdast og opphalde seg i friluft er for mange ein viktig del av tilværet, og kan ikkje erstattast med andre aktivitetar. Friluftsliv har eigenverdi i form av den umiddelbare gleda ved sjølve friluftslivsaktiviteten, naturopplevingane og høve til m. a. rekreasjon, avkopling og samvær med andre (Det kongelige klima- og miljødepartement, 2000-2001, Hovudlinjer i ein ny friluftslivspolitik).

Dataudvalget ser ud til at afkræfte den antagelse, som jeg gik ind til projektet med. Friluftsliv som symbol på norskhed ser ikke ud til at være en drivende kraft bag målsætningerne om at bruge friluftsliv som integreringsplatform. Det kan snarer se ud til at være en kombination af en skandinavisk velfærdsmodel, hvor man ønsker at give *alle* lige muligheder og rettigheder og derfor *også* ønsker at indvandrere skal have mulighed for at dyrke friluftsliv, og en stærk ideologi der er forankret i en forestilling om «friluftslivets goder» (Horgen, 2019, s. 12).

Ovenstående baserer jeg på, at man både ser sloganet «friluftsliv for alle» inden for friluftslivspolitikken (Det Kongelige Klima- og Miljødepartement, 2015-2016), og sloganet «idrett og fysisk aktivitet for alle» inden for idrætspolitikken (Det Kongelige Kulturdepartement, 2011-2012), på trods af at man sjældent læser eller hører at idræt skulle være særligt norsk. Videre viser helsediskursen og inkluderingsdiskursen, at der også er andre vigtige argumenter for at legitimere friluftslivets plads som integreringsværktøj, som formentligt har mere at gøre med en integrationspolitik og debat herom, og en helsepolitik hvor man ønsker at stimulerer befolkningen til mere fysisk aktivitet, end det har med friluftslivet som symbol på norskhed at gøre, selv om dette også bliver brugt som legitimeringsgrundlag.

Der er ikke nogen diskursive kampe i tekstudvalget. Både regeringen og Norsk Friluftsliv reproducerer og styrker allerede eksisterende diskurser, hvilket kommer til udtryk ved, at mange af argumenterne og målsætningerne fra stortingsmelding nr. 39: *ein veg til høgare livskvalitet* går igen i stortingsmelding nr. 18: *Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet* og hos Norsk Friluftsliv. Friluftsliv som integreringsplatform bliver altså fremhævet som noget positivt og ønskeligt fra regeringen, og Norsk Friluftsliv svarer ved at fremhæve de samme positive aspekter som regeringen fremhæver, og går endda videre og udtrykker et ønske om at lovfæste oplæring i friluftsliv for nytilkomne indvandrere/flygtninge.

Både regeringen og Norsk Friluftsliv bidrager gennem deres diskursive praksis til at friluftsliv får en plads i samfundet som integreringsarena, og diskurserne der indgår i friluftslivsdiskursordenen påvirker derved den sociale praksis. Hvis Norsk Friluftsliv får sit ønske om oplæring i friluftsliv for indvandrere ind i loven, vil det ændre den sociale praksis, da organisationer og kommuner ville få et lovmæssigt ansvar for, at indvandrere får basis kundskaber i friluftsliv, og organisationer som DNT vil sandsynligvis udvide arbejdet med integrerings orienteret friluftsliv.

Norsk Friluftsliv trækker som sagt, på alle de samme diskurser som regeringen trækker på i tekstudvalget, hvilket kan være et udtryk for en rationalitet som Tordsson har peget på i sin doktorafhandling. Organisationer vil identificere sig med de målsætninger politikken og forvaltningen sætter, for at få del i de offentlige midler. Det er altså centralt for Norsk Friluftsliv at fremhæve de målsætninger, som regeringen sætter, for at argumenterer for at friluftslivsorganisationer skal have flere midler (2003, s. 339).

Det har været interessant at undersøge, hvordan regeringen og Norsk Friluftsliv medierer friluftsliv som integreringsarena. Korpus viser, at friluftsliv som markør for norsk national identitet, fortsat ser ud til at være en rådende forestilling. Det ser ud til, at kritikere af denne forestilling, som udtaler sig offentlig, findes i størst grad indenfor academia (se baggrundskapitel). Friluftslivets stærke position i det norske samfund ser altså ud til at legitimere brugen af friluftsliv som integreringsarena på trods af, at der er manglende forskning på effekten heraf. Jeg vil derfor opfordre til videre forskning, hvor

man undersøger, hvordan indvandrere oplever de friluftslivstiltag, der bliver skabt med henblik på integrering. Der har været fokus på, hvordan indvandrere oplever norsk friluftsliv og hvilke naturpræferencer indvandrere har, men ikke med henblik på at undersøge effekten på integration. De positive effekter af friluftsliv, som integreringsværktøj, er på nuværende tidspunkt hovedsageligt baseret på anekdoter, som trækkes frem hos organisationer og aktører, der ønsker at legitimere friluftsliv. Jeg vil også støtte mig på Kloek et al (2017) og opfordre til, ikke at homogenisere en heterogen befolkningsgruppe ved at forske på, om etnicitet spiller en rolle på præferencer for brug af natur, og derved få en bedre forståelse for, hvordan man kan tilrettelægge for alle, hvis inkludering og brug af friluftsliv, som integreringsværktøj, fortsat skal være et politiske mål.

Videre vil det være interessant at undersøge, hvordan medier fremstiller indvandrere, der dyrker friluftsliv, hvordan de bliver fremstillet på billeder og i artikler. Eksempelvis har NRK for nyligt udgivet en artikel om en pakistansk-norsk kvinde, ved navn Amy, der tager på lange ekspeditioner om vinteren (Årdal, 2021). Artiklen viser lignende tendenser, som jeg har fundet i dataudvalget. Det fremhæves, hvordan friluftsliv har hjulpet med at integrere hende til det norske samfund, hvilket Amy også selv fremhæver. Videre fremhæver hun, at hun kan være nordmand, også selv om hun skiller sig ud fra norsk kultur, samtidig, som artiklen netop viser, at hun «er blevet mere norsk» gennem sin tilknytning til friluftslivet og fremhævelse af norske værdier:

Kritikarar av hijab definerer plagget som undertrykkande, men for Amy har det blitt eit fridomssymbol. Det handlar om å ta egne val, i staden for å gjere det andre seier. Det går an å vere nordmann sjølv om ein skil seg ut frå norsk kultur. Fridom er viktig for Amy – det er også drivkrafta som held ho gåande fleire veker i villmarka (Årdal, 2021).

5.6 Konklusion

Regeringens mediering af friluftsliv, som arena for integrering, kommer hovedsageligt til udtryk igennem fire diskurser: en national identitetsdiskurs, en inkluderingsdiskurs, en helsediskurs og en egalitetsdiskurs. Gennem national identitetsdiskursen bidrager regeringen og Norsk Friluftsliv til at legitimere brugen af friluftslivet som platform for integrering med argumenter om, at friluftslivet er noget af det mest norske, der findes, og at det derfor kan være en nøgle til at blive inkluderet i det norske samfund. Inkluderingsdiskursen medierer friluftsliv som en åbenbar arena for integrering. Den griber ind i national identitetsdiskursen, da begge fremhæver vigtigheden af friluftsliv i og for norsk kultur. Gennem inkluderingsdiskursen fremhæver man, at nordmænd er mere åbne i naturen og bruger det som argument for, at friluftsliv kan bruges til at integrere indvandrere ved at bidrage til at skabe et netværk, der videre kan føre til, at indvandrere kommer i arbejde og bliver bedre integreret. I Helsediskursen henvises der til de helsegevinster, som friluftslivet kan bidrage med. Regeringen og Norsk Friluftsliv argumenterer for, at friluftslivet kan være et lavtærskel tilbud, der kan øge aktivitetsniveauet for indvandrere, hvilket regeringen anser som vigtigt ud fra et argument om, at indvandrerbefolkningen er mindre fysisk aktive end majoritetsbefolkningen, og at flere lider af livsstilssygdomme. Regeringen udtrykker igennem helsediskursen en målsætning om, at *hele befolkningen* skal dyrke mere fysisk aktivitet, og den knytter sig derved til egalitetsdiskursen i den forstand, at man i begge ønsker mere deltagelse i friluftslivet hos hele befolkningen. Fra regeringens side formidles egalitetsdiskursen igennem en målsætning om, at alle skal have lige muligheder for at dyrke friluftsliv. Allemannsretten trækkes frem, da den skal sikre, at alle har mulighed til at benytte naturen. Regeringen ønsker at udjævne klasse- og kulturelle forskelle og tilrettelægge så alle har mulighed for deltagelse, for at fremme fysisk aktivitet. Hos Norsk Friluftsliv udtrykkes egalitetsdiskursen igennem et ønske om at indlemme alle i det norske friluftsliv. Friluftslivet skal være inkluderende, og der skal være aktivitetstilbud, som alle kan være med på. Lavtærskel tilbud trækkes frem, både fra regeringen og Norsk Friluftslivs side, som en måde, hvorpå man kan inkludere indvandrere i det norske friluftsliv. Man kan stille spørgsmål ved, om måden friluftslivet medieres på, bidrager til at styrke de kulturelle (eller etniske) forskelle og derved virker

ekskluderende, på trods af et tydeligt ønske fra regeringen og Norsk Friluftslivs side om, at friluftslivet skal virke inkluderende.

Norsk Friluftsliv svarer på regeringens ambition, om at bruge friluftsliv som integreringsarena, ved at prøve at bakke op om regeringens mål. I sin argumentation trækker Norsk Friluftsliv på de samme diskurser som regeringen og argumenterer på samme grundlag som regeringen, der er altså ingen diskursive kampe i dataudvalget. De ønsker bl.a., at bruge friluftsliv på en måde, så indvandrere kan skabe sig et socialt netværk, og give indvandrere mulighed for at deltage i frivillighed, og derved give dem mulighed for selv at tage ansvar for deres integreringsproces. Norsk Friluftsliv tager regeringens ønske om at bruge friluftsliv i en integrations kontekst et skridt videre, når de opfordrer til, at oplæring i friluftsliv skal lovfæstes, hvilket kan føre til ændringer i den sociale praksis.

6 Bibliografi

- Ali, W., & Czapka, E. (2016). *NAKMI-rapport nr.1: Friluftsliv og innvandrere: En undersøkelse av holdninger og erfaringer blant innvandrerfamilier i Oslo*. Oslo: Nasjonal Kompetanseenhet for migrasjons- og minoritetshelse & Norsk Friluftsliv.
- Anderson, B. (1991). *Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism* (-rev. utg. 1. utg.). London: Verso.
- Årdal, O. K. (2021, Maj 9). *www.nrk.no*. Hentet fra <https://www.nrk.no/kultur/xl/amy-mir-drar-pa-lange-ekspedisjonar-med-hijab-i-norsk-villmark-1.15483070?fbclid=IwAR3Lxkulec2IE9RoTrMNGuiO1eqygbzCrRTSnXxUiOYivrRk0Zz-bBnJ23k>
- Bekerman, Z. (9. Januar 2002). Hidden dangers in multicultural discourse. *Race Equality Teaching*; (21(3)), s. 36-41.
- Berger, P., & Luckmann, T. (1991). *The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge*. London: Penguin Books.
- Bjerkli, C., Flemsæter, F., Lein, H., Rørtveit, H. N., Setten, G., & Jørund, A. (2017). Integrering gjennom friluftsliv? *Plan*(1), 36-39.
- Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. Oslo: Capellen.
- Brekke, J.-P., Fladmoe, A., & Wollebæk, D. (2020). *Holdninger til innvandring, integrering og mangfold i Norge: Integreringsbarometeret 2020:8*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Brochmann, G. (13. Juli 2020). *https://snl.no*. Hentet fra <https://snl.no/integrering>
- Brochmann, G., & Hagelund, A. (2010). *Immigration Policy and the Scandinavian Welfare State 1945-2010*. London: Palgrave Macmillan UK.
- Brochmann, G., & Kjeldstadli, K. (2008). *A history of Immigration: The case of Norway 900-2000*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Buijs, A. E., Elands, B. H., & Langers, F. (30. Juni 2009). No wilderness for immigrants: Cultural differences in images of nature and landscape preferences. *Landscape and urban planning*(91(3)), s. 113-123.
- Christensen, O. (1993). Vinter, en norsk nasjonal årstid. Det norske vinterfriluftslivets ideologiske forutsetninger. I I. G. Klepp, & R. Svarverud, *Idrett og fritid i kulturbildet* (ss. 141-158). Oslo: Det historisk-filosofiske fakultet, Universitetet i Oslo.
- Christoffersen, H. (2010). *Semantikk og politikk: en analyse av integreringsbegrepet i stortingsmeldinger om innvandring*. Oslo: Høgskolen i Oslo.
- Cukurkaya, H. (2017, August 15). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/sa-rart-pa-gikk-hijab/>
- D.C, M. (2004). Apartheid in the great outdoors: American advertising and the reproduction of a racialized outdoor leisure identity. *Journal of Leisure Research*(36(4)), ss. 513-535.

- Davis, J. (2018). Black faces, black spaces: Rethinking African American underrepresentation in wildland spaces and outdoor recreation. *Environment and Planning E: Nature and Space*(2:1), 89-109.
- Det kongelige klima-og miljødepartement. (2000-2001). *St.meld. nr.39: Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet*. Oslo: Klima- og miljødepartementet.
- Det kongelige klima-og miljødepartement. (2015). *St.meld. nr. 18: Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet*. Oslo: Klima- og miljødepartementet.
- Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement. (2003-2004). *St.meld. nr 49: Mangfold gjennom inkludering og deltakelse*. Oslo: Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement.
- Det Kongelige Kulturdepartement. (2011-2012). *Meld. st. nr. 26: Den norske idrettsmodellen*. Oslo: Det Kongelige Kulturdepartement.
- Det norske akademis ordbok. (2021, Marts 2). *www.naob.no*. Hentet fra <https://naob.no/ordbok/innvie>
- Direktoratet for naturforvaltning. (2008). *Friluftsliv for etniske minoriteter*. Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning.
- DNT. (2021, Januar 26). *www.dnt.no*. Hentet fra <https://er-jeg-medlem.dnt.no/>
- Døving, C. A. (2009). *Integrering: Teori og empiri*. Oslo: Pax Forlag.
- Eide, E. (17. Juni 2018). Diskurser om de andre, identitet og norskhet. *Tidsskriftet Sakprosa*(10(1)).
- Eide, E., & Simonsen, A. H. (2009). Fallen Angels: The End of the Colourful Community? I S. Alghasi, & T. H. Eriksen (Red.), *Paradoxes of Cultural Recognition : Perspectives from Northern Europe* (s. 219-242). London: Taylor & Francis Group.
- Eriksen, T. H. (1993). *Typisk Norsk: Essays om kulturen i Norge*. Oslo: C. Huitfeldt Forlag A.S.
- Eriksen, T. H. (2005). *Flerkulturell forståelse* (3. udg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Eriksen, T. H. (2010). *Ethnicity and nationalism: Anthropological Perspectives* (3. udg.). London: Pluto Press.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N. (2008). *Kritisk diskursanalyse*. (E. H. Jensen, Ovs.) København: Hans Reitzels Forlag.
- Figari, H., Haaland, H., & Krange, O. (2009). *Friluftsliv som hverdagsliv. Innvandrerkvinnens bruk av utendørsområder i Groruddalen*. Oslo: Norsk institutt for naturforskning (NINA).
- Flemsæter, F., Setten, G., & Brown, K. M. (2015). Morality, mobility and citizenship: Legitimising mobile subjectivities in a contested outdoors. *Geoforum*(64), 342-350.
- Folkehelseinstituttet. (2018). *Folkehelse rapporten - Kortversjon: Helsetilstanden i Norge 2018*. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Goksøyr, M. (1994). Nasjonal identitetsbygging gjennom idrett og friluftsliv. *Nyt norsk tidsskrift (trykt Utg.)*, 11(2), s. 182-193.

- Gramnæs, K. (11. Juni 2016). *www.dnt.no*. Hentet fra <https://www.dnt.no/artikler/nyheter/5285-dugnad-for-et-inkluderende-friluftsliv/>
- Gullestad, M. (1998). The meaning of nature in Contemporary Norwegian Everyday Life. *Folk. Journal of the Danish Ethnographic Society*(31), s. 171-181.
- Gullestad, M. (Marts 2002b). Invisible Fences: Egalitarianism, Nationalism and Racism. *The Journal of the Royal Anthropological Institute*(8(1)), 45-63.
- Gurholt, K. P. (1995). På sporet av et mangfold af friluftslivstiler. I S. Damkjær, & L. Ottesen, *Ud i det fri: Sport, turisme og friluftsliv* (s. 29-54). Odense: Odense Universitetsforlag.
- Gurholt, K. P. (19. Juni 2008). Norwegian friluftsliv and ideals of becoming an 'educated man'. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, s. 55-70.
- Gurholt, K. P., & Haukeland, P. I. (2020). Scandinavian friluftsliv (outdoor life) and the Nordic model: Passions and paradoxes. I M. B. Tin, F. Telseth, & J. O. Tangen, *The Nordic Model and Physical Culture* (ss. 165-181). London: Routledge.
- Haarr, T. K. (2009). *"Caffelattedrikkende åndssnobber med urbane adresser: En analyse av bruken av begrepet "kulturelite" i norske aviser*. Oslo: Universitetet i Oslo.
- Haugen, G., & Qureshi, N. A. (1996). *Etnisitet i sosialt arbeid. Arbeid med etniske minoriteter*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Helland, F. (2019). *Rasismens retorikk: Studier i norsk offentlighet*. Oslo: Pax Forlag.
- Hitching, T. R., & Nilsen, A. B. (2011). *Diskurs analyse i praksis*. (A. Veum, Red.) Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Horgen, A. (2019). *Sikkerhet og risiko i norsk friluftsliv og naturbasert reiseliv — en kulturhistorisk studie*. Doktorafhandling ved Universitetet i Sørøst-Norge.
- Ince, H. (2020, Juni 5). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/i-skogensier-de-hei/>
- Jakhelln, L. (2020, Oktober 1). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/vil-at-innvandrere-skal-fa-laere-a-bruke-skog-og-mark/>
- Johansen, A. (1995). *Den store misforståelsen: «Kulturarv» og «nasjonal egenart» i Norgesreklame og politisk kultur. En advarsel*. Oslo: Tiden Norsk Forlag.
- Jørgensen, M. W., & Phillips, L. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2016). *Fra mottak til arbeidsliv - en effektiv integreringspolitikk*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Klepp, A. (1993). Myter i norsk skikultur. Alle nordmenn er ikke født med ski på beina, og Sondre Nordheim "oppfant" ikke Hælbandet av vidje! I I. G. Klepp, & R. Svarverud, *Idrett og fritid i kulturbildet* (ss. 159-186). Oslo: Det historisk-filosofiske fakultet,.
- Kloek, M., Buijs, A. E., Boersema, J. J., & Schouten, M. G. (19. Maj 2017). Beyond Ethnic Stereotypes – Identities and Outdoor Recreation Among Immigrants and Nonimmigrants in the Netherlands. *Leisure Sciences*(39(1)), s. 59-78. doi:10.1080/01490400.2016.1151843

- Knudsen, O. F. (2019, August 16). *www.snl.no*. Hentet fra <https://snl.no/nasjonalisme>
- Kommunal-og arbeidsdepartementet. (1987-1988). *St. Meld. Nr. 39: Om innvandringspolitikken*. Oslo: Kommunal-og arbeidsdepartementet.
- Krange, O., & Strandbu, Å. (2004). *Ungdom, idrett og friluftsliv: Skillelinjer i ungdomsbefolkningen og endringer fra 1992 til 2002*. Oslo: NOVA. Hentet fra http://www.nova.no/asset/518/1/518_1.pdf
- Manouchehrim, D. (2020, Juni 9). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/naturlig-inkludering/>
- Meland, S. (2020, Oktober 6). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/kommentar-hvorfor-far-ikke-alle-mulighet-til-a-delta-i-friluftslivet-melby/>
- Meyers, E. (2004). *International immigration policy: a theoretical and comparative analysis*. New York: Palgrave Macmillan.
- Nedrelid, T. (1993). *Ut på tur: på nordmanns vis*. Oslo: Capellen.
- Nordstrøm, W. (2018, November 9). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/hverdagsintegrering-i-naturen/>
- Norsk Friluftsliv. (2017, Juli 13). *www.kommunikasjon.ntb.no*. Hentet fra <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/tre-av-fem-bruker-friluftsliv-for-a-fa-date?publisherId=9934295&releasId=15632007>
- Norsk Friluftsliv. (2018, November 30). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/kvinnekamp-i-naturen/>
- Norsk Friluftsliv. (1. Oktober 2020). *www.kommunikasjon.ntb.no*. Hentet fra <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/vil-at-innvandrere-skal-fa-laere-a-bruke-skog-og-mark?publisherId=9934295&releasId=17893042>
- Norsk Friluftsliv. (30. Januar 2020a). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/statsbudsjett-2020-lite-nytt-for-friluftslivet/>
- Norsk Friluftsliv. (2020b, Marts 3). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/hvorfor-inkludere/>
- Norsk Friluftsliv. (2021, Januar 23). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/om-oss/vart-oppdrag/>
- Ossiannilsson, E. V. (2007). *Friluftsentret i Gamle Oslo, FRIGO, befolkningen i Oslo indre øst og Allemannsrettet*. Oslo: FRIGO. Hentet fra https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/863/kap-7_6-friluftsentret-i-gamle-oslo.pdf
- Østerberg, D. (2012). *Sosiologiens nøkkelbegreper og deres opprinnelse (7. udg.)*. Oslo: Capellen.
- Rashidi, K. (2019, August 22). *www.aftenposten.no*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/rAGnjK/er-jeg-norsk-kaveh-rashidi>

- Røde Kors. (2018, Juni 29). *www.rodekors.no*. Hentet fra <https://www.rodekors.no/aktuelt/klare-for-til-topps/>
- Røde Kors. (2020, Januar 6). *www.rodekors.no*. Hentet fra <https://www.rodekors.no/tilbudene/til-topps/>
- Saga, L. C. (2017). *Diskursanalyse av Meld. St. 6 (2012-2013) og Meld. St. 30 (2015-2016): En kvalitativ studie av diskursen om integrering i stortingsmeldinger, og hvordan dette kan forstås i et maktperspektiv*. Agder: Universitetet i Agder.
- Skrede, J. (2017). *Kritisk diskursanalyse*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Sørensen, A. S., Høystad, O. M., Bjurström, E., & Vike, H. (2008). *Nye kulturstudier: Teorier og temaer*. Oslo: Spartacus forlag AS.
- Sørensen, Ø. (1997). Nasjon og nasjonalisme. I T. H. Eriksen, *Flerkulturell forståelse* (ss. 109-121). Oslo: Tano Aschehoug.
- Sørensen, Ø. (1998). *Jakten på det norske: perspektiver på utviklingen av en norsk nasjonal identitet på 1800-tallet*. Oslo : Gyldendal AS.
- Strandbu, Å. (2000). *Storbyungdom og natur. En undersøkelse av Osloungdoms forhold til friluftsliv og miljøproblemer*. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA).
- Thiis-Evensen, S. (7. Juni 2016). *www.DNT.no*. Hentet fra <https://www.dnt.no/artikler/nyheter/5131-integrering-til-topps/>
- Thommessen, C. G. (2017, Juni 2). *www.norskfriluftsliv.no*. Hentet fra <https://norskfriluftsliv.no/sprek-integrering/>
- Tordsson, B. (2003). *Å svare på naturens åpne tiltale: En undersøkelse av meningsdimensioner i norsk friluftsliv på 1900-tallet og en drøftelse av friluftsliv som sociokulturelt fenomen*. Oslo: Norges Idrettshøgskole.
- Tordsson, B. (2005). Fritid, friluftsliv og identitet. I R. Säfvenbom, *Fritid og aktiviteter i moderne oppvekst: grunnbok i aktivitetsfag* (ss. 162-186). Oslo: Universitetsforlaget.
- Tordsson, B. (2007). What is friluftsliv good for? Norwegian friluftsliv in a historical perspective. I B. Henderson, & N. Vikander, *Nature First: Outdoor Life the Friluftsliv Way* (s. 62-74). Toronto: Natural Heritage Books.
- Tordsson, B. (2010). *Friluftsliv, kultur og samfunn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Trangsrud, L. (2012). *Friluftsliv for ungdom med minoritetsbakgrunn : symbolsk makt og norskhetenskapital*. Bø i Telemark: Høgskolen i Telemark: avdeling for allmenvitenskapelige fag.
- Wæhle, E., & Tjora, A. (11. September 2020). *www.snl.no*. Hentet fra https://snl.no/assimilering_-_sosiologi
- Washburne, R. F. (1978). Black Under-participation in wildland recreation: Alternative explanations. *Leisure Sciences*(1(2)), s. 175-189.
- Weber, M. (1995). *Den protestantiske etikk og kapitalismens ånd*. (S. Dahl, Overs.) Oslo: Pax Forlag.

Witoszek, N. (1998). Er naturen nok? Utenlandske perspektiver på det norske idealet av "det gode livet". I E. Strumse, *Faglig mangfold – nyttig kunnskap*. Oslo: Norges Forskningsråd.

Witoszek, N. (1998). *Norske naturmytologier: fra Edda til økofilosofi*. Oslo: Pax Forlag A/S.